

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

MAGISTRSKO DELO

MARUŠA DUMITROV

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

DEMOGRAFIJA PODJETIJ V SLOVENIJI OD LETA 2004

LJUBLJANA, junij 2014

MARUŠA DUMITROV

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisana Maruša Dumitrov, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, izjavljam, da sem avtorica magistrskega dela z naslovom Demografija podjetij v Sloveniji od leta 2004, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem doc. dr. Jožetom Sambtom.

Izrecno izjavljam, da v skladu z določili Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 21/1995 s spremembami) dovolim objavo magistrskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo besedilo rezultat izključno mojega lastnega raziskovalnega dela;
- je predloženo besedilo jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem
 - poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam v magistrskem delu, citirana oziroma navedena v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, in
 - pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti (v pisni ali grafični obliki) uporabljena v tekstu, in sem to v besedilu tudi jasno zapisala;
- se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku (Ur. l. RS, št. 55/2008 s spremembami);
- se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega magistrskega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom.

V Ljubljani, dne _____

Podpis avtorice: _____

KAZALO

UVOD	1
1 TEORETIČNA IZHODIŠČA TER OPREDELITVE ELEMENTOV IN KONCEPTOV DEMOGRAFIJE PODJETIJ	2
1.1 Teoretična izhodišča demografije podjetij	2
1.2 Opredelitve elementov in konceptov demografije podjetij	6
1.2.1 Pravna oseba	7
1.2.2 Druge pravne osebe	8
1.2.3 Fizične osebe	8
1.2.4 Zaposlene osebe	8
1.2.5 Samozaposlene osebe	9
1.2.6 Osebe, ki delajo	9
1.2.7 Aktivno podjetje	9
1.2.8 Novonastalo podjetje brez predhodnika	9
1.2.9 Podjetje, ki je prenehalo poslovati in je brez naslednika	9
1.2.10 Preživelo podjetje	10
2 DEMOGRAFIJA PODJETIJ V SLOVENIJI	10
2.1 Analiza aktivnih podjetij	10
2.2 Analiza glede na dejavnost podjetja	12
2.2.1 Preživela podjetja	14
2.2.2 Novonastala podjetja	16
2.2.3 Podjetja, ki so prenehala poslovati	17
2.3 Analiza glede na pravnoorganizacijsko obliko podjetja	18
2.3.1 Preživela podjetja	18
2.3.2 Novonastala podjetja	20
2.3.3 Podjetja, ki so prenehala poslovati	21
2.4 Analiza glede na razred zaposlenih oseb	23
2.4.1 Število oseb, ki delajo	23
2.4.2 Število zaposlenih oseb	27
2.5 Analiza glede na delež preživelih podjetij	31
2.6 Analiza glede na statistično regijo podjetja	33
2.6.1 Preživela podjetja	34
2.6.2 Novonastala podjetja	35
2.6.3 Podjetja, ki so prenehala poslovati	36
3 POVEZAVA DEJAVNOSTI GRADBENIŠTVA Z BDP	37
3.1 BDP	38
3.2 Brezposelnost	39
3.3 Dodana vrednost gradbeništva	41
3.4 Novonastala podjetja v gradbeništvu	44
3.5 Delovno aktivni v gradbeništvu	45
3.6 Ugotovitve	48
4 PRIMERJAVA SLOVENIJE Z DRUGIMI DRŽAVAMI ČLANICAMI EU	48

4.1	Razvrstitev držav članic EU glede na dogajanje v celotnem obdobju krize	50
4.2	Primerjava razvrščanja po posameznih letih in v celotnem obdobju skupaj	52
4.3	Ugotovitev.....	53
SKLEP		54
LITERATURA IN VIRI		56

KAZALO SLIK

Slika 1:	Število aktivnih podjetij v Sloveniji v obdobju 2004–2011	11
Slika 2:	Struktura aktivnih podjetij v obdobju 2004–2011	12
Slika 3:	Število aktivnih podjetij po dejavnosti v obdobju 2004–2011	13
Slika 4:	Število preživelih podjetij po dejavnosti v obdobju 2004–2011	15
Slika 5:	Število novonastalih podjetij po dejavnosti v obdobju 2004–2011	17
Slika 6:	Število podjetij, ki so prenehala poslovati, po dejavnosti v obdobju 2004–2011	18
Slika 7:	Število pravnoorganizacijskih oblik preživelih podjetij v obdobju 2004–2011	19
Slika 8:	Struktura pravnoorganizacijskih oblik preživelih podjetij (v %) v obdobju 2004–2011	19
Slika 9:	Število pravnoorganizacijskih oblik novonastalih podjetij v obdobju 2004–2011	20
Slika 10:	Struktura pravnoorganizacijskih oblik novonastalih podjetij (v %) v obdobju 2004–2011	21
Slika 11:	Število pravnoorganizacijskih oblik podjetij, ki so prenehala poslovati v obdobju 2004–2011	22
Slika 12:	Struktura pravnoorganizacijskih oblik podjetij, ki so prenehala poslovati v obdobju 2004–2011	22
Slika 13:	Število oseb, ki delajo, v obdobju 2004–2011	24
Slika 14:	Število oseb, ki delajo, v preživelih podjetjih v obdobju 2004–2011	25
Slika 15:	Število oseb, ki delajo, v novonastalih podjetjih v obdobju 2004–2011	26
Slika 16:	Število oseb, ki delajo, v podjetjih, ki so prenehala poslovati, v obdobju 2004–2011	27
Slika 17:	Število zaposlenih oseb v aktivnih podjetjih v obdobju 2004–2011	28
Slika 18:	Število zaposlenih oseb v preživelih podjetjih v obdobju 2004–2011	29
Slika 19:	Število zaposlenih oseb v novonastalih podjetjih v obdobju 2004–2011	30
Slika 20:	Število zaposlenih oseb v podjetjih, ki so prenehala poslovati, v obdobju 2004–2011	31
Slika 21:	Delež preživelih podjetij glede na čas preživetja (v %) v obdobju 2004–2011	32
Slika 22:	Število aktivnih podjetij v Sloveniji glede na statistično regijo v obdobju 2004–2011	33
Slika 23:	Število preživelih podjetij/1.000 prebivalcev regije v obdobju 2008–2011	35
Slika 24:	Število novonastalih podjetij/1.000 prebivalcev regije v obdobju 2008–2011	36
Slika 25:	Število podjetij, ki so prenehala poslovati/1.000 prebivalcev regije, v obdobju 2008–2011	37
Slika 26:	Realni BDP v cenah iz leta 2000 v mio EUR (leva skala), in letne stopnje rasti realnega BDP v % (desna skala).....	39

Slika 27: Seznam podjetij, katerih stečaj je povzročil največje število novih prijav brezposelnih po izbruhu krize.....	41
Slika 28: Število delovno aktivnih po dejavnosti in število registriranih brezposelnih oseb v obdobju 2004–2013.....	46
Slika 29: Dendrogram – razvrstitev članic EU z Wardovo metodo za obdobje 2009–2011	50

KAZALO TABEL

Tabela 1: Letne stopnje rasti števila aktivnih podjetij po dejavnosti (v %) v obdobju 2005–2011	14
Tabela 2: Število in delež (v %) preživelih podjetij po dejavnosti C, F, G in M v obdobju 2004–2011	15
Tabela 3: Delež preživelih podjetij glede na čas preživetja (v %) v obdobju 2004–2011	32
Tabela 4: Delež podjetij glede na statistično regijo (v %) v obdobju 2008–2009	34
Tabela 5: Delež dodane vrednosti posamezne dejavnosti v BDP (v %) v obdobju 2004–2012 ...	42
Tabela 6: Korelacijska matrika med letnimi stopnjami dodane vrednosti po dejavnosti z letnimi stopnjami rasti BDP in brezposelnosti v obdobju 2005–2012	44
Tabela 7: Korelacijska matrika med letno stopnjo rasti novonastalih podjetij in letnimi stopnjami rasti BDP in brezposelnosti v obdobju 2005–2011	45
Tabela 8: Korelacijska matrika med letnimi stopnjami delovno aktivnih po dejavnosti z letnimi stopnjami rasti BDP in brezposelnosti, v obdobju 2005–2012	47
Tabela 9: Razvrstitev držav članic EU z metodo voditeljev za obdobje 2009–2011.....	51
Tabela 10: Povprečne stopnje ustanavljanja, ukinjanja in letne stopnje BDP v času krize (2009–2011) po skupinah (v %).....	52

UVOD

Pojem demografija prebivalstva poznamo kot statistično proučevanje in opisovanje razvoja, velikosti in sestave določene populacije. Vemo, da je v Sloveniji okoli 2 milijona prebivalcev in da se prebivalstvo stara, medtem ko je znanje o demografiji podjetij veliko bolj omejeno in pogosto napačno. Podobno kot prebivalstvo lahko demografsko preučujemo tudi populacijo podjetij. Poleg števila podjetij so pomembni tudi podatki o številu »rojenih« podjetij in kaj novonastalo podjetje sploh pomeni, podatki o številu »umrlih« podjetij, povprečni velikosti podjetja, koliko let preživi v povprečju novonastalo podjetje ter v kateri regiji je največ podjetij.

V svojem magistrskem delu tako preučujem slovenska podjetja z vidika demografije podjetij. Demografsko analizo izvajam glede na dejavnost podjetij, pravnoorganizacijsko obliko, število zaposlenih in oseb, ki delajo, delež preživelih podjetij in po statističnih regijah. Hkrati prikazujem dogodke in procese, ki neposredno vplivajo na strukturo podjetij. Dogodki, ki so opisani v magistrskem delu, so 1) »rodnost« ali novonastala podjetja, ki v preteklosti niso imela predhodnikov, 2) »umrljivost« ali podjetja, ki so prenehala poslovati in 3) preživela podjetja.

Osnovni namen magistrskega dela je z analitičnim instrumentarijem demografije podjetij predstaviti razvoj populacije podjetij v Sloveniji v obdobju od leta 2004 do leta 2011. Namen moje raziskave je pokazati gibanje treh procesov, in sicer nastajanje, prenehanje in preživetje podjetij. Poleg teh procesov prikazujem tudi velikost, razporeditev in sestavo podjetij po statističnih regijah, številu zaposlenih, številu oseb, ki delajo, dejavnostih in pravnoorganizacijski obliki. Namen mojega magistrskega dela je še ugotoviti, ali dejavnost gradbeništva odstopa od drugih dejavnosti glede intenzivnosti odziva na krizo in ali je gospodarstvo še posebej povezano z dogajanjem v dejavnosti gradbeništva. Vsekakor pa se mi je zdela zanimiva tudi primerjava demografije podjetij v Sloveniji z drugimi članicami Evropske unije (v nadaljevanju EU). Zato sem države članice EU razporedila v skupine glede na stopnjo ustanavljanja in stopnjo ukinjanja podjetij. Na osnovi podobnosti oz. razlik med državami glede na te parametre sem države razvrstila v skupine podobnih oz. različnih držav.

Glavni cilj mojega magistrskega dela je predstavitev demografskega gibanja podjetij v Sloveniji v dveh različnih obdobjih, in sicer: obdobje hitre gospodarske rasti do začetka finančne in gospodarske krize (od 2004 do 2008) ter obdobje finančne in gospodarske krize (od 2009 naprej), glede na dejavnost, pravnoorganizacijsko obliko, število oseb, ki delajo, število zaposlenih, delež preživetja in glede na statistično regijo.

V magistrskem delu sem si zastavila naslednja **vprašanja**:

- Ali je bilo leto 2008 prelomno v številu novonastalih podjetij in podjetij, ki so prenehala poslovati?
- Katere dejavnosti so bile ob padcu števila podjetij (predvidoma po letu 2008) najbolj in katere najmanj prizadete?
- Ali je zaradi gospodarske krize vse več samostojnih podjetnikov ?

- S katerimi državami EU si je Slovenija glede na stopnjo ustanavljanja in stopnjo ukinjanja podjetij najbolj podobna?

Čeprav je bilo narejenih že mnogo analiz na temo demografije podjetij v svetu, ne le v EU, ugotavljam, da so bile narejene na podlagi individualnih podatkov. Ti podatki v Sloveniji niso javno dostopni, zato v svojem magistrskem delu analiziram gibanje – demografijo podjetij na agregirani ravni, še posebej me zanima povezava z dejavnostjo gradbeništva. Zanima me tudi, kako je na demografijo podjetij vplivala ekonomska in finančna kriza, ki smo ji priča.

Hipotezi, ki ju želim v svojem magistrskem delu potrditi ali ovreči, sta:

- Gibanje bruto domačega proizvoda (v nadaljevanju BDP) in brezposelnost sta močno povezana z gibanjem dodane vrednosti gradbeništva, novonastalih podjetij v dejavnosti gradbeništva in delovno aktivnih v gradbeništvu.
- Slovenija spada v skupino članic EU, ki je imela v času finančne in gospodarske krize najnižjo stopnjo ustanavljanja in najvišjo stopnjo ukinjanja podjetij.

Magistrsko delo sestavljata teoretični in empirični del, pri čemer je poudarek na slednjem. V prvem poglavju predstavim teoretična izhodišča in razložim definicije, ki so potrebne za razumevanje proučevanja demografije podjetij, predstavljena je tudi pravna podlaga za zbiranje podatkov na ravni EU. V drugem poglavju sledi analiza demografije podjetij na podlagi sekundarnih podatkov. Predstavljen je časovni pregled demografije podjetij v Sloveniji. Empirični del magistrskega dela temelji na kvantitativni analizi sekundarnih podatkov Statističnega urada Republike Slovenije (predvsem podatkovni portal SI-STAT), podatkovnih baz Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJ PES), Eurostata in Zavoda za zaposlovanje RS (v nadaljevanju Zavod). V tretjem poglavju računam korelacijske koeficiente, ki prikazujejo povezavo med letnimi stopnjami dodane vrednosti gradbeništva, novonastalih podjetij in delovno aktivnih v gradbeništvu z letnimi stopnjami BDP in brezposelnosti. Četrto poglavje zajema analizo podrobnosti oziroma različnosti držav članic EU v obdobju krize (2009–2011) z vidika demografije podjetij.

1 TEORETIČNA IZHODIŠČA TER OPREDELITVE ELEMENTOV IN KONCEPTOV DEMOGRAFIJE PODJETIJ

1.1 Teoretična izhodišča demografije podjetij

Demografija že od nekdaj razlaga makro trende prebivalstva z združevanjem posameznih dogodkov, kot so rojstva, smrti, priseljevanje, in drugih sprememb v posameznih življenjskih obdobjih (van Wissen & van Dijk, 2004). Poleg osrednjih dogodkov rojstev, smrti in procesov migracij sta vrsta dejavnosti in velikost podjetja zelo pomembna za razumevanje ravnanja podjetij v določenem proučevanem obdobju. Demografija podjetja, gospodarska demografija (angl. *economic demography*) ali industrijska demografija (angl. *industrial demography*), kot jo poimenujejo tudi v tujih člankih, se tradicionalno ukvarja z opisom (običajno letnih) sprememb v populaciji podjetij (van Wissen, 2000). Ustanavljanje in ukinjanje je bilo proučevano že v

številnih disciplinah, kjer se je implicitno ali eksplicitno uporabljal demografski vidik (van Wissen, 2002, str. 265).

Van Wissen (2002, str. 267) definira demografijo podjetij kot proučevanje sprememb v velikosti in sestavi populacije (velikost se lahko spremeni zaradi selektivnosti v dogodku rojstev ali smrti) in tudi kot spremembo prvotnih članov populacije. Podjetja lahko vidimo kot žive organizme, ki gredo skozi dogodke in procese, kot so rojstvo, rast, staranje, bolezen in smrt (van Dijk & Pellenbarg, 2000). Frech (2001) pravi, da demografija podjetij uporablja zbiranje tradicionalnih statističnih modelov po zgledu proučevanja demografije prebivalstva, saj se tudi demografija podjetij osredotoča na življenjske dogodke podjetij, npr. rojstvo in smrt. Carol in Hannan (2002) navajata, da je bilo nekaj poskusov razvoja demografije podjetij v letih 1950 in 1960, vendar so bili to le začetki.

Na podlagi demografije podjetij je bilo od leta 1990 naprej narejenih kar nekaj analiz, ki so se predvsem nanašale na povezave med starostjo podjetja in njegovo dobo preživetja. Davidsson, Kirchoff, Hatemi-J in Gustavsson (2002, str. 347) ugotavljajo, da so starost podjetja (mlajša rastejo hitreje), neodvisnost podjetja, velikost podjetja (manjša bolj rastejo) in podjetja v obliki d. o. o. dejavniki, ki vplivajo na rast podjetij tudi na Švedskem, podobno kot v nekaterih drugih državah (ZDA, Nemčiji in Škotski). Starost, velikost in učinki neodvisnosti majhnih podjetij, ki jih upravljajo lastniki, imajo v svojih začetnih letih boljšo priložnost za rast od povprečne (Davidsson et al. 2002, str. 348). Bartelsman, Haltiwanger in Scarpetta (2009) navajajo, da preživetje v prvih letih podjetju poveča možnost preživetja v nadaljnjih letih. Giovannettia, Ricchiuti in Velucchie (2011) so proučevali podjetja v Italiji, in sicer 4.000 podjetij, ki so jih ločili na podjetja z več in manj kot 500 zaposlenimi. Ugotavljajo, da večje kot je podjetje, večji je pozitiven učinek na verjetnost preživetja. Izpostavljenost močni konkurenci na mednarodnem trgu poveča možnost neuspeha podjetij (Giovannettia et al., 2011, str. 1518).

Poleg tega demografija podjetij proučuje tudi povezave in vplive med različnimi oblikami podjetij in verjetnostjo ukinitve. Harhoff, Stahl in Woywode (1998, str. 484) namreč v svoji raziskavi na vzorcu podjetij v zahodni Nemčiji ugotavljajo, da imajo podjetja v obliki d. o. o. bistveno višjo rast in stopnjo plačilne nesposobnosti v primerjavi z drugimi oblikami podjetij. Na podlagi vzorca se je verjetnost bankrota ali stečaja podjetij povečala pri podjetjih z do 18 zaposlenih, možnost stečaja pa z velikostjo upada. Ta sklep je bil potrjen na vzorcu podjetij v proizvodnji in storitvah, medtem ko velikost podjetja ni imela vpliva na insolventnost podjetij v dejavnosti gradbeništva in trgovine. Prav tako prikazujejo, da je prostovoljni izstop podjetij veliko pogostejši pri pravnoorganizacijski obliki s. p. kot v drugih pravnih oblikah (Harhoff et al., 1998).

Pomemben vidik proučevanja so tudi novonastala podjetja, njihova velikost, preživetje, rast in povezava z geografsko razvrščenostjo in dejavnostjo, v kateri so. Huergo in Jaumandreu (2004) na vzorcu 2.300 preživelih podjetij v predelovalnih dejavnostih v Španiji, v obdobju 1990–1998, ugotavljata, da novonastala podjetja vsako leto obstoja prikazujejo višjo rast produktivnosti in težijo k približevanju povprečnih stopenj rasti. Dodatna rast produktivnosti, ki jo povzročajo

inovacijski procesi, večinoma traja več let, vendar ji sledi podpovprečna rast produktivnosti, zelo blizu polovici prejšnje rasti, če inovacij ni več. Bartelsman et al. (2009) z analizo podjetij v Argentini, Čilu, Kolumbiji, Estoniji, Finski, Franciji, Koreji, Latviji, Nizozemski, Portugalski, Sloveniji, Tajvanu, Združenem kraljestvu Velike Britanije in Severne Irske (v nadaljevanju Združeno kraljestvo), ZDA in zahodni Nemčiji potrjujejo, da imajo manjše države več manjših podjetij, vendar pa povprečne velikosti podjetij ni mogoče natančno povezati z razsežnostjo domačega trga. Navajajo, da je vstop novega majhnega podjetja lažji, medtem ko večja podjetja težje vstopajo na trg, vendar lažje preživijo od manjših podjetij. Njihova analiza pokaže, da 20 % do 40 % novonastalih podjetij, ki vstopajo na trg, preneha poslovati prvi dve leti življenja. Ugotavljajo tudi, da preživela podjetja niso samo precej večja, ampak tudi hitreje rastejo. Demografska analiza podjetij na Portugalskem leta 2010 kaže, da je 25 % novonastalih podjetij, ki vstopajo na trg, prenehalo poslovati v prvih dveh letih od nastanka in več kot 50 % v obdobju šestih let (Nunes, 2010). V analizi podjetij navajajo, da imajo podjetja v dejavnosti gradbeništva večje tveganje za ukinitiv podjetja, medtem ko imajo podjetja v storitvenem sektorju najvišje stopnje preživetja.

Van Wissen je izdelal analizo primerjave demografije podjetij z demografijo prebivalstva, kjer ugotavlja, da so učinki starosti pri podjetjih manj izraziti kot pri prebivalcih (2002, str. 277). V svojem delu (*Demography of the Firm: A Useful Metaphor*, 2002) Van Wissen potrjuje tudi povezavo med makro fazo poslovnega cikla in mikro ravni uspešnosti podjetja. Poleg tega obstajajo močne povezave med regionalnim gospodarstvom in podjetjem, zaradi česar nastanejo tudi regionalne razlike v osnovnih demografskih dogodkih, kot so ustanovitve, rast in ukinitve, ki pa je pomemben dejavnik za prihodnje obnašanje podjetij v regiji. Van Wissen (2002) še poudarja, da obstaja tesna povezava med demografijo podjetij in demografijo prebivalstva, čeprav so podjetja inštitucije in ne biološke enote.

Demografija podjetij je privabila veliko pozornost različnih področij ekonomije (Dejardin, 2004, str. 332). Dejardin (2004) je proučeval belgijska podjetja v obdobju 1996–2000. Ugotavlja, da so medsebojni odnosi med ustanovitvijo in ukinitvijo za podjetja v enaki dejavnosti različni od tistih v različnih dejavnosti. Narejenih je bilo tudi že nekaj analiz glede selitev podjetij (geografsko ali v drugo dejavnosti). Håkansson, Macuchova in Rudholm (2011) so proučevali 10.000 švedskih podjetij v obdobju 2000–2004. Poudarjajo, da obstaja negativna povezava med donosnostjo kapitala predhodnega leta in verjetnostjo selitve podjetja. Negativna je tudi povezava med velikostjo in starostjo podjetja z verjetnostjo selitve. Poleg tega ima pri selitvi podjetij izven občine, kjer imajo podjetja sedež, rast podjetja pozitivno povezavo z verjetnostjo selitve (Håkansson et al., 2011, str. 17). Håkansson et al. (2011) še ugotavljajo, da je potreba po širitvi podjetja, ki nima možnosti ostati na obstoječi lokaciji, velik motiv za selitev podjetja. Na selitev naj bi prav tako vplivala močna konkurenca v dejavnosti nove lokacije, saj se podjetja takih lokacij izogibajo. Proučevanje demografskega razvoja poljskih podjetij Nehrebecka (2011) v obdobju 2003–2009 prikaže slabo sliko prilagodljivosti podjetij v času krize. Stopnja selitev med dejavnostmi je bila nizka in omejena le na nekaj dejavnosti, medtem ko je bila pričakovana doba preživetja podjetja relativno kratka (samo pol tolikšna kot belgijskih). Demografska analiza poljskih podjetij prikazuje visoke ovire za novonastala podjetja, kar otežuje vstop in izstop

podjetij na domačem trgu. Na Poljskem je najmanj preživelih podjetij v dejavnosti prometa, sledijo dejavnost gradbeništva, druge storitve in trgovina. Podjetja, ki na Poljskem preživijo najdlje, so v dejavnosti kmetijstva, gozdarstva in industrije, ki pa jih demografija podjetij ne proučuje (Nehrebecka, 2011). Kriza je imela največji vpliv na poslabšanje podjetniškega okolja, kar Hadžić in Petar (2012) potrjujeta z znižanjem števila novonastalih podjetij in upadanjem števila zaposlenih v Srbiji. Manjša podjetja v Srbiji so bila najhuje prizadeta, vendar so v kratkem času pričela okrevati, predvsem zaradi njihove možnosti prilagajanja in uspešnih preusmeritev v druge dejavnosti. Hadžić in Petar (2012, str. 112) navajata, da so se v Srbiji mikro in majhna podjetja uspešno prilagodila poslabšanju okolja in našla nov trg s preusmeritvijo dejavnosti. Srednja podjetja v Srbiji so na krizo slabše odreagirala zaradi slabše prilagodljivosti.

Med najbolj zanimivimi analizami demografije podjetij je Analiza razmerja med BDP in dejavnostjo gradbeništva v Združenem kraljestvu in Kitajski. Avtor Qifa (2013) namreč ugotavlja, da je dodana vrednost gradbeništva močno povezana z BDP in da je med njuno rastjo precej visok koeficient korelacije. Različnost korelacijskih koeficientov utemeljuje s spremembami in z razlikami v gospodarstvu in politiki.

Proučevanje demografije podjetij s strani statističnih uradov držav članic EU je relativno novo. S 1. majem 2004, ko je postala članica EU, je Slovenija začela sodelovati pri vseh odločitvah, ki jih sprejemajo institucije EU. Ena izmed institucij je tudi Evropski svet¹ (v nadaljevanju ES), katerega namen je bil dogovor o novem strateškem cilju EU. Kot najpomembnejši cilj so si voditelji držav članic zadali, da EU do leta 2010 postane najbolj konkurenčno, dinamično in predvsem na znanju temelječe gospodarstvo na svetu (lizbonska strategija, b. 1.). Zaradi zaostajanja EU za načrtovanimi cilji je ES leta 2005 potrdil predlog reforme lizbonske strategije. Reforma se je osredotočila na trajno rast in predvsem na večje število delovnih mest in boljše zaposlitve v EU. Na podlagi spremenjene lizbonske strategije je Eurostat² razvil statistično bazo za zbiranje podatkov o demografiji podjetij. Omenjena baza vsebuje podatke nacionalnih statističnih uradov članic EU, hkrati pa se je zaradi pobude Eurostata izboljšala primerljivost podatkov o demografiji podjetij znotraj EU.

Demografija podjetij v EU predstavlja podatke o številu aktivnih podjetij, njihovi ustanovitvi, dobi preživetja (do največ pet let od ustanovitve) ter o prenehanju. Proučevanje demografije podjetij nameni veliko pozornosti predvsem vplivu demografskih dogodkov na raven zaposlenosti v posamezni regiji, dejavnosti in letu. Pridobljene podatke o demografiji podjetij lahko uporabljamo pri analizi blagovnega in storitvenega trga in/ali trga dela, predvsem v smislu ustanovitve novega podjetja ali analize vpliva novonastalih podjetij na ustvarjanje delovnih mest. Demografsko proučevanje nam omogoča razumevanje obnašanja podjetij in prepoznavanja dejavnikov, ki vplivajo na uspešnost podjetij ter predstavlja način za spodbujanje podjetništva in

¹ Evropski svet je najvišje politično telo v EU, sestavljajo ga predsedniki vlad ali držav vseh članic EU ter predsednik Evropske komisije. Evropska komisija je izvršilni organ EU.

² Eurostat pridobiva in objavlja podatke statističnih uradov članic EU. Hkrati določa metodologijo za pridobivanje različnih statističnih podatkov.

inovacij. Zato je v zadnjih letih demografija podjetij čedalje pomembnejša za spodbujanje podjetništva in oblikovanje politik v številnih članicah OECD (Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj, angl. *Organisation for Economic Co-operation and Development*).

Slabo gospodarsko stanje, ki je vplivalo tudi na gibanje števila podjetij v Sloveniji, nam v času krize prikazujejo tudi mediji. Zaradi takih prikazov sem se želela prepričati, kako se giblje število podjetij glede na dejavnost in regijo ter ali je kriza oziroma slabša gospodarska rast vplivala na to. Mladi podjetniki so namreč v zadnjem času še posebej pazljivi pri ustanavljanju novih podjetij, temeljito se prepričajo o potrebah trga po novem produktu, ki ga nameravajo ponujati, ter o dejavnosti, v katero bi se uvrščalo novo podjetje. Preberemo lahko, da ima Slovenija glede na druge članice EU enega izmed najmanjših deležev gradbeništva v BDP ter da je od leta 2008 zaposlitev v podjetjih iz dejavnosti gradbeništva izgubilo več kot 33.000 delavcev (Pavlin, 2012). Slovenija je med tistimi državami EU, ki so v obdobju 2008–2012 doživele največji upad podjetij v dejavnosti gradbeništva (Pavlin, 2012). Trend krčenja se je nadaljeval tudi v letih 2012 in 2013. UMAR navaja, da je letu 2013 prenehalo poslovati 988 družb, ki so se leto pred tem uvrščale v dejavnost gradbeništva, kar je podobno število kot v prvem letu finančne in gospodarske krize (leta 2009), ko je v gradbeništvu prenehalo poslovati 943 družb (2011, str. 46). Zbiranje takih podatkov je začetek oziroma del proučevanja demografije podjetij.

Z zbiranjem statističnih podatkov in analiziranjem demografije podjetij v Sloveniji se ukvarjata Statistični urad Republike Slovenije (v nadaljevanju SURS) in Inštitut za podjetništvo in management malih podjetij. Razen objavljenih osnovnih podatkov nisem našla nobene analize, ki bi proučevala slovenska podjetja z vidika demografije podjetij skozi čas ali ki bi primerjala demografsko dogajanje podjetij v Sloveniji z dogajanjem v EU. Zato v svojem magistrskem delu prikazujem demografijo podjetij na sekundarnih podatkih pridobljenih s strani SURS, saj dostopa do individualnih podatkov AJ PES nisem imela, na razpolago so mi bili le individualni podatki s spletne strani Gvin, vendar le za novonastala podjetja. Zaradi manjkajočih oziroma nedostopnih individualnih podatkov o podjetjih, ki so prenehala poslovati, sem se odločila za analizo sekundarnih podatkov s spletne strani SURS, ki prikazuje gibanje podjetij od leta 2004.

1.2 Opredelitve elementov in konceptov demografije podjetij

Pravni akt, ki določa zbiranje, urejanje in ovrednotenje statističnih podatkov podjetij v EU, je Uredba ES št. 295/2008. Nujnost zbiranja podatkov o demografiji podjetij je določena zaradi spremljanja dosežkov v zvezi s cilji lizbonske strategije. SURS zbira podatke na podlagi 9. člena omenjene uredbe, ki določa, da je Slovenija dolžna kot država članica na zahtevo Komisije poslati vse pomembne informacije glede izvajanja Uredbe ES št. 295/2008. 2. člen Uredbe ES št. 295/2008 navaja, da so zajete vse tržne dejavnosti na področjih B do N in P do S skupne statistične klasifikacije gospodarskih dejavnosti EU, vzpostavljene z Uredbo ES št. 1893/2006 (Uredba ES št. 295/2008, 2008). Priloga IX k tej uredbi določa, da se statistični podatki izračunajo za naslednje dejavnosti B, C, D, E, F, G, H, I, K (razen skupine 642), L, M, N (po klasifikaciji NACE Rev. 2 oziroma SKD 2008). Za razvrščanje podjetij po dejavnosti se v uradnih statističnih in drugih podatkovnih zbirkah uporablja Standardna klasifikacija dejavnosti

(v nadaljevanju SKD). Z začetkom leta 2008 so vse članice EU pričele z uporabo nove SKD. Slovenija je v Uredbi o standardni klasifikaciji dejavnosti (Ur.l. RS št. 69/2007) dopolnila statistično klasifikacijo gospodarskih dejavnosti, ki je bila določena z Uredbo ES št. 1893/2006. Nova, posodobljena klasifikacija, ki velja od 1. januarja 2008, se imenuje NACE Rev. 2. Do uporabe nove klasifikacije v letu 2008 je veljala klasifikacija SKD 2002, ki je bila določena v Ur.l. RS št. 02/2002 in temelji na klasifikaciji dejavnosti NACE Rev. 1. Največja razlika med SKD 2002 in SKD 2008 je v številu razredov; iz SKD 2002 se je namreč število razredov povečalo s 514 na 615 (Standardna klasifikacija dejavnosti – SKD, Razlike med SKD 2008 in SKD 2002, 2014). Za potrebe obdelave podatkov magistrskega dela uporabljam klasifikacijo SKD 2008. Skladno z določili Uredbe ES št. 295/2008 v svojem magistrskem delu uporabljam le podatke o podjetjih, ki opravljajo vsaj eno od dejavnosti izmed področij dejavnosti B (rudarstvo) do N (druge raznovrstne poslovne dejavnosti), brez K642 (finančne in zavarovalniške dejavnosti) in so aktivna vsaj del opazovanega obdobja (izkazovali prihodke od prodaje ali stroške dela). V drugem poglavju in v Prilogi 1 so navedene skupine dejavnosti, označene s kratico B–N_X_K642.

SURS pridobi podatke z vzporejanjem podjetij po lokaciji, dejavnosti in nazivu, s pridobivanjem informacij neposredno od podjetij in na podlagi drugih relevantnih virov ter izloči vsa podjetja, ki so bila podvržena demografskim dogodkom (pripojitev, spojitve, razdelitev, oddelitev, sprememba pravnoorganizacijske oblike, podjetja, ki so po dveh letih mirovanja znova začela poslovati ipd.) (2011, str. 53). SI-STAT podatkovni portal je v času izdelave tega magistrskega dela razpolagal s končnimi podatki do vključno leta 2011. SURS podatke objavlja z dvoletnim zamikom tako, da so vključeni najnovejši podatki, ki so bili v času zaključevanja magistrskega dela (prva polovica leta 2014) na voljo. Za analizo so tako uporabljeni podatki do vključno leta 2011; če je bil na spletnih straneh SURS objavljen podatek za 2012 ali 2013, je to omenjeno v besedilu. Statistične podatke o aktivnih podjetij SURS pridobi iz Poslovnega registra Slovenije (v nadaljevanju PRS) in so zbrani po posameznih letih. PRS, ki ga vodi AJPES, je informatizirana zbirka podatkov o vseh poslovnih subjektih in njihovih delih, ki na območju RS opravljajo pridobitno ali nepridobitno dejavnost, in ga AJPES vodi od leta 2002 dalje (Javne storitve, 2013). V referenčnem letu PRS zbere podatke o vseh od 1. januarja do 31. decembra vpisanih aktivnih podjetjih, tudi tistih, ki so bila med letom ukinjena in je PRS to zabeležil. Kot enoto SURS uporabi aktivno podjetje, ki je lahko fizična ali pravna oseba in je med letom opazovanja izkazala prihodek ali zaposlene osebe oziroma osebe, ki delajo, je registrirana za opravljanje pretežno tržne dejavnosti v Sloveniji in je aktivna vsaj del opazovanega obdobja (2011, str. 51). Podjetja so razdeljena še glede na to, ali so novonastala ali so prenehala poslovati ali so preživela podjetja, glede na pravnoorganizacijsko obliko (pravne osebe, fizične osebe, druge oblike), velikostne razrede zaposlenih in števila oseb, ki delajo, glede na dobo preživetja in po statističnih regijah.

1.2.1 Pravna oseba

SURS (2011, str. 51) pravne osebe opredeljuje kot gospodarske družbe, zavode, društva, državne organe in lokalne skupnosti, zadrage ter druge oblike poslovnih subjektov, ki z vpisom v ustrezni

register oziroma evidenco ali z zakonom pridobijo lastnost pravne osebe. SURS (2011, str. 52) še navaja, da so gospodarske družbe pravne osebe, ki so v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah (v nadaljevanju ZGD) organizirane v eno izmed naslednjih oblik družbe:

- družba z omejeno odgovornostjo (d. o. o.)
- družba z neomejeno odgovornostjo (d. n. o.)
- delniška družba (d. d.)
- komanditna delniška družba (k. d. d.)
- komanditna družba (k. d.)

ZGD (Ur.l. RS št. 65/2009-UPB3, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 - odl. US in 82/13) v 3. členu določa, da je gospodarska družba pravna oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost. Naknadno ZGD gospodarske družbe deli še na osebne družbe (d. n. o., k. d., tiha družba) in kapitalske družbe (d. o. o., d. d., k. d. d., evropska d. d.). Tiha družba po določbah ZGD ni pravna oseba (Ur.l. RS št. 65/2009-UPB3, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 - odl. US in 82/13).

1.2.2 Druge pravne osebe

Druge pravne osebe so društva, sindikati in zbornice. Društvo je organizirana skupina ljudi, ki ima skupne cilje in deluje po določenih pravilih (Slovar slovenskega knjižnega jezika, 1994, str. 175). Sindikat je organizacija delavskega razreda, ki si prizadeva izboljšanje delovnih razmer in pogojev za delo in za varstvo gospodarskih, družbenih, pravnih interesov delovnih ljudi (Slovar slovenskega knjižnega jezika, 1994, str. 1221). Zbornica je javnoupjavna skupnost ljudi istega poklica, ustanovljena z namenom, da štiti interese svojih članov (Slovar slovenskega knjižnega jezika, 1994, str. 1650).

1.2.3 Fizične osebe

SURS (2011, str. 52) fizične osebe definira kot samostojne podjetnike in druge registrirane fizične osebe. ZGD (Ur.l. RS št. 65/2009-UPB3, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 - odl. US in 82/13) v 3. členu definira samostojnega podjetnika (v nadaljevanju s. p.) kot fizično osebo, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja.

1.2.4 Zaposlene osebe

Zaposlene osebe so po SURS (2011, str. 54) osebe, ki delajo pri delodajalcu (pri pravnih osebah, s. p. ali drugih registriranih fizičnih osebah) in prejemaajo plačo ter so na podlagi pogodbe o zaposlitvi obvezno socialno zavarovane. Med zaposlene osebe po navedbah SURS (2011, str. 54) spadajo tudi pripravniki in osebe, udeležene v javnih delih, ter družbeniki zasebnih družb in zavodov v RS, ki so poslovodne osebe (če niso osebno zavarovani na drugi podlagi). Med zaposlene se ne upoštevajo študenti in dijaki, ki prejemaajo plačilo in občasno delajo za delodajalca (2011, str. 52).

1.2.5 Samozaposlene osebe

Samozaposlene osebe SURS (2011, str. 54) definira, kot s. p. in druge registrirane fizične osebe (npr. samostojni raziskovalci, zdravniki, odvetniki, veterinarji, kulturni ustvarjalci, vrhunski športniki ipd.).

1.2.6 Osebe, ki delajo

Osebe, ki delajo, so po SURS (2011, str. 54) zaposlene in samozaposlene osebe skupaj. Mednje niso zajeti družinski člani, ki pomagajo (»pomagajoči«), in osebe, ki delajo na podlagi podjemnih pogodb (tj. pogodb o delu/delovršnih pogodb) ali avtorskih pogodb, in kmetje (Statistični letopis Republike Slovenije 2011, 2011).

1.2.7 Aktivno podjetje

SURS (2011, str. 54) podjetje opredeljuje kot registrirano pravno ali fizično osebo, ki med letom opazovanja izkaže prihodek ali zaposlene osebe oziroma osebe, ki delajo. Podatek o aktivnih podjetjih vključuje vse enote, ki so bile aktivne vsaj del opazovanega obdobja (Statistični letopis Republike Slovenije, 2011). Zaradi demografskega poučevanja podjetij v Sloveniji so aktivna podjetja razdeljena na:

- novonastalo podjetje brez predhodnika
- podjetje, ki je prenehalo poslovati in je brez naslednika
- preživelo podjetje

1.2.8 Novonastalo podjetje brez predhodnika

SURS (2011, str. 54) definira novonastalo podjetje brez predhodnika kot podjetje, ki nastane kot kombinacija proizvodnih dejavnikov, vendar pri tem dogodku ni bilo udeleženo nobeno drugo podjetje. Med novonastala podjetja ne šteje podjetij, ki nastanejo s spojitvijo, razdelitvijo, oddelitvijo, podjetij, ki so nastala zaradi spremembe pravnoorganizacijske oblike, in tistih, ki so po dveh letih prenehanja poslovanja znova oživela. V nadaljevanju magistrskega dela je za izraz novonastalo podjetje brez predhodnika uporabljena besedna zveza novonastalo podjetje.

1.2.9 Podjetje, ki je prenehalo poslovati in je brez naslednika

SURS (2011, str. 54) določa, da je podjetje, ki je prenehalo poslovati in je brez naslednika, podjetje, ki je kot kombinacija proizvodnih dejavnikov razpadlo, vendar tako, da pri tem dogodku ni udeleženo nobeno drugo podjetje. Med podjetja, ki so prenehala poslovati, SURS ne vključuje podjetij, ki so prenehala obstajati zaradi spojitev, pripojitev ali z razdelitvijo, podjetij, ki nastanejo zaradi spremembe pravnoorganizacijske oblike, in tistih, ki so v dveh letih po letu opazovanja znova oživela (2011, str. 54). V nadaljevanju tega magistrskega dela je za tako podjetje uporabljena besedna zveza podjetje, ki je prenehalo poslovati.

1.2.10 Preživelost podjetij

Preživelost podjetij SURS (2011, str. 54) opredeljuje kot novonastalo podjetje, ki je poslovalo v naslednjih dveh letih od nastanka. Podjetje šteje za preživelo tudi, če je pravna enota prenehala poslovati in je dejavnost prevzela nova pravna enota, ki je bila ustanovljena za prevzem proizvodnih dejavnikov podjetja. Podatki o številu preživelih podjetij so izračunani kot skupno število podjetij (aktivnih), zmanjšano za število novonastalih podjetij in podjetij, ki so prenehala poslovati. Schrör (2005) preživelost podjetij opredeljuje kot neprekinjenost podjetja v določenem časovnem obdobju, torej je podjetje preživelo iz leta t v leto $t + x$, če je še vedno aktivno v letu $t + x$, čeprav je spremenilo lastništvo.

2 DEMOGRAFIJA PODJETIJ V SLOVENIJI

Demografija podjetij zajema podjetja v RS, ki kot svojo primarno dejavnost opravljajo eno izmed dejavnosti od B do N po SKD 2008. Te dejavnosti so:

- dejavnost B – rudarstvo
- dejavnost C – predelovalne dejavnosti
- dejavnost D – oskrba z električno energijo, plinom in paro
- dejavnost E – oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja
- dejavnost F – gradbeništvo
- dejavnost G – trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil
- dejavnost H – promet in skladiščenje
- dejavnost I – gostinstvo
- dejavnost J – informacijske in komunikacijske dejavnosti
- dejavnost K (brez 642) – finančne in zavarovalniške dejavnosti
- dejavnost L – poslovanje z nepremičninami
- dejavnost M – strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti
- dejavnost N – druge raznovrstne poslovne dejavnosti

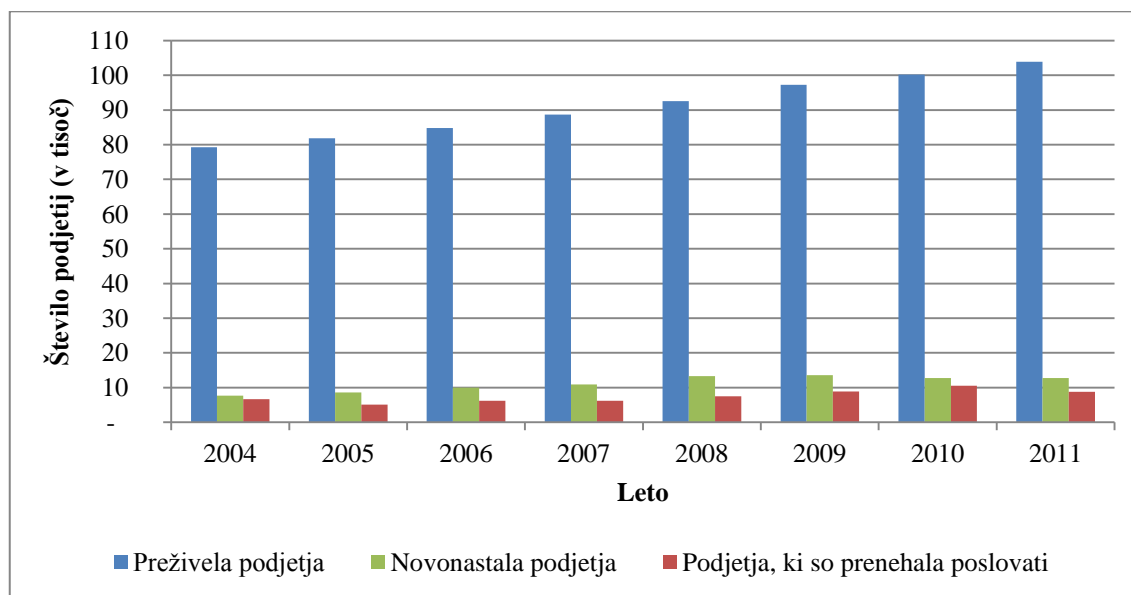
Podrobnejša razdelitev dejavnosti je navedena v Prilogi 1. Za zbiranje in obdelavo podatkov iz SURS so upoštevani podatki, označeni z B–N_X_K642, kar pomeni, da so vključeni podatki aktivnih podjetij, ki spadajo v dejavnosti industrije, gradbeništva in storitev (razen dejavnosti holdingov). Podjetja v zgoraj navedenih dejavnostih so vzeta v vse nadaljnje analize, tabele in slike, ponekod so uporabljene le črke, ki označujejo posamezno dejavnost. Če podatki niso zbrani le za podjetja v prej navedenih dejavnostih, je to omenjeno znotraj podpoglavja.

2.1 Analiza aktivnih podjetij

V proučevanem obdobju je bilo leta 2011 v Sloveniji največ aktivnih podjetij, in sicer 125.413. Leta 2011 je bilo skupaj za 1,6 % več podjetij kot v letu 2010, 4,8 % več kot 2009, 10,7 % več kot 2008 in 33,9 % več kot leta 2004. Navedeni podatki vključujejo vsa aktivna podjetja (preživela, novonastala podjetja ter podjetja, ki so prenehala poslovati). V nadaljevanju prikazujem gibanje števila aktivnih podjetij v proučevanem obdobju. Iz Slike 1 je razvidno, da je število preživelih podjetij v proučevanem obdobju naraščalo, leta 2011 je bilo 103.867 podjetij.

Število novonastalih podjetij je naraščalo do leta 2009, v letu 2010 pa se je prvič zmanjšalo. Leta 2011 je bilo število novonastalih podjetij skoraj enako kot leta 2010. Število podjetij, ki so prenehala poslovati, je bilo najmanjše leta 2005 (5.096 podjetij), do 2010 se je povečalo na 10.507. V zadnjem proučevanem letu je bilo 12.746 novonastalih podjetij in 8.800 podjetij, ki so prenehala poslovati.

Slika 1: Število aktivnih podjetij v Sloveniji v obdobju 2004–2011

Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po pravnoorganizacijski obliki, Slovenija, letno.

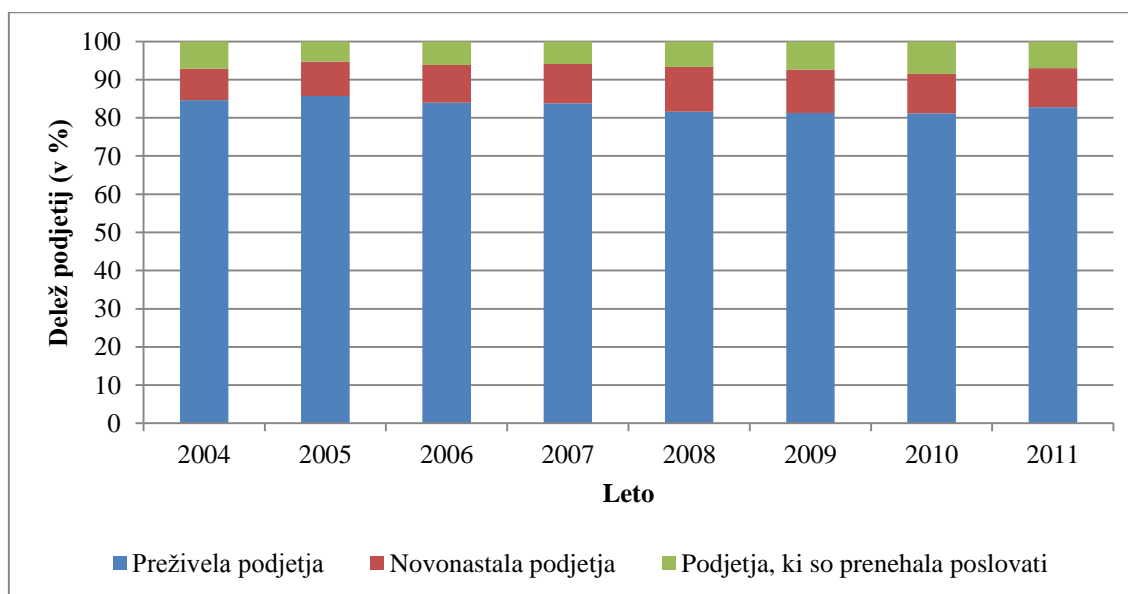
Leta 2008, ki predstavlja zadnje leto pred začetkom krize, je bila letna stopnja rasti števila preživelih podjetij 4,3 %, novonastalih podjetij 21,9 % in podjetij, ki so prenehala poslovati 20,5 %. Visoka letna stopnja rasti števila podjetij, ki so prenehala poslovati leta 2008, prikazuje začetek vpliva krize. Leta 2007 je namreč letna stopnja rasti podjetij, ki so prenehala poslovati, znašala le 0,1 %. Zadnje leto ob nastopu krize je bila letna stopnja rasti števila novonastalih podjetij najvišja v obdobju 2005–2008. Ob začetku gospodarske in finančne krize leta 2009 je bila letna stopnja rasti preživelih podjetij 5,1 %, novonastalih 2,1 % in podjetij, ki so prenehala poslovati 18,2 %. Leta 2011 je bilo glede na leto 2010 za 3,7 % več preživelih podjetij, 0,1 % manj novonastalih podjetij in za 16,2 % manj podjetij, ki so prenehala poslovati. V proučevanem obdobju se je število preživelih podjetij vsako leto povečalo in je bilo neodvisno od gospodarske rasti ter gospodarske in finančne krize. Število novonastalih podjetij je prvič upadlo leta 2010 in ne leta 2009, ki je bilo prvo leto krize. Leta 2009, ob nastopu krize, se je najbolj povečala letna stopnja rasti števila podjetij, ki so prenehala poslovati (20,5 %). Leta 2011 je bila letna stopnja rasti podjetij, ki so prenehala poslovati, prvič po letu 2004 negativna, kar pomeni, da se je po šestih letih povečevanja števila podjetij, ki so prenehala poslovati, število leta 2011 prvič zmanjšalo.

Strukturo aktivnih podjetij v obdobju 2004–2011 prikazuje Slika 2. Ugotovitev, da število preživelih podjetij v proučevanem obdobju raste ne glede na krizo, ne pomeni, da raste tudi delež preživelih podjetij. Delež preživelih podjetij je bil največji leta 2005 (85,7 %), delež

novonastalih podjetij leta 2008 (11,7 %) in delež podjetij, ki so prenehala poslovati, leta 2010 (8,5 %). Najmanjši delež preživelih podjetij glede na celotno število aktivnih podjetij je bil leta 2009 in 2010 (kar pomeni, da je kriza vendarle vplivala na strukturo aktivnih podjetij), ko je delež znašal le 81,2 %. Tudi delež novonastalih podjetij od nastopa krize leta 2009 vsako leto upada. Delež podjetij, ki so prenehala poslovati, se je povečeval od leta 2007 naprej, zadnje leto – 2011 pa se je zmanjšal. Najmanjši delež novonastalih podjetij v proučevanem obdobju je bil leta 2004 (8,2 %), najmanjši delež podjetij, ki so prenehala poslovati, pa leta 2005 (5,3 %).

Delež novonastalih podjetij je bil v proučevanem obdobju vedno višji od deleža podjetij, ki so prenehala poslovati. Prirast podjetij (razlika med deležem novonastalih podjetij in podjetij, ki so prenehala poslovati), je bil največji leta 2008 (5,1 odstotnih točk) in najmanjši leta 2004 (1,1 odstotnih točk). Od leta 2008 do 2010 je bila razlika v deležu med novonastalimi podjetji in podjetji, ki so prenehala poslovati, vsako leto manjša. Zadnje proučevano leto je razlika med deležem novonastalih podjetij in podjetij, ki so prenehala poslovati, ponovno višja (3,1 odstotnih točk). V proučevanem obdobju je bil vsako leto večji delež novonastalih podjetij kot podjetij, ki so prenehala poslovati, kar pomeni, da je bil prirast podjetij vsako leto pozitiven.

Slika 2: Struktura aktivnih podjetij v obdobju 2004–2011

Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po pravnoorganizacijski obliki, Slovenija, letno.

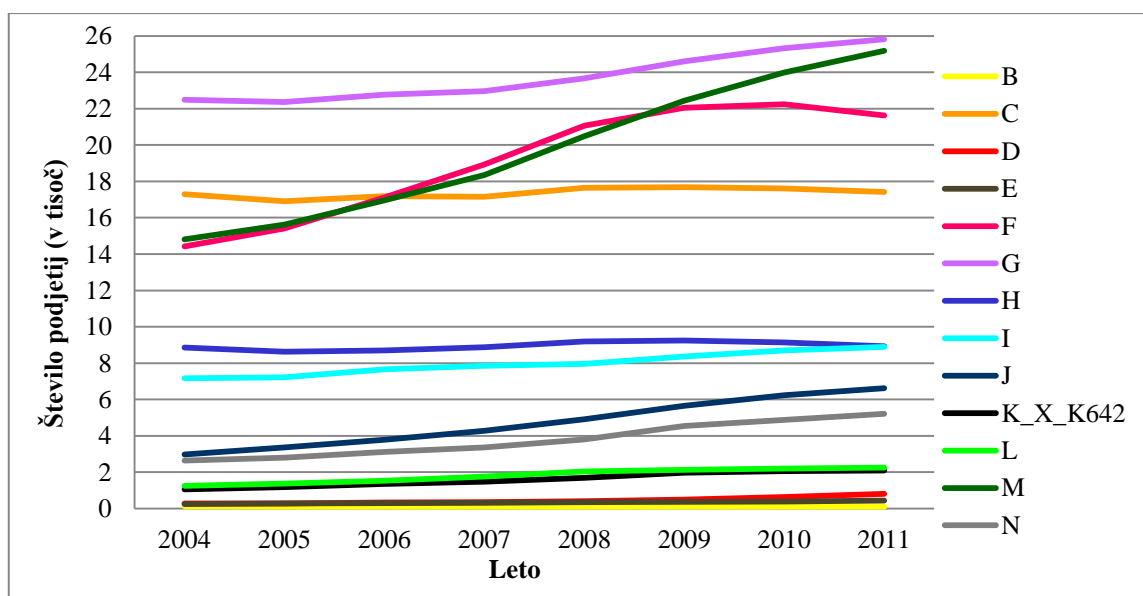
2.2 Analiza glede na dejavnost podjetja

Število aktivnih podjetij v dejavnosti B (rudarstvo) se je zmanjševalo do leta 2007 in nato do leta 2011 počasi naraščalo. V letu 2011 je bilo v dejavnosti B 112 aktivnih podjetij. V dejavnosti C (predelovalne dejavnosti) se je število aktivnih podjetij vsa proučevana leta gibalo med 16.900 in 17.700 podjetij. Število aktivnih podjetij v dejavnosti C, glede na predhodno leto, se je zmanjšalo v letih 2005, 2007, 2010 in 2011. Največ podjetij v dejavnosti C je bilo leta 2009, in sicer 17.672. Število podjetij v dejavnostih D (oskrba z električno energijo, plinom in paro), E (oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in odpadki ter saniranje okolja), I (gostinstvo), J

(informacijske in komunikacijske dejavnosti), K_X_K642 (finančne in zavarovalniške dejavnosti, razen dejavnosti holdingov), L (poslovanje z nepremičninami), M (strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti) in N (druge raznovrstne poslovne dejavnosti) se je povečevalo v celotnem proučevanem obdobju. Dejavnost G (trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil) je v proučevanem obdobju, razen leta 2005, beležila rast skupnega števila aktivnih podjetij. Število aktivnih podjetij v dejavnosti H (promet in skladiščenje) je raslo od leta 2005 do 2009, zadnji dve preučevani leti pa upada. V dejavnosti F (gradbeništvo) se je skupno število aktivnih podjetij do vključno leta 2010 povečevalo, leta 2011 pa je prvič zabeležen upad števila podjetij v tej dejavnosti. Vsi podatki vključujejo število aktivnih podjetij, torej seštevke preživelih in novonastalih podjetij ter podjetij, ki so prenehala poslovati.

Iz Slike 3 ugotovimo izrazito povečanje števila aktivnih podjetij v dejavnosti M, ki je imela leta 2011 9.569 več podjetij kot leta 2005. Poleg rasti števila podjetij v dejavnosti M v obdobju 2005–2008 izstopa tudi rast števila podjetij v dejavnosti F. V zadnjih treh proučevanih letih (2009, 2010 in 2011) se je rast skupnega števila podjetij v dejavnosti F umirila oziroma je celo negativna. Največ aktivnih podjetij je v dejavnostih C, F, G in M, najmanj aktivnih pa v dejavnostih B, D in E. Leta 2004 je bilo največ podjetij v dejavnosti G, sledijo ji dejavnosti C, M in F. Po letu 2005 je bilo v dejavnostih F in M večje število aktivnih podjetij kot v dejavnosti C. Število aktivnih podjetij v dejavnostih F in M se je leta 2010 približalo številu aktivnih podjetij v dejavnosti G. Delež podjetij dejavnosti C in G skozi proučevano obdobje upada, v dejavnostih F in M pa narašča.

Slika 3: Število aktivnih podjetij po dejavnosti v obdobju 2004–2011

Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po pravnoorganizacijski obliki, Slovenija, letno.

V Tabeli 1 so prikazane letne stopnje rasti števila aktivnih podjetij v vseh dejavnostih v posameznem letu. V letu 2005 so imele negativno letno stopnjo rasti dejavnosti B, C, G in H. Presenetljivo je imela v letu 2006 negativno letno stopnjo rasti števila aktivnih podjetij le dejavnost B, medtem ko so imele vse druge dejavnosti pozitivno letno stopnjo rasti. Največ

podjetij glede na predhodno leto je bilo leta 2005 v dejavnosti J, leta 2006 v dejavnosti D, leta 2007 in 2008 v dejavnosti L. Zadnja tri proučevana leta je bila letna stopnja rasti števila aktivnih podjetij ponovno največja v dejavnosti D. V obdobju 2008–2009 ni imela nobena dejavnost negativno letno stopnjo rasti števila aktivnih podjetij. V 2010 sta imeli negativno letno stopnjo rasti dejavnosti C in H. Leta 2011 so imele tri dejavnosti negativno letno stopnjo rasti števila aktivnih podjetij v celotnem proučevanem obdobju (dejavnosti C, F in H). Med dejavnosti z največjo letno stopnjo rasti v letu 2011 spadata dejavnosti D (v letu 2010 je sicer višja letna stopnja rasti kot v letu 2011) in E (v letu 2010 je letna stopnja rasti le 4,9 %, leta 2011 pa znaša že 15,4 %).

Ob primerjavi letnih stopenj rasti po posameznih dejavnostih ugotavljam, da v letu 2008 in 2009 ni bila v nobeni dejavnosti prisotna negativna letna stopnja rasti, torej se je število aktivnih podjetij glede na predhodno leto povsod povečalo. Leta 2009 gospodarska in finančna kriza še ni vplivala na zmanjšanje števila aktivnih podjetij, vpliv je prvič viden leta 2010 in 2011, ko so bile letne stopnje rasti števila aktivnih podjetij v dejavnosti C, F in H negativne. Ker podatki vključujejo vsa aktivna podjetja, so zaradi lažje predstave in podrobnejše analize gibanja števila podjetij po posameznih dejavnostih v nadaljevanju posebej predstavljena gibanja števila preživelih podjetij, novonastalih podjetij in podjetij, ki so prenehala poslovati.

Tabela 1: Letne stopnje rasti števila aktivnih podjetij po dejavnosti (v %) v obdobju 2005–2011

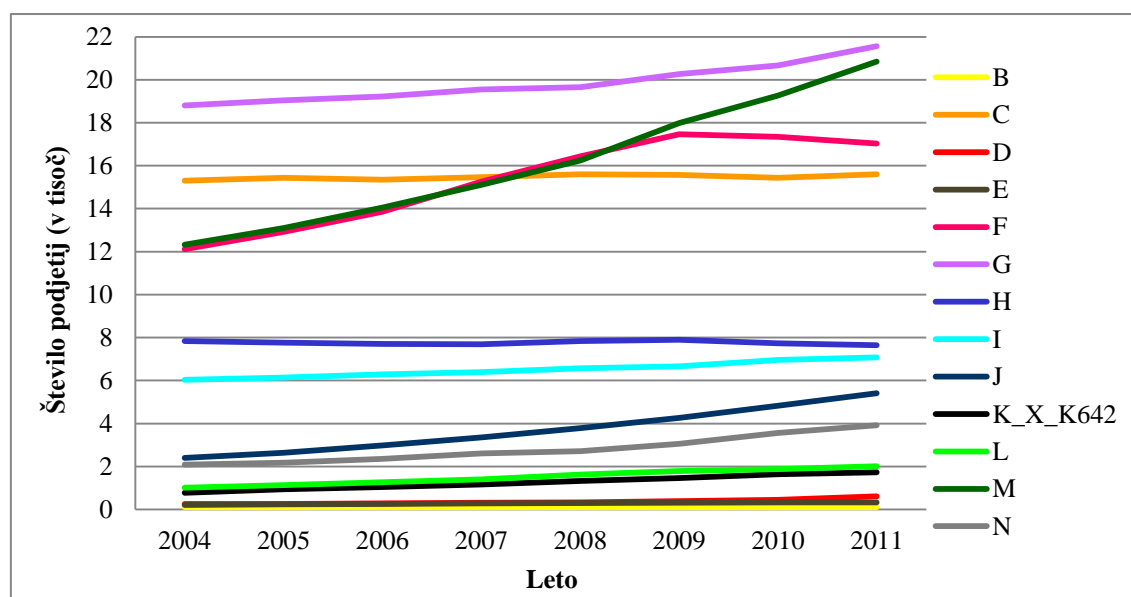
Dejavnost	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
B	-4,2	-2,6	-4,5	2,8	0,0	2,8	0,0
C	-2,2	1,7	-0,2	2,8	0,2	-0,4	-1,1
D	0,7	16,1	7,6	13,8	21,7	29,0	27,7
E	12,7	7,6	6,7	9,1	5,8	4,9	15,4
F	6,8	11,2	10,5	11,2	4,7	0,9	-2,8
G	-0,5	1,8	0,8	3,1	4,0	2,9	2,0
H	-2,6	0,7	2,2	3,5	0,6	-1,1	-2,4
I	0,7	6,2	2,6	1,3	5,1	4,0	2,3
J	12,9	12,3	13,5	14,6	15,1	10,1	6,3
K_X_K642	11,6	15,3	8,7	14,4	16,0	4,5	2,0
L	10,4	11,9	14,3	15,7	5,0	2,6	3,1
M	5,4	8,6	8,2	11,6	9,5	6,9	5,0
N	5,9	11,5	7,8	13,0	19,5	7,1	6,9

2.2.1 Preživela podjetja

V poglavju 2.2 prikazujem gibanje skupnega števila vseh podjetij (preživelih, novonastalih in podjetij, ki so prenehala poslovati), v nadaljnjih podpoglavjih pa prikazujem gibanja glede na to, ali je podjetje preživelo, novonastalo ali prenehalo poslovati. Iz gibanja števila preživelih podjetij v proučevanem obdobju (Slika 4) je razvidno, da se je skozi proučevano obdobje najbolj povečalo število preživelih podjetij v dejavnosti F in M. Leta 2005 se je število preživelih podjetij povečalo v vseh dejavnostih, razen v B in H. Največ preživelih podjetij je bilo leta 2005

v dejavnosti G. Razen v dejavnostih B, C in H, se je v letu 2006 v vseh dejavnostih število preživelih podjetij povečalo. Leta 2007 se je zmanjšalo število preživelih podjetij v dejavnostih B in H, v vseh drugih dejavnostih se je število preživelih podjetij povečalo. 2008 je edino leto, ko so imele vse dejavnosti več preživelih podjetij kot predhodno leto. V naslednjih proučevanih letih je bila v vsaj eni dejavnosti prisotna negativna stopnja rasti števila preživelih podjetij. Število preživelih podjetij se je leta 2009 zmanjšalo v dejavnostih B, C in H, leta 2010 v C, F in G ter zadnje proučevano leto v B, F in H. Število preživelih podjetij v dejavnostih C in H se v proučevanem obdobju ni opazno spreminjalo. Vse letne stopnje rasti preživelih podjetij po posamezni dejavnosti, v obdobju 2005–2011, so navedene v Prilogi 2.

Slika 4: Število preživelih podjetij po dejavnosti v obdobju 2004–2011

Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po pravnoorganizacijski obliki, Slovenija, letno.

Tabela 2: Število in delež (v %) preživelih podjetij po dejavnosti C, F, G in M v obdobju 2004–2011

Preživela podjetja	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Skupaj	79.274	81.879	84.751	88.683	92.514	97.206	100.203	103.867
V dejavnostih C, F, G, M	58.553	60.505	62.476	65.382	67.937	71.289	72.720	75.043
V drugih dejavnostih	20.721	21.374	22.275	23.301	24.577	25.917	27.483	28.824
Delež v dejavnosti C, F, G, M (v %)	73,9	73,9	73,7	73,7	73,4	73,3	72,6	72,2

V Tabeli 2 prikazujem število preživelih podjetij v dejavnostih C, F, G in M ter njihov skupni delež v posameznem proučevanem letu. Skozi proučevano obdobje je bilo največ preživelih podjetij v dejavnostih G, F, M in C, njihov skupni delež je znašal od 72,2 % do 73,9 % preživelih podjetij. Najmanj preživelih podjetij je bilo v dejavnostih B, D in E.

2.2.2 Novonastala podjetja

Slika 5 prikazuje, da je bilo poleg preživelih podjetij v dejavnostih F, M in G tudi največ novonastalih podjetij. Ob primerjavi gibanja preživelih in novonastalih podjetij glede na dejavnost (Slika 4 in Slika 5) opazam, da je število podjetij v dejavnosti C še vedno med prvimi štirimi glede na število novonastalih podjetij, vendar je po številu novonastalih podjetij že manjše od dejavnosti F, M in G.

V dejavnosti D, ki je imela do 2008 najmanj novonastalih podjetij, je v 2010 in 2011 število novonastalih podjetij strmo poskočilo – za 69,7 % v letu 2010 in za 21,2 % v letu 2011. Dejavnost D je edina dejavnosti, ki v proučevanem obdobju nima nikoli negativne letne stopnje rasti števila novonastalih podjetij. Rast števila novonastalih podjetij v dejavnosti D je tudi posledica odprtja trga z električno energijo leta 2007. Podjetja, ki so pred letom 2007 dobavljala in distribuirala električno energijo, so bila zakonsko dolžna ločiti omrežno in tržno dejavnost z izčlenitvijo dejavnosti nakupa in prodaje električne energije. To dejavnost so prevzela novoustanovljena hčerinska podjetja v večinski lasti distribucijskih podjetij (Novosti na področju dobaviteljev električne energije na distribucijskem omrežju, 2014).

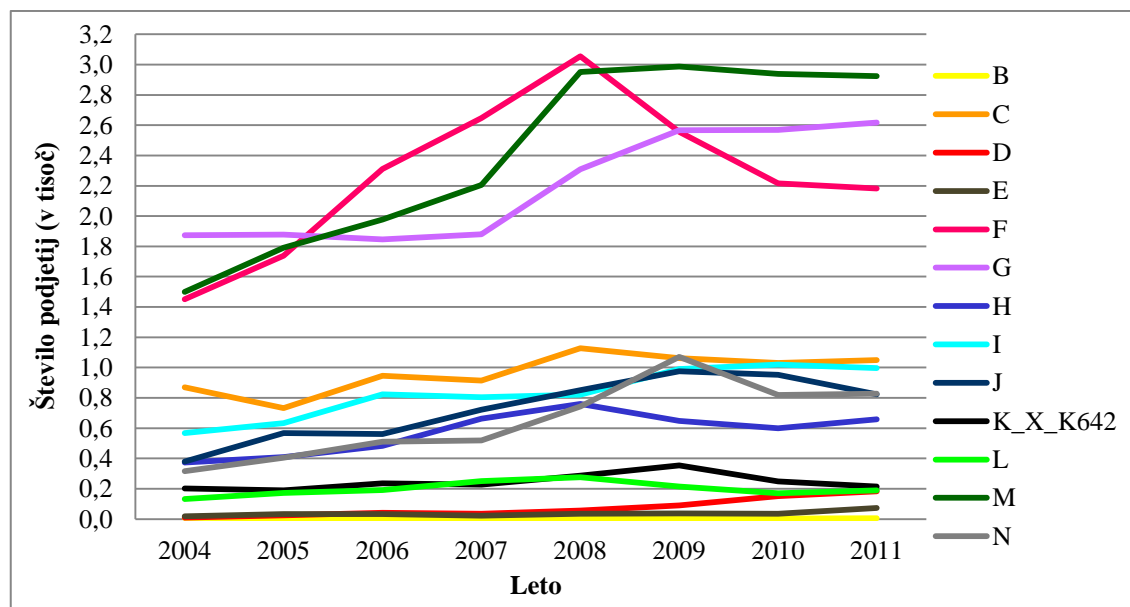
Od leta 2005 do 2008 je vidna največja letna stopnja rasti števila novonastalih podjetij v dejavnosti F. Največji upad števila novonastalih podjetij je bil leta 2005 zabeležen v dejavnosti C. Poleg dejavnosti C sta imeli leta 2005 manjše število novonastalih podjetij kot predhodno leto tudi dejavnosti B in K_X_K642. Leta 2006 se je zmanjšalo število novonastalih podjetij v dejavnostih B, E, G in J ter leta 2007 v dejavnostih B, C, D, E, I in K_X_K642. Edino leto brez zmanjševanja števila novonastalih podjetij je bilo leto 2008, ko se je število novonastalih podjetij v vseh dejavnostih povečalo.

Letne stopnje rasti novonastalih podjetij v dejavnosti B–N_X_K642 so prikazane v Tabeli 2, Priloga 3. Velik upad števila novonastalih podjetij se je zgodil leta 2009, ko je bil prvič zabeležen upad v dejavnosti F. Leta 2010 se je zmanjšalo število novonastalih podjetij tudi v dejavnosti C, H in L. Upad števila novonastalih podjetij v letu 2009 povezujem s pričetkom gospodarske in finančne krize, ki je vplivala na zmanjšanje števila novonastalih podjetij.

V letu 2010 so imele le tri dejavnosti večje število novonastalih podjetij kot leta 2009, in sicer dejavnosti D, G in I. Vse druge so imele leta 2010 še manj novonastalih podjetij kot predhodno leto, torej se je kriza še nadalje zaostrovala. Število novonastalih podjetij v letih 2009 in 2010 je najbolj upadlo v dejavnosti F, kjer se je število podjetij zmanjšalo za 340. V letu 2011 je imela dejavnost F še vedno rahlo zmanjšanje števila novonastalih podjetij, vendar je bil upad manjši kot predhodni dve leti. V letu 2011 je bil zabeležen upad števila novonastalih podjetij v

dejavnostih F, I, J, K_X_K642 in M. Ob vsem zgoraj navedenem se zdi smiselno izpostaviti, da samo dejavnost gradbeništva zadnja tri proučevana leta beleži neprekinjeno negativno letno stopnjo rasti števila novonastalih podjetij.

Slika 5: Število novonastalih podjetij po dejavnosti v obdobju 2004–2011

Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po pravnoorganizacijski obliki, Slovenija, letno.

2.2.3 Podjetja, ki so prenehala poslovati

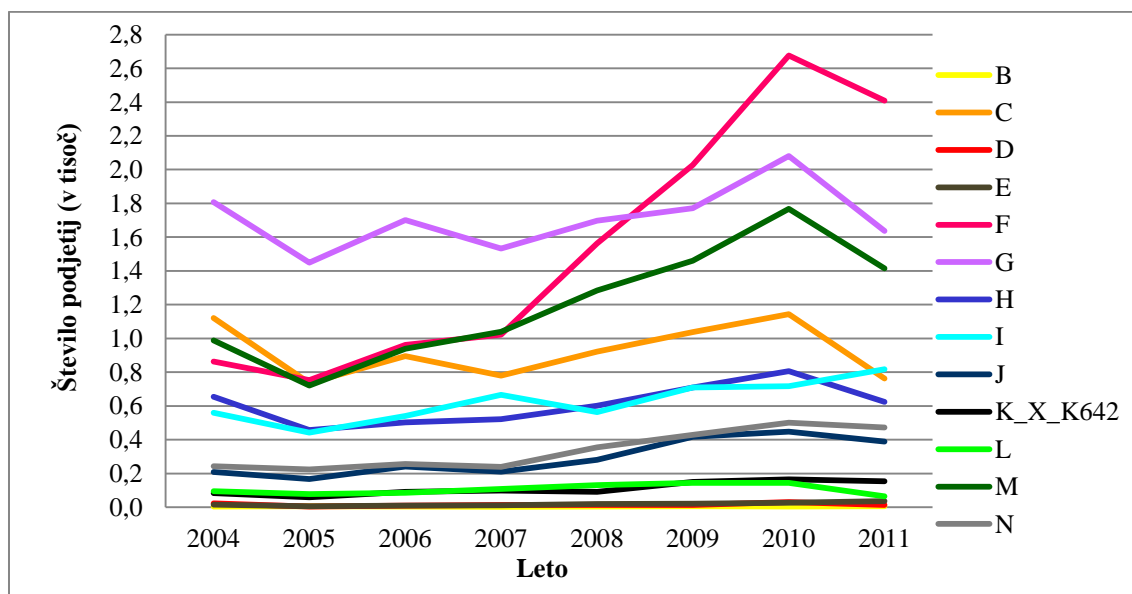
Slika 6 prikazuje, da je imela dejavnost F od leta 2007 do 2010 največje povečanje števila podjetij, ki so prenehala poslovati. Glede na predhodno ugotovitev, da se je število novonastalih podjetij najbolj zmanjšalo v dejavnosti F, ti rezultati torej dopolnjujejo in potrjujejo prejšnjo ugotovitev, da je bilo gradbeništvo s krizo še posebej prizadeto. Rast števila podjetij, ki so prenehala poslovati v dejavnosti gradbeništva, se je začela leta 2006, vendar je bila do leta 2007 nizka, nakar se je v letu 2008 močno povečala. S primerjavo podatkov dejavnosti F iz leta 2007 in 2010 ugotavljam, da se je število podjetij, ki so prenehala poslovati v tej dejavnosti, povečalo za 1.654 podjetij, kar predstavlja največjo rast med vsemi dejavnostmi. S številom podjetij, ki so prenehala poslovati med letoma 2007 in 2009, izstopata tudi dejavnosti M in C.

Leta 2005 se je število podjetij, ki so prenehala poslovati, zmanjšalo v skoraj vseh dejavnostih. Izjema je bila dejavnost B, kjer se je število podjetij tistega leta povečalo. V letu 2006 se je zgodil preobrat, saj se je v vseh dejavnostih, razen v dejavnosti B, povečalo število podjetij, ki so prenehala poslovati. Glede na leto 2005 se je leta 2006 najbolj povečalo število podjetij, ki so prenehala poslovati, v dejavnosti G, vendar je število podjetij, ki so prenehala poslovati v tej dejavnosti v naslednjem letu (2007) že upadlo.

Kot izjemo izpostavljam tudi dejavnost F, ki je imela leta 2008, 2009 in 2010 največji porast števila podjetij, ki so prenehala poslovati. V zadnjem proučevanem letu je imela dejavnost G največji upad števila podjetij, ki so prenehala poslovati glede na prejšnje leto. Število podjetij, ki

so prenehala poslovati, se je v letu 2011 glede na 2010 zmanjšalo v vseh dejavnostih (največ v dejavnosti G), razen v dejavnostih B, E in I.

Slika 6: Število podjetij, ki so prenehala poslovati, po dejavnosti v obdobju 2004–2011

Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po pravnoorganizacijski obliki, Slovenija, letno.

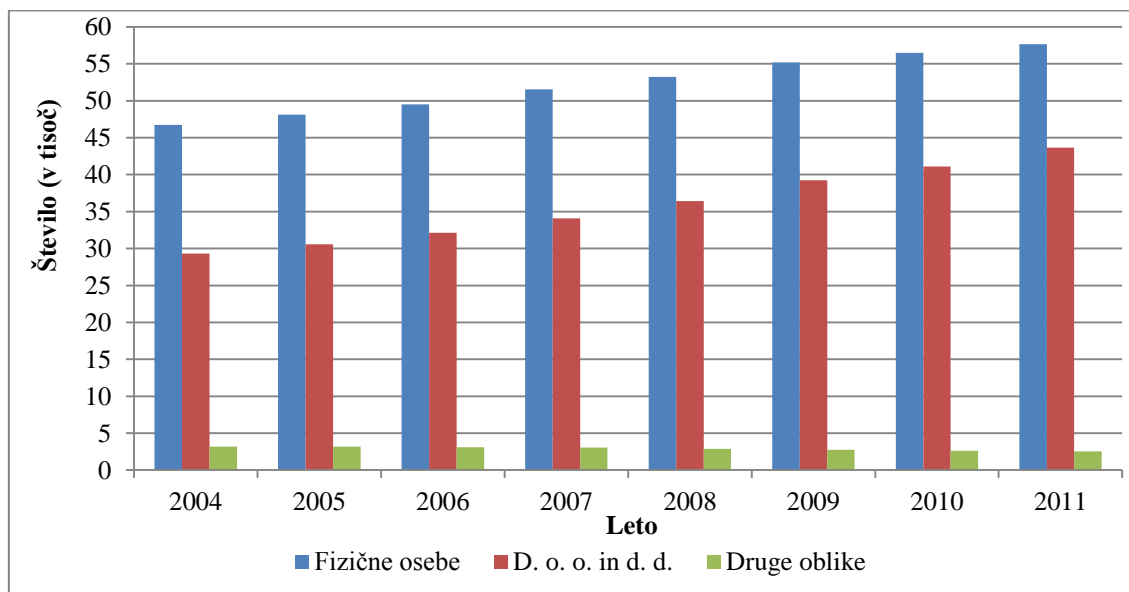
2.3 Analiza glede na pravnoorganizacijsko obliko podjetja

SURS razpolaga s podatki o pravnoorganizacijskih oblikah za obdobje od 2004 do 2011. Podatke v tem podpoglavju, prikazujem glede na posamezno pravnoorganizacijsko obliko podjetij v vseh dejavnostih B–N_X_K642. Definicije fizičnih oseb, d. o. o. in d. d. ter drugih oblik so predstavljene v podpoglavjih 1.2.1 do 1.2.3.

2.3.1 Preživela podjetja

Slika 7 prikazuje, da kot pravnoorganizacijska oblika preživelih podjetij prevladujejo fizične osebe, sledijo jim d. o. o. in d. d. Društva, sindikati, zbornice, k. d., k. d. d. in d. n. o. so pravnoorganizacijske oblike preživelih podjetij, ki jih je v Sloveniji najmanj. Število fizičnih oseb, d. o. o. in d. d. v preživelih podjetij v dejavnostih B–N_X_K642 je naraščalo skozi celotno proučevano obdobje. Število fizičnih oseb se je v proučevanem obdobju povečalo za 10.902 podjetja, število d. o. o. in d. d. za 14.340, število drugih oblik preživelih podjetij pa se je zmanjšalo za 649. Gospodarska in finančna kriza, ki je nastopila leta 2009, ni imela vpliva na število preživelih podjetij in na njegove pravnoorganizacijske oblike. Tudi v času gospodarske rasti do leta 2008 ni vidnega večjega povečanja fizičnih oseb ali d. o. o. in d. d. Število vseh treh pravnoorganizacijskih oblik raste, ne glede na gospodarsko rast ali krizo.

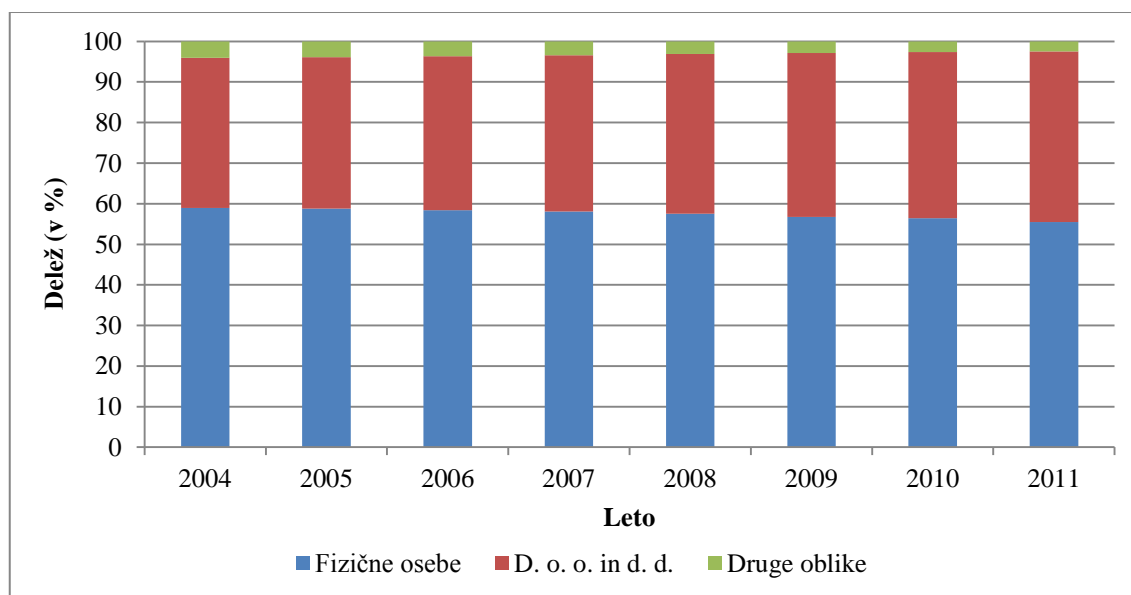
Slika 7: Število pravnoorganizacijskih oblik preživelih podjetij v obdobju 2004–2011

Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po pravnoorganizacijski obliki, Slovenija, letno.

Slika 8 prikazuje, da je bilo največ fizičnih oseb leta 2004 (59,0 %). Od takrat naprej je njihov delež v preživelih podjetjih upadal do leta 2011, ko je znašal le še 55,5 %.

Slika 8: Struktura pravnoorganizacijskih oblik preživelih podjetij (v %) v obdobju 2004–2011

Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po pravnoorganizacijski obliki, Slovenija, letno.

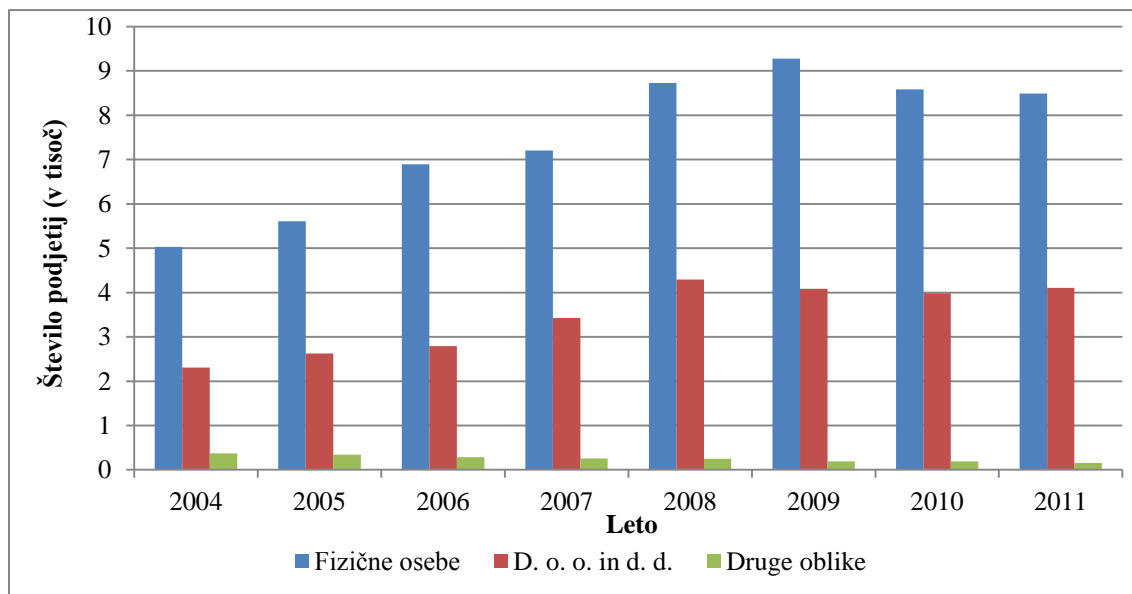
Delež d. o. o. in d. d. med preživelimi podjetji se skozi proučevano obdobje vsako leto povečuje. Med preživelimi podjetji je bil največji delež d. o. o. in d. d. leta 2011 (42,1 %), medtem ko je leta 2004 znašal 37,0 %. Delež drugih pravnoorganizacijskih oblik, se je skozi proučevano obdobje zmanjševal. Leta 2004 je znašal 4,0 %, leta 2011 pa 2,5 %. Struktura pravnoorganizacijskih oblik preživelih podjetij prikazuje, da čeprav je število fizičnih oseb, kot

pravnoorganizacijska oblika preživelih podjetij, v celotnem proučevanem obdobju rastle, se je delež fizičnih oseb od leta 2009 zmanjševal, povečal pa se je delež d. o. o. in d. d. Ugotovila sem, da se v času krize ni zmanjšalo dejansko število fizičnih oseb, ampak samo njihov delež glede na druge pravnoorganizacijske oblike preživelih podjetij.

2.3.2 Novonastala podjetja

Enako kot pri preživelih podjetjih je tudi med novonastalimi podjetji največ fizičnih oseb (Slika 9). Število fizičnih oseb, kot pravnoorganizacijska oblika novonastalih podjetij, je naraščalo do leta 2009 (9.281 podjetij), ko se je število prvič zmanjšalo. Od leta 2009 naprej se je število fizičnih oblik novonastalih podjetij vsako leto zmanjševalo. Podobno gibanje novonastalih podjetij prikazujeta pravnoorganizacijski obliki d. o. o. in d. d. Število d. o. o. in d. d. se je povečevalo do leta 2008 (4.295 podjetij) in zmanjševalo od 2009 do leta 2010. Zadnje proučevano leto se je število d. o. o. in d. d. ponovno povečalo na 4.103 novonastalih podjetij. Število drugih pravnoorganizacijskih oblik novonastalih podjetij se je vsako proučevano leto zmanjšalo. Leta 2004 je bilo 369 novonastalih podjetij, ki niso bile fizične osebe, d. o. o. ali d. d., leta 2011 pa je bilo takih podjetij samo 154.

Slika 9: Število pravnoorganizacijskih oblik novonastalih podjetij v obdobju 2004–2011

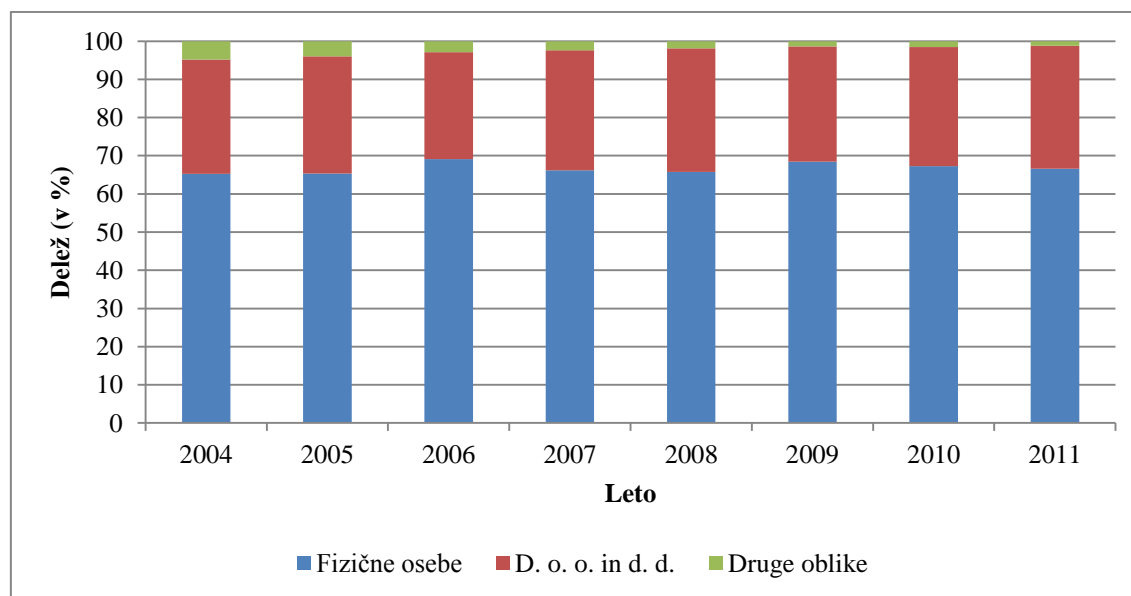
Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po pravnoorganizacijski obliki, Slovenija, letno.

Novonastala podjetja so tudi ključni element pri zaposlovanju, saj so pogosto opisana kot razlog za spodbujanje gospodarske rasti in za zaposlovanje (Schrör, 2008). V proučevanem obdobju je Zavod vodil program spodbujanja samozaposlovanja za programsko obdobje 2007–2013. Leta 2007 je novoustanovljeni s. p. prejel 2.100 EUR, od leta 2008 do sredine 2013 4.500 EUR, v drugi polovici 2013 pa 5.000 EUR. Po podatkih Zavoda so s subvencijami do samozaposlitve pomagali 23.316 brezposelnim osebam. Subvencije so bile namenjene pospeševanju podjetništva, ohranjanju samozaposlitev in povečevanju delovnih mest (Uspešen zaključek programa samozaposlovanja, 2014). Zanimiv podatek Zavoda je tudi, da se je 90 % prosilcev, ki

jim je bila odobrena subvencija, odločilo, da bodo svojo poslovno pot začeli kot s. p. in so najpogosteje registrirali strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (M), dejavnost trgovine (G) in/ali dejavnost gradbeništva (F) (Uspešen zaključek programa samozaposlovanja, 2014). Zavod tudi navaja, da je v obdobju 2007–2013 19 % samozaposlenih ustvarilo več kot 2.600 novih delovnih mest (Uspešen zaključek programa samozaposlovanja, 2014). Glede na to, da je število fizičnih oseb raslo od začetka proučevanega obdobja, in dejstva, da takrat Zavod še ni pričel s programom spodbujanja samozaposlovanja, kaže, da rast fizičnih oseb, kot pravnoorganizacijska oblika novonastalih podjetij, ni bila odvisna od prejema subvencije Zavoda. Morda so imele subvencije v obdobju 2008–2009 določen vpliv pri rasti števila s. p., vsekakor pa ne morem trditi, da je to edini razlog za povečanje števila s. p. Kljub temu da je program spodbujanja samozaposlovanja trajal do leta 2013, se je število fizičnih oseb od leta 2010 naprej zmanjševalo.

Delež fizičnih oseb, kot pravnoorganizacijska oblika novonastalih podjetij, je bil najmanjši leta 2004 (65,3 %). Do leta 2006, ko je bil največji (69,1 %), se je povečeval, potem pa je upadal do leta 2008. Od leta 2009, ko je znašal 68,5 %, je delež fizičnih oseb ponovno upadal. Delež drugih pravnoorganizacijskih oblik se je zmanjševalo celotno proučevano obdobje (Slika 10). Največji delež drugih pravnoorganizacijskih oblik novonastalih podjetij je bil največji leta 2004 (4,8 %) in najmanjši leta 2011 (1,2 %).

Slika 10: Struktura pravnoorganizacijskih oblik novonastalih podjetij (v %) v obdobju 2004–2011

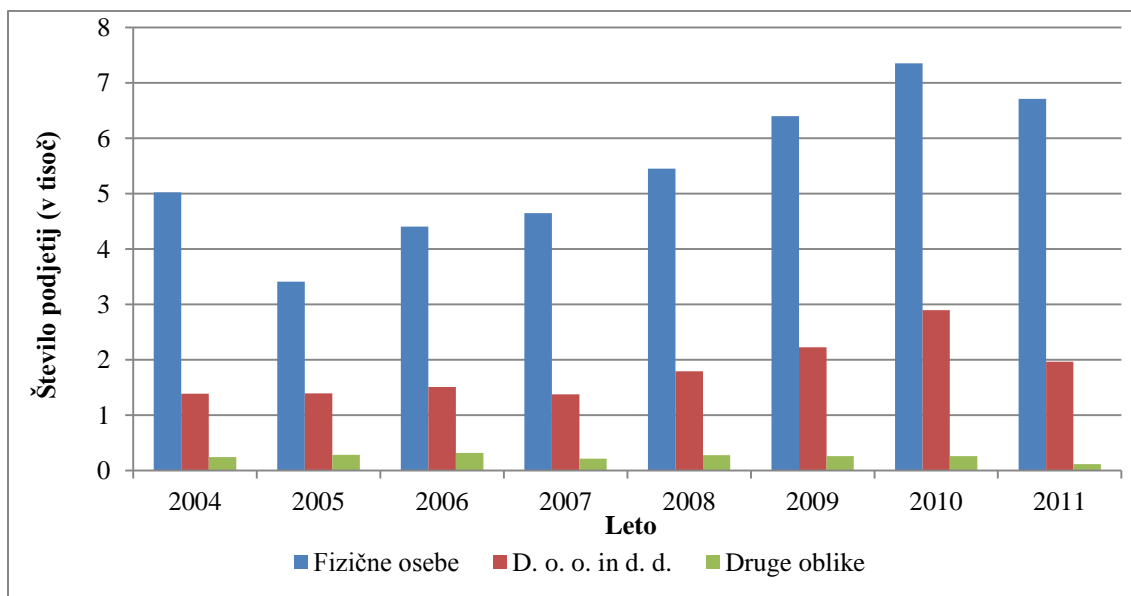
Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po pravnoorganizacijski obliki, Slovenija, letno.

2.3.3 Podjetja, ki so prenehala poslovati

Število fizičnih oseb, kot pravnoorganizacijska oblika podjetij, ki so prenehala poslovati, se je leta 2005 zmanjšalo za 1.613. Od leta 2006 do leta 2010 se je število povečevalo, leta 2011 se je ponovno zmanjšalo na 6.714. Število d. o. o. in d. d. raste skozi celotno obdobje, izjemi sta bili

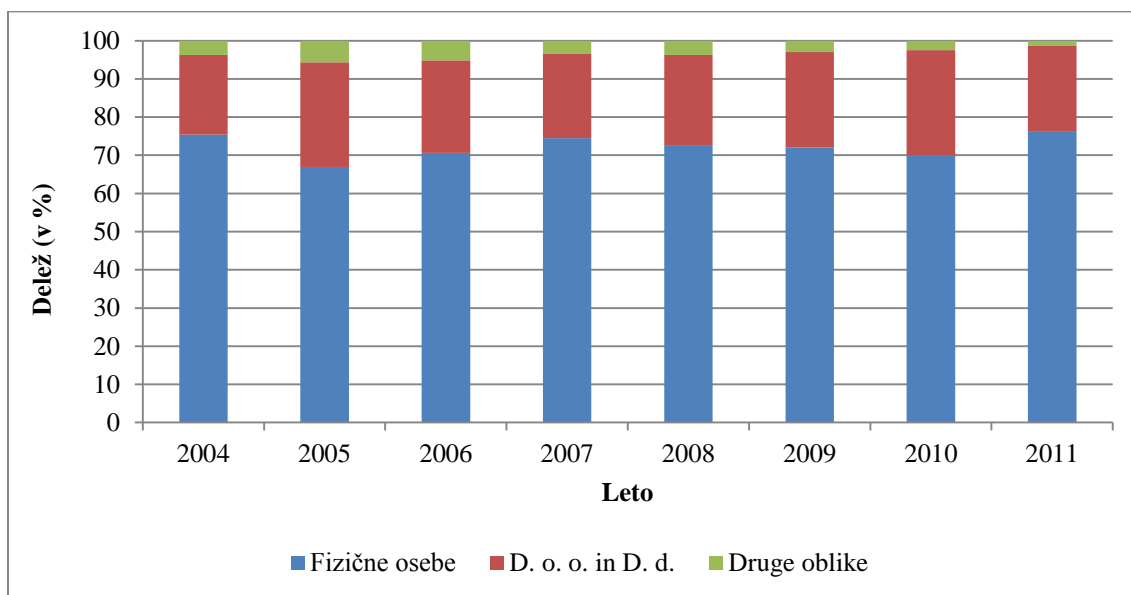
leti 2007 in 2011 (Slika 11). Največ d. o. o. in d. d., kot pravnoorganizacijska oblika podjetij, ki so prenehala poslovati, je bilo leta 2010 (2.895).

Slika 11: Število pravnoorganizacijskih oblik podjetij, ki so prenehala poslovati v obdobju 2004–2011

Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po pravnoorganizacijski obliki, Slovenija, letno.

Slika 12: Struktura pravnoorganizacijskih oblik podjetij, ki so prenehala poslovati v obdobju 2004–2011

Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po pravnoorganizacijski obliki, Slovenija, letno.

Med podjetji, ki so prenehala poslovati, prevladujejo fizične osebe, sledijo jim d. o. o. in d. d., najmanj je drugih pravnoorganizacijskih oblik podjetij, ki so prenehala poslovati. Strukturo pravnoorganizacijski oblik podjetij, ki so prenehala poslovati, prikazuje Slika 12. Podobno kot

število fizičnih oseb je bil tudi delež fizičnih oseb najmanjši leta 2005. Največji delež fizičnih oseb, kot pravnoorganizacijska oblika podjetij, ki so prenehala poslovati, je bil leta 2011 (76,3 %) in najmanjši leta 2005 (67,0 %). Delež d. o. o. in d. d. je upadal od leta 2006 do 2008 in leta 2011. V vmesnem obdobju, 2008–2010, se je delež podjetij, ki so prenehala poslovati, kot pravnoorganizacijska oblika d. o. o. in d. d., povečeval. Delež drugih oblik podjetij, ki so prenehala poslovati, je v obdobju 2006–2007 in 2011 upadal. Leta 2005 je bil zabeležen največji delež drugih pravnoorganizacijskih oblik (5,7 %).

2.4 Analiza glede na razred zaposlenih oseb

V nadaljevanju prikazujem število zaposlenih v aktivnih podjetjih in število oseb, ki delajo v aktivnih podjetjih, ki opravljajo vsaj eno izmed dejavnosti B–N_X_K642. Razlika med zaposlenimi osebami in osebami, ki delajo, je, da zaposlene osebe delajo pri delodajalcu in prejemajo plačo ter so na podlagi pogodbe o zaposlitvi obvezno socialno zavarovane. Med zaposlene osebe se štejejo tudi pripravniki in osebe, udeležene pri javnih delih, ter družbeniki zasebnih družb in zavodov v RS, ki so poslovodne osebe. V število zaposlenih oseb niso zajeti študenti in dijaki, ki občasno delajo za delodajalca in prejemajo plačilo (SURS, 2013, str. 52). Med osebe, ki delajo, pa spadajo tudi osebe, ki so samozaposlene (s. p., samostojni raziskovalci, zdravniki, odvetniki, veterinarji, kulturni ustvarjalci, vrhunski športniki ipd). Hkrati pa SURS (2013, str. 52) opozarja, da niso zajeti družinski člani, ki pomagajo (»pomagajoči«), in osebe, ki delajo na podlagi podjemnih pogodb (tj. pogodb o delu/delovršnih pogodb) ali avtorskih pogodb, in kmetje. Podjetja so razdeljena glede na število zaposlenih oseb in se delijo na štiri zaposlitvene razrede: podjetja z 0 zaposlenimi, podjetja z 1–4 zaposlenimi, podjetja s 5–9 zaposlenimi in podjetja, kjer je več kot 10 (v nadaljevanju 10+) zaposlenih oseb.

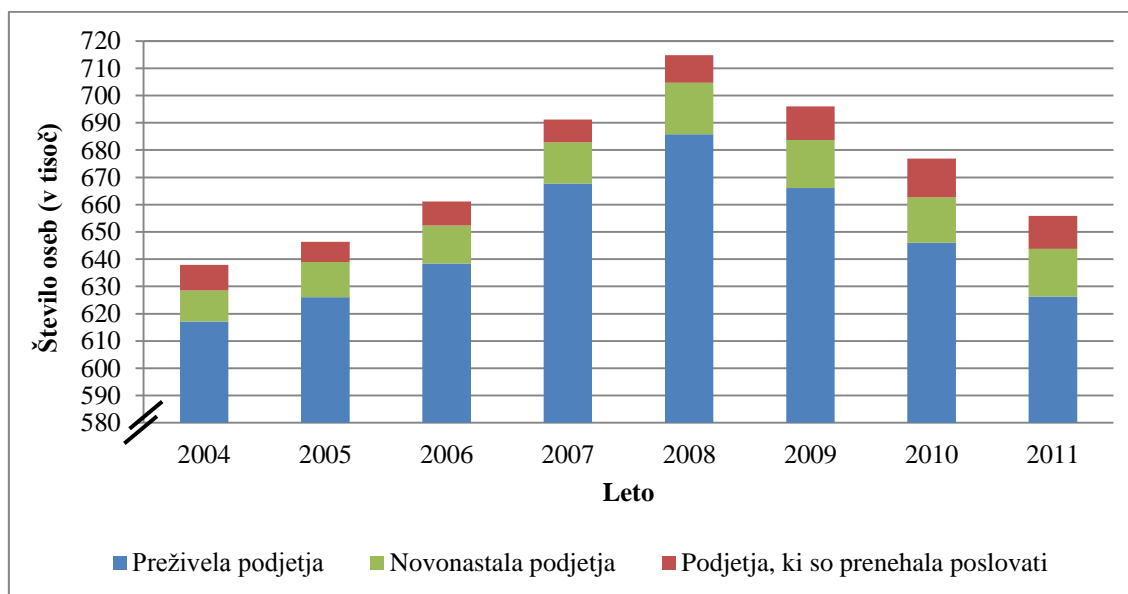
Zaradi omejenih podatkov na podatkovnem portalu SI–STAT (označeni kot »zasebno«) ni mogoče prikazati števila oseb, ki delajo, in zaposlenih v posamezni obliki podjetij in po posameznih dejavnosti. Z razpoložljivimi podatki v nadaljevanju posebej predstavljam število oseb, ki delajo, in število zaposlenih v aktivnih podjetjih skupaj za vse dejavnosti B–N_X_K642.

2.4.1 Število oseb, ki delajo

Iz Slike 13 je razvidno, da se je število oseb, ki delajo, v vseh podjetjih povečevalo do leta 2008. Ob začetku krize leta 2009 se je skupno število oseb, ki delajo, pričelo zmanjševati in padlo na raven iz leta 2007. Največ oseb, ki delajo, je v preživelih podjetjih. Število oseb, ki delajo v preživelih podjetjih, se je najbolj povečalo leta 2007 (letna stopnja rasti 4,6 %) in najbolj zmanjšalo leta 2011 (letna stopnja rasti -3,1 %). V novonastalih podjetjih se je število oseb, ki delajo, povečevalo od leta 2004 do 2008, ko jih je bilo največ. V obdobju 2009–2010 se je število oseb, ki delajo, v novonastalih podjetjih zmanjšalo. Zadnje proučevano leto se je število oseb, ki delajo, v novonastalih podjetjih ponovno povečalo za 5,3 % (17.463). V novonastalih podjetjih je bilo najmanj oseb, ki delajo, leta 2004. Največja letna stopnja rasti števila oseb, ki delajo, v podjetjih, ki so prenehala poslovati, je bila leta 2009 (21,5 %). Negativna letna stopnja rasti števila oseb, ki delajo, v podjetjih, ki so prenehala poslovati, je bila v letih 2005, 2007 in

2011. Število oseb, ki delajo, v aktivnih podjetjih, se je povečevalo v času gospodarske rasti do leta 2008.

Slika 13: Število oseb, ki delajo, v obdobju 2004–2011

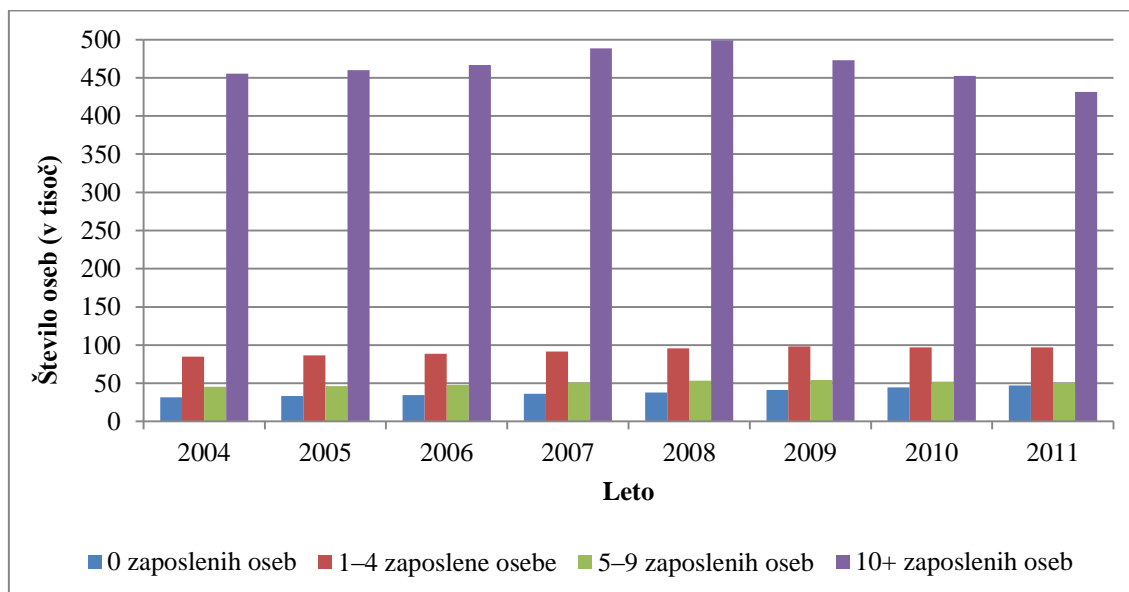
Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po velikosti podjetja glede na število zaposlenih oseb, letno.

2.4.1.1 Preživela podjetja

V preživelih podjetjih je največ oseb, ki delajo, v podjetjih z 10+ zaposlenimi, sledijo podjetja z 1–4 zaposlenimi in s 5–9 zaposlenimi osebami (Slika 14). Najmanj oseb, ki delajo, je v preživelih podjetjih z 0 zaposlenimi.

V proučevanem obdobju se je delež oseb, ki delajo, v preživelih podjetjih z 0, 1–4 in 5–9 zaposlenimi osebami povečeval. Nasprotno se je delež oseb, ki delajo, v preživelih podjetjih z 10+ zaposlenimi osebami od leta 2004 zmanjševal. Leta 2004 je bilo v podjetjih z 10+ zaposlenimi 455.526 oseb, ki delajo. V zadnjem letu pred začetkom krize je bilo največ oseb, ki delajo, v preživelih podjetjih z 10+ zaposlenimi (498.931). Ob primerjavi z zadnjim proučevanim letom 2011 ugotavljam, da je le še 431.717 oseb, ki delajo, v podjetjih z 10+ zaposlenimi. Število oseb, ki delajo, v preživelih podjetjih z 0 zaposlenimi, se je ne glede na to, da je leta 2009 nastopila kriza, povečevalo skozi celotno proučevano obdobje. Število oseb, ki delajo, v preživelih podjetjih s 5–9 zaposlenimi, je pričelo upadati 2010, v drugem letu krize, prej se je vsakoletno povečevalo. V preživelih podjetjih z 1–4 zaposlenimi se je število oseb, ki delajo, povečevalo skozi celotno proučevano obdobje, izjema je bilo leto 2010, ko se je število oseb, ki delajo, zmanjšalo. Ugotavljam, da se je ob nastopu krize število oseb, ki delajo, zmanjšalo v preživelih podjetjih z več zaposlenimi (5–9 in 10+) ter povečalo v podjetjih z manj zaposlenimi (0 in 1–4).

Slika 14: Število oseb, ki delajo, v preživelih podjetjih v obdobju 2004–2011

Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po velikosti podjetja glede na število zaposlenih oseb, letno.

2.4.1.2 Novonastala podjetja

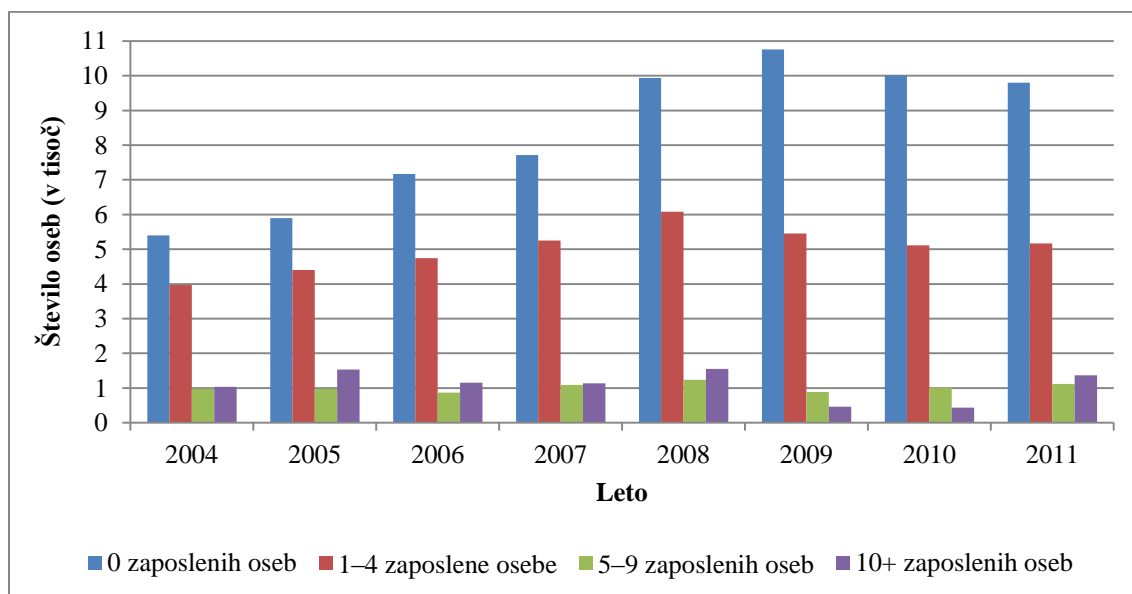
V novonastalih podjetjih je največ oseb, ki delajo, v podjetjih z 0 zaposlenimi (Slika 15). Večina novonastalih podjetjih je ustvarjena brez zaposlenih, kar prikazuje tveganja, s katerimi se srečujejo podjetniki, ko se odločijo ustanoviti podjetje (Eurostat, 2004, str. 24). Visok delež oseb, ki delajo, je tudi v podjetjih z 1–4 zaposlenimi. Najmanj je oseb, ki delajo, v podjetjih s 5–9 in 10+ zaposlenimi.

Število oseb, ki delajo, v novonastalih podjetjih z 0 zaposlenimi osebami, se je v obdobju do vključno leta 2009, torej z začetkom krize povečeval, po letu 2009 pa se je število oseb vsako leto zmanjševalo. Največ oseb, ki delajo, v novonastalih podjetjih z 0 zaposlenimi, je bilo leta 2009 (10.754), najmanj pa leta 2004 (5.396). Število oseb, ki delajo, v novonastalih podjetjih z 1–4 zaposlenimi, se je v obdobju gospodarske rasti (2004–2008) vsako leto povečalo, z začetkom krize leta 2009 pa se je vsakoletno zmanjševalo. V obdobju gospodarske rasti se je povečevalo tudi število oseb, ki delajo, v razredu s 5–9 zaposlenimi. Prvo leto krize je število oseb, ki delajo, v tem razredu upadlo na 890 oseb, vendar se je v zadnjih dveh proučevanih letih ponovno povečalo. Število oseb, ki delajo, v razredu 10+ zaposlenih, se je v letih 2009 in 2010 zmanjšalo za skoraj 1.000 oseb. Vpliv gospodarske krize na število oseb, ki delajo, v razredu 10+ zaposlenih, se je leta 2011 zmanjšal, kar se kaže v ponovnem povečanju števila oseb, ki delajo, in sicer na povprečje let pred krizo.

Kriza, ki je vplivala na zmanjšanje števila novonastalih podjetij leta 2010 in 2011, je vplivala tudi na število oseb, ki delajo, v novonastalih podjetjih. Leta 2009 kriza na število fizičnih oseb v novonastalih podjetjih še ni vplivala, zato je tudi število oseb, ki delajo v podjetjih z 0 zaposlenimi, začelo upadati šele leta 2010. Ker je število novonastalih podjetij v obliki d. o. o. in d. d. upadalo v letu 2009 in 2010, se to pozna tudi pri upadu števila oseb, ki delajo, v

novonastalih podjetjih z 10+ zaposlenimi. Število oseb, ki delajo, se je v letu 2011 povečalo v vseh razredih zaposlenosti, razen v novonastalih podjetjih z 0 zaposlenimi.

Slika 15: Število oseb, ki delajo, v novonastalih podjetjih v obdobju 2004–2011

Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po velikosti podjetja glede na število zaposlenih oseb, letno.

Največji delež oseb, ki delajo, v novonastalih podjetjih, je v Osrednjeslovenski regiji (med 31,0 % in 32,2 % vseh oseb, ki delajo), sledijo ji Podravska, Savinjska in Gorenjska regija. Najmanjši delež oseb, ki delajo, je bil v obdobju 2008–2011 v Zasavski regiji (v povprečju 1,5 %). Presenetljivo delež oseb, ki delajo, v novonastalih podjetjih v Pomurski regiji ni najmanjši. Podrobni podatki so navedeni v Prilogi 5. Izmed vseh regij se je leta 2009 najbolj zmanjšal delež oseb, ki delajo, v Notranjsko-kraški regiji, in sicer za 1,6 odstotne točke. Pojem statistična regija je opredeljen v poglavju 2.6.

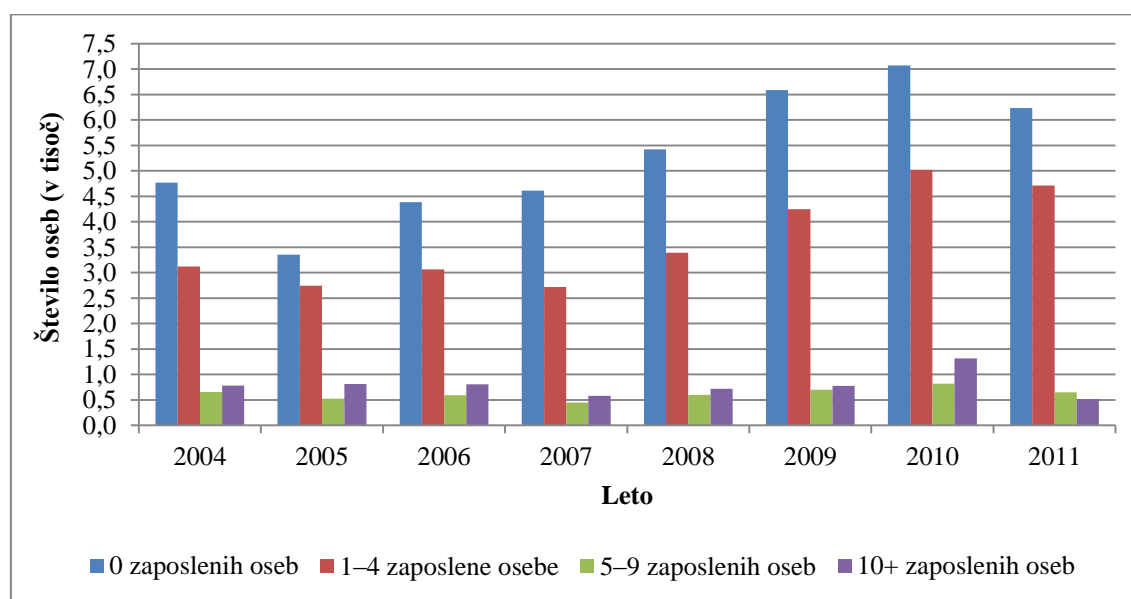
2.4.1.3 Podjetja, ki so prenehala poslovati

V podjetjih, ki so prenehala poslovati, je največ oseb, ki delajo, v podjetjih z 0 in 1–4 zaposlenimi (Slika 16). Deleža oseb, ki delajo, v podjetjih s 5–9 in z 10+ zaposlenimi osebami sta si podobna. Število oseb, ki delajo, v podjetjih z 0 zaposlenimi, se je povečalo v obdobju 2005–2010. Leta 2005 je bilo najmanj oseb, ki delajo v podjetjih, ki so prenehala poslovati (3.353 oseb), do leta 2010 pa se je število oseb povečalo na 7.071. Število oseb, ki delajo, v podjetjih, ki so prenehala poslovati, s 5–9 in 10+ zaposlenimi osebami, sta se skozi proučevano obdobje gibala enako. Leta 2005 se je delež povečal, leta 2006, 2007 in 2009 ponovno zmanjšal, 2008 in 2010 povečal in leta 2011 zmanjšal. V podjetjih, ki so prenehala poslovati, je bilo najmanj oseb, ki delajo v podjetjih z 1–4 in s 5–9 leta 2007 (2.717 oseb, ki delajo v podjetjih z 1–4 zaposlenimi in 491 oseb, ki delajo v podjetjih s 5–9 zaposlenimi). Največ oseb, ki delajo v podjetjih, ki so prenehala poslovati, z 1–4 in s 5–9 zaposlenimi je bilo leta 2010 (5.023 oseb, ki delajo v podjetjih z 1–4 zaposlenimi in 819 oseb, ki delajo v podjetjih s 5–9 zaposlenimi). Leta

2010 se je število oseb v podjetjih z 10+ zaposlenimi povečalo na 1.314 (leta 2009 je delalo 775 oseb, leta 2011 le 520 oseb).

Število podjetij, ki so prenehala poslovati, se je povečevalo do leta 2011, ko se je v vseh pravnoorganizacijskih oblikah zmanjšalo število podjetij, ki so prenehala poslovati. Kriza torej ni vplivala na povečanje števila podjetij, ki so prenehala poslovati, ter na število oseb, ki delajo v takem podjetju. Zmanjšanje števila podjetij, ki so prenehala poslovati, leta 2011, se pozna tudi v gibanju števila oseb, ki delajo. V podjetjih, ki so prenehala poslovati, se je število oseb, ki delajo, v letu 2011 zmanjšalo v vseh razredih zaposlenih. Število oseb, ki delajo, se je povečevalo že pred nastopom krize leta 2009. Največje zmanjšanje števila oseb, ki delajo, je bilo leta 2011 v podjetjih z 10+ zaposlenimi, kjer se je v enem letu zmanjšalo za 794.

Slika 16: Število oseb, ki delajo, v podjetjih, ki so prenehala poslovati, v obdobju 2004–2011

Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po velikosti podjetja glede na število zaposlenih oseb, letno.

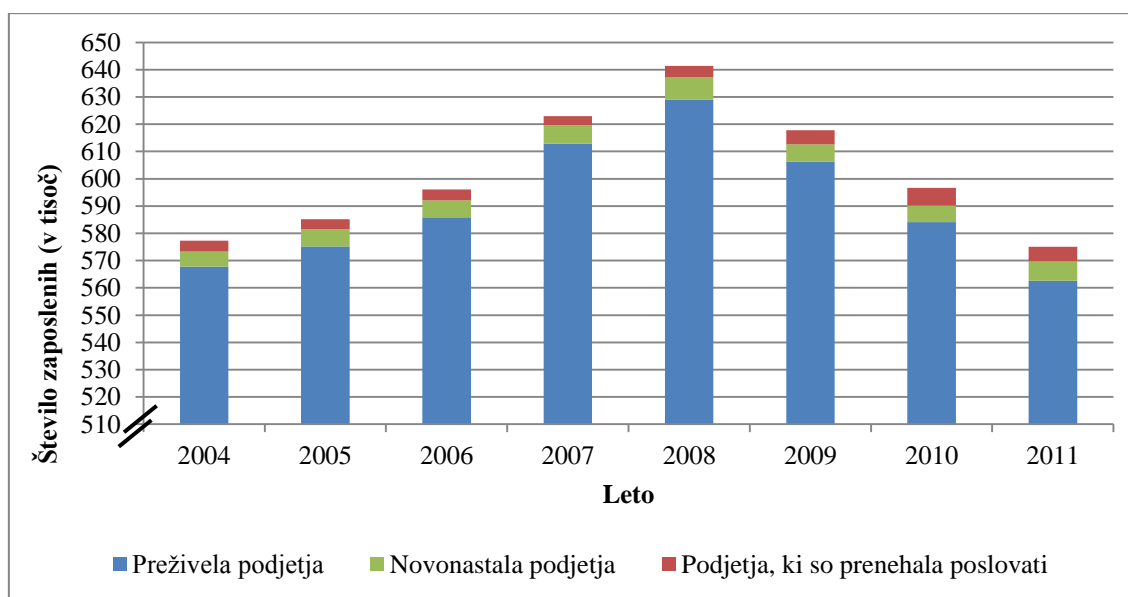
Tudi največji delež oseb, ki delajo, v podjetjih, ki so prenehala poslovati, je v Osrednjeslovenski regiji ter je približno enak kot pri deležu v novonastalih podjetjih. Najmanjši delež oseb, ki delajo, je v Zasavski regiji, ki pa je edina, v kateri se je delež povečeval od leta 2009 do 2011. Podrobnejši podatki deležev oseb, ki delajo, v podjetjih, ki so prenehala poslovati, je v Prilogi 5, Tabela 5.

2.4.2 Število zaposlenih oseb

Slika 17 prikazuje število zaposlenih oseb v aktivnih podjetjih v dejavnostih B–N_X_K642. Gibanje števila zaposlenih oseb v podjetjih je podobno kot gibanje oseb, ki delajo. Ob primerjavi omenjenih gibanj ugotavljam, da je bilo v aktivnih podjetjih v proučevanem obdobju vsako leto več oseb, ki delajo, kot pa zaposlenih oseb. Podatki zaposlenih v podjetjih z 0 zaposlenimi osebami so tu izbrisani (vrednost je enaka 0), saj podjetje, ki nima zaposlene nobene osebe, ne obstaja.

Največ zaposlenih oseb v preživelih podjetjih je bilo leta 2008 (628.938 zaposlenih oseb). Leta 2008 se je v preživelih podjetjih zadnjič povečalo število zaposlenih oseb (za 2,8 %), saj se je v obdobju krize (2009–2011) število zaposlenih v preživelih podjetjih vsakoletno zmanjšalo. Največje zmanjšanje števila zaposlenih oseb v novonastalih podjetjih je bilo leta 2009, ko je bila letna stopnja rasti -23,2 %. Od takrat naprej se je število zaposlenih v novonastalih podjetjih vsako leto zmanjševalo do leta 2011, ko se je število zaposlenih ponovno povečalo. Največji upad števila zaposlenih v podjetjih, ki so prenehala poslovati, je bil v letih 2007 (-18,6 %) in 2011 (-18,8 %), največja letna stopnja rasti pa leta 2008 (28,1 %). Najmanj zaposlenih oseb v podjetjih, ki so prenehala poslovati, je bilo leta 2007, največ pa leta 2010, kar dokazuje vpliv krize na povečanje števila podjetij, ki so prenehala poslovati ter zaposlene v teh podjetjih.

Slika 17: Število zaposlenih oseb v aktivnih podjetjih v obdobju 2004–2011

Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po velikosti podjetja glede na število zaposlenih oseb, letno.

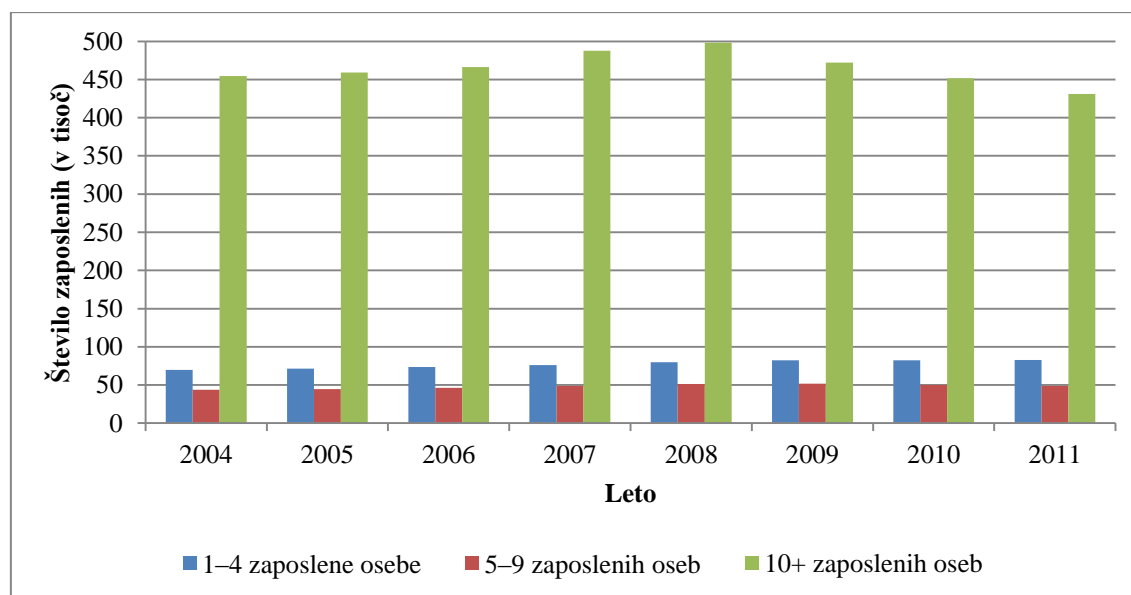
2.4.2.1 Preživela podjetja

V preživelih podjetjih (Slika 18) je največ zaposlenih oseb v razredu 10+ zaposlenih (enako je tudi glede števila oseb, ki delajo). Sledijo podjetja z 1–4 in s 5–9 zaposlenimi osebami. Število zaposlenih oseb v preživelih podjetjih z 10+ zaposlenimi se je skozi proučevano obdobje povečevalo, izjema je bilo leto 2010, ko se je število zaposlenih zmanjšalo. Število zaposlenih v podjetjih s 5–9 zaposlenimi se je povečevalo do začetka krize leta 2009, ko je bilo v preživelih podjetjih zaposlenih 51.899 oseb. V zadnjih dveh proučevanih letih je število oseb v tem razredu zaposlenih upadlo na 48.672. Število oseb v preživelih podjetjih z 10+ zaposlenimi se je povečevalo do začetka krize – leta 2008 (497.992), leta 2011 je bilo zaposlenih le še 431.104 oseb.

Vpliv krize se v preživelih podjetjih najbolj kaže v številu zaposlenih v podjetjih z 10+ zaposlenimi osebami. Število zaposlenih oseb v teh podjetjih se je od leta 2009 vsako leto manjšalo: leta 2008 jih je bilo 628.938, leta 2011 pa le še 562.616. Ponovno lahko sklepam, da je

kriza vplivala predvsem na število zaposlenih v preživelih podjetjih z več zaposlenimi, saj se je njihovo število v letu 2011 glede na leto 2010 zmanjšalo. Kriza je vplivala tudi na število zaposlenih v podjetjih s 5–9 zaposlenimi osebami, vendar šele v letu 2010 (v letu 2009 se je še povečalo število zaposlenih v tem razredu).

Slika 18: Število zaposlenih oseb v preživelih podjetjih v obdobju 2004–2011

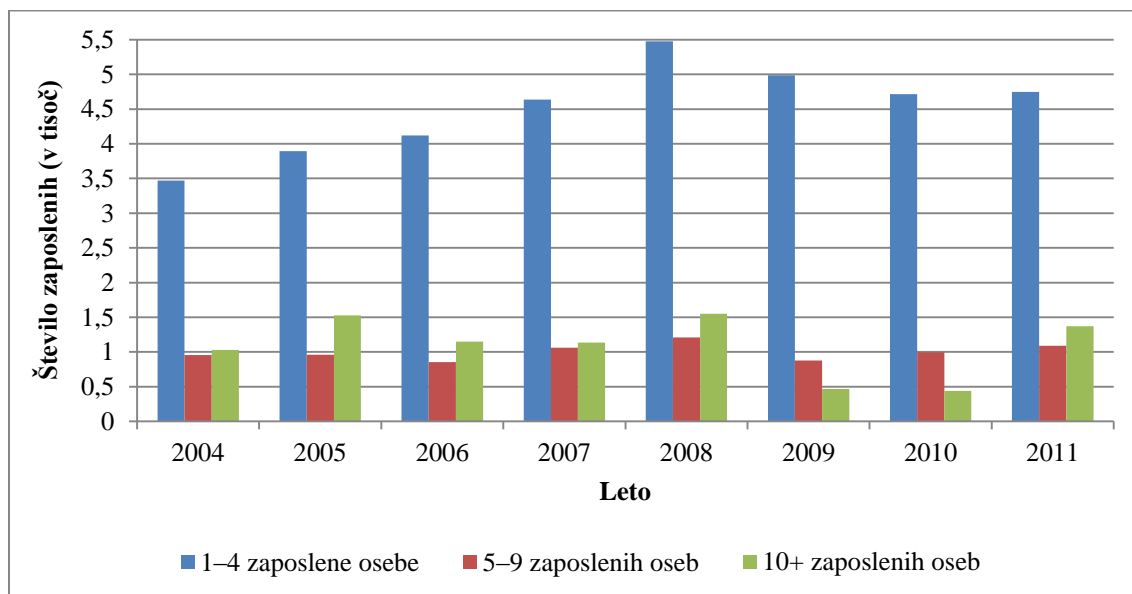
Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po velikosti podjetja glede na število zaposlenih oseb, letno.

2.4.2.2 Novonastala podjetja

Zanimiv je podatek, da je v novonastalih podjetjih skoraj samo polovico toliko zaposlenih oseb, kot je oseb, ki delajo. Razlika nastane, ker je v novonastalih podjetjih največ oseb, ki delajo, v podjetjih z 0 zaposlenimi, podjetja, v katerem so le osebe, ki delajo, in nobena zaposlena oseba, pa ne obstajajo. Največ zaposlenih oseb v novonastalih podjetjih je z 1–4 zaposlenimi osebami, sledijo podjetja z 10+ zaposlenimi osebami (Slika 19).

Število zaposlenih v podjetjih z 1–4 zaposlenimi, se je povečevalo do začetka krize leta 2009, ko je bilo zaposlenih 5.475 oseb. V obdobju krize se je število zaposlenih v tem razredu zmanjševalo. Najmanj zaposlenih je v novonastalih podjetjih s 5–9 zaposlenimi osebami. Tudi število zaposlenih oseb v novonastalih podjetjih s 5–9 zaposlenimi se je povečevalo do leta 2008. Prvo leto krize 2009 se je število zaposlenih zmanjšalo, vendar se je v naslednjih dveh proučevanih letih ponovno povečalo in je že skoraj doseglo število zaposlenih iz leta 2007. Največ zaposlenih oseb v novonastalih podjetjih z 10+ zaposlenimi je bilo leta 2008, ko je bilo zaposlenih 1.552 oseb. Čeprav je leta 2009 nastopila kriza, je bilo še vedno najmanj zaposlenih oseb v podjetjih z 10+ zaposlenimi (467 leta 2009 in 438 zaposlenih oseb leta 2010). Največji upad števila zaposlenih v novonastalih podjetjih je bil pri podjetjih z 10+ zaposlenimi. Prvo leto krize se je namreč zmanjšalo število zaposlenih oseb s 1.552 (leto 2008) na 467. Drugo leto krize je bilo število zaposlenih še malo manjše od leta 2009 (438), leta 2011 pa se je že povečalo na 1.370.

Slika 19: Število zaposlenih oseb v novonastalih podjetjih v obdobju 2004–2011

Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po velikosti podjetja glede na število zaposlenih oseb, letno.

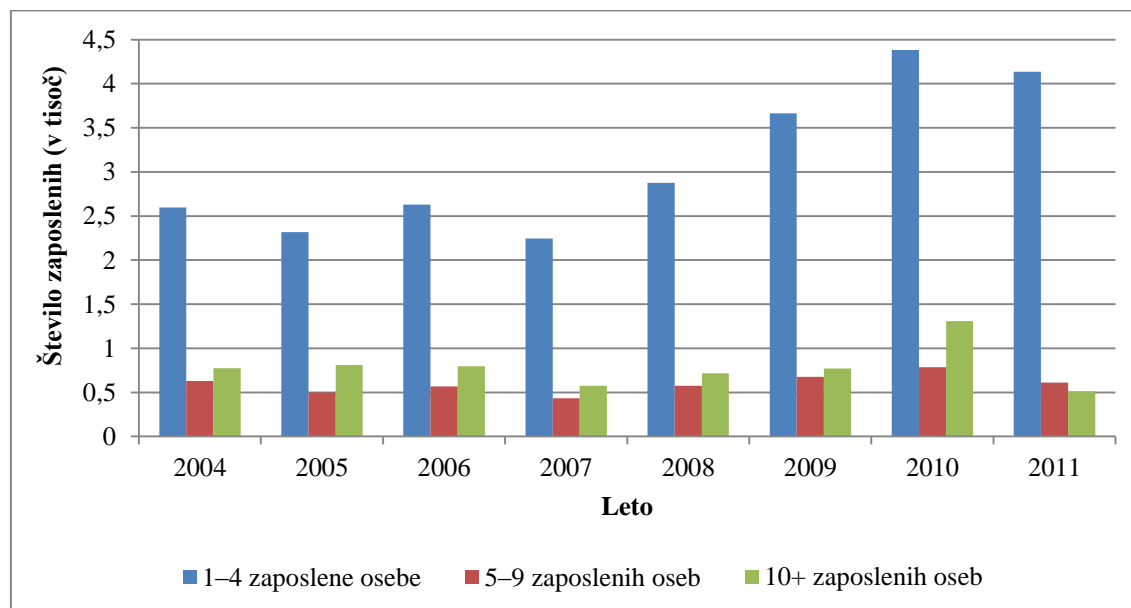
Največji delež zaposlenih je v Osrednjeslovenski regiji (za obdobje 2008–2011 znaša v povprečju 14 %), a je precej manjši od deleža oseb, ki delajo v Osrednjeslovenski regiji (povprečje za obdobje 2008–2011 znaša 31,7 %). Delež zaposlenih glede na regijo novonastalih podjetij je v Zasavski in Spodnjeposavski regiji najmanjši. Delež zaposlenih v novonastalih podjetjih se je zgolj v Zasavski regiji povečeval vsako leto od 2008 do 2011, zmanjšal pa le v Gorenjski regiji. Podrobnejši pregled deležev zaposlenih v novonastalih podjetjih je prikazan v Prilogi 6, Tabela 6.

2.4.2.3 Podjetja, ki so prenehala poslovati

Proučevanje zaposlenosti v podjetjih, ki so prenehala poslovati, je zelo pomembno, saj je ena izmed najpomembnejših posledic, ki jih povzroči zaprtje podjetja, izguba delovnih mest (Eurostat, 2004, str. 78). Največ zaposlenih oseb je v podjetjih, ki so prenehala poslovati, z 1–4 zaposlenimi osebami (Slika 20).

Število zaposlenih v podjetju z 1–4 zaposlenimi osebami se je ponovno povečevalo od leta 2007, ko je bilo 2.245 zaposlenih oseb, do leta 2011, ko je bilo zaposlenih že 4.135 oseb. Od leta 2007 narašča tudi število zaposlenih v podjetjih, ki so prenehala poslovati, s 5–9 zaposlenimi osebami. V podjetjih, ki so prenehala poslovati, z 10+ zaposlenimi, je bilo največ zaposlenih oseb drugo leto krize – 2010 (1.130). V letu 2011 se je število zaposlenih v teh podjetjih prepolovilo na 514. V proučevanem obdobju se je najbolj povečalo število zaposlenih oseb v podjetjih, ki so prenehala poslovati, z 1–4 zaposlenimi osebami. Glede na to, da se je rast števila zaposlenih pričela že leta 2007, povečanje števila zaposlenih v tem razredu težko povežem le s gospodarsko in finančno krizo. Glede na to, da se je število podjetij, ki so prenehala poslovati, v zadnjem proučevanem letu zmanjšalo, pa je bilo pričakovano, da se bo zmanjšalo tudi število zaposlenih v vseh treh razredih zaposlenih.

Slika 20: Število zaposlenih oseb v podjetjih, ki so prenehala poslovati, v obdobju 2004–2011

Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po velikosti podjetja glede na število zaposlenih oseb, letno.

Kot sem ugotovila v analizi števila oseb, ki delajo, v podjetjih, ki so prenehala poslovati (da je skoraj enako kot delež v novonastalih podjetjih), se enako kaže tudi v številu zaposlenih. Delež zaposlenih oseb v podjetjih, ki so prenehala poslovati, se je v obdobju 2008–2011 vsako leto zmanjšal le v Pomurski regiji. Podroben prikaz deleža zaposlenih v podjetjih, ki so prenehala poslovati, glede na regijo, v obdobju 2008–2011, je prikazan v Prilogi 6, Tabela 7.

2.5 Analiza glede na delež preživelih podjetij

V tem podpoglavju predstavljam delež preživelih podjetij glede na leto (t) preživetja. Analiza vključuje podatke o podjetjih od leta 2004 do 2011, ki so preživela od enega do pet let od ustanovitve podjetja. Kjer so podatki označeni z x, pomeni, da podatka ni, saj so prikazani deleži le za ustanovljena podjetja v proučevanem obdobju 2004–2011. Iz Tabele 3 je razvidno, da največ podjetij preživi prvo leto od ustanovitve. Ta delež je bil največji leta 2006 (94,1 %) in najmanjši leta 2010 (89,0 %). Zadnje proučevano leto je bil delež podjetij, ki preživijo vsaj eno leto od ustanovitve, ponovno večji (90,2 %). Delež podjetij, ki so preživela dve leti od ustanovitve, od leta 2006 upada. Tudi delež podjetij, ki so preživela vsaj tri leta od ustanovitve podjetja, skozi proučevano obdobje upada, in sicer v zadnjih dveh proučevanih letih vsako leto za približno 5 odstotnih točk. Tudi število podjetij, ki so preživela štiri leta, se skozi proučevano obdobje zmanjšuje, tako da je leta 2011 delež podjetij, ki so preživela štiri leta, znašal le še 56,7 %. Delež podjetij, ki so preživela pet let od ustanovitve, je bil leta 2009 glede na delež podjetij, ki so preživela štiri leta, precej visok (63,3 %). Za gibanje števila podjetij, ki so preživela pet let od ustanovitve, ugotavljam enako kot pri podjetjih, ki so preživela tri in štiri leta, in sicer, da skozi proučevana leta njihov delež upada.

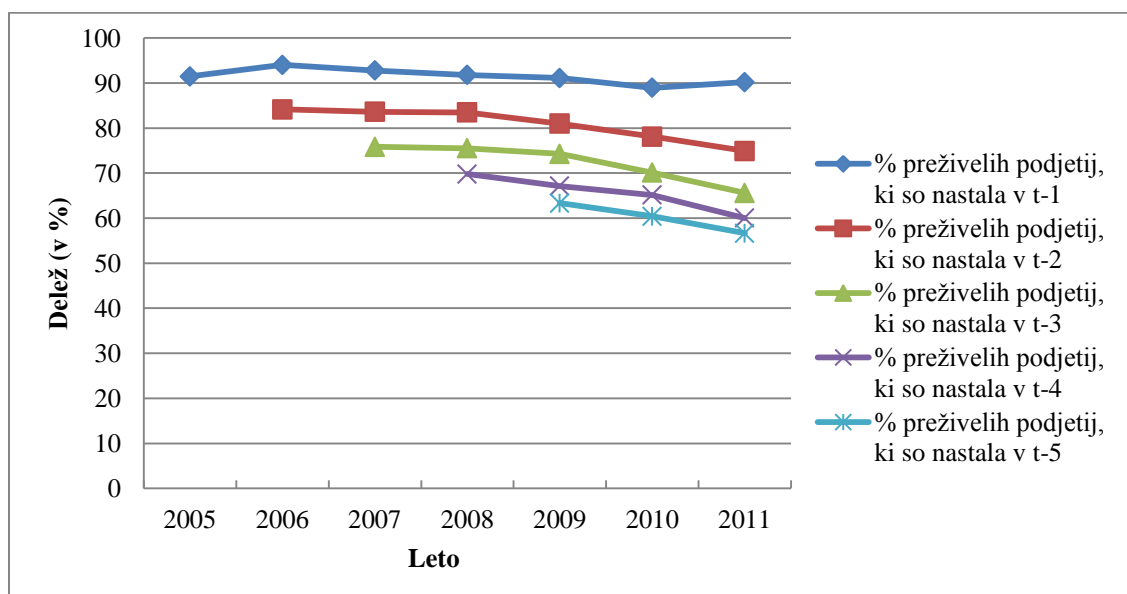
Tabela 3: Delež preživelih podjetij glede na čas preživetja (v %) v obdobju 2004–2011

Leto	% preživelih podjetij, ki so nastala v t-1	% preživelih podjetij, ki so nastala v t-2	% preživelih podjetij, ki so nastala v t-3	% preživelih podjetij, ki so nastala v t-4	% preživelih podjetij, ki so nastala v t-5
2004	x	x	x	x	x
2005	91,5	x	x	x	x
2006	94,1	84,2	x	x	x
2007	92,8	83,6	75,9	x	x
2008	91,8	83,5	75,5	69,8	x
2009	91,1	81,0	74,3	67,1	63,3
2010	89,0	78,1	70,1	65,2	60,4
2011	90,2	74,9	65,6	60,0	56,7

Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po velikosti podjetja glede na število zaposlenih oseb, Slovenija, letno; Osnovni kazalniki demografije podjetij po pravnoorganizacijski obliki, Slovenija, letno.

Slika 21 prikazuje, da je za vsako dodatno leto preživetja (od 1 do 5) delež podjetij, ki preživijo, čedalje manjši. Ugotavljam tudi, da se krivulje, ki prikazujejo deleže podjetij, ki preživijo, v vseh petih skupinah leta 2009 prelomijo navzdol, kar prikazuje začetek krize leta 2009.

Slika 21: Delež preživelih podjetij glede na čas preživetja (v %) v obdobju 2004–2011

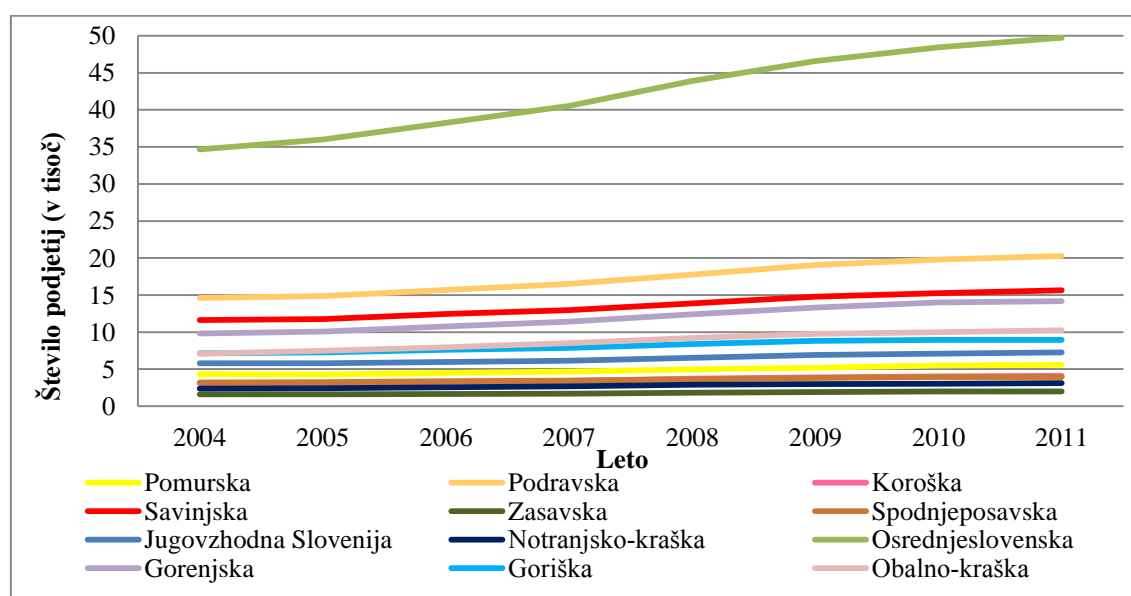
Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po velikosti podjetja glede na število zaposlenih oseb, Slovenija, letno; Osnovni kazalniki demografije podjetij po pravnoorganizacijski obliki, Slovenija, letno.

Podrobnejša razdelitev preživelih podjetij po regijah je navedena v Prilogi 7, Tabela 8, 9 in 10 (za vsako leto posebej). Delež podjetij je, ne glede na regijo, največji prvo leto od ustanovitve in upada z leti preživetja.

2.6 Analiza glede na statistično regijo podjetja

V Sloveniji je pojem statistična regija definiran od leta 1995. Pred tem je SURS za različne analize združeval podatke občin na raven 12 medobčinskih območij sodelovanja oziroma funkcionalnih regij. Meje statističnih regij so se od uveljavitve spremenile enkrat, tj. leta 2000, in sicer zaradi ustanavljanja novih občin. Slovenija ima 12 statističnih regij: Pomurska, Podravska, Koroška, Savinjska, Zasavska, Spodnjeposavska, Jugovzhodna Slovenija, Osrednjeslovenska, Gorenjska, Notranjsko-kraška, Goriška in Obalno-kraška regija. Čeprav v celotnem magistrskem delu prikazujem podatke podjetij v dejavnostih B–N_X_K642, so izjemoma v tem podpoglavju uporabljeni podatki aktivnih podjetij iz vseh dejavnosti. S podatki o številu podjetij v dejavnostih B–N_X_K642, razdeljenimi po statističnih regijah, SURS ne razpolaga. SURS tudi ne razpolaga s podatki o številu preživelih podjetij in podjetij, ki so prenehala poslovati, glede na statistično regijo pred letom 2008. Slika 22 prikazuje število aktivnih podjetij v 12 statističnih regijah, v obdobju od leta 2004 do 2011.

Slika 22: Število aktivnih podjetij v Sloveniji glede na statistično regijo v obdobju 2004–2011

Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po kohezijskih in statističnih regijah, Slovenija, letno.

Geografska in regionalna razsežnost je še en vir heterogenosti v populaciji podjetij (van Wissen, 2002, str. 276). Največ aktivnih podjetij (preživelih, novonastalih in tistih, ki so prenehala poslovati) je v Osrednjeslovenski regiji, sledita ji Podravska in Savinjska regija. Krivulja števila podjetij v Koroški regiji se pokriva s Spodnjeposavsko regijo, saj je število podjetij v obeh regijah približno enako.

Za lažjo primerjavo porazdelitve podjetij po posameznih statističnih regijah je v Tabeli 4 prikazan delež števila aktivnih podjetij po posamezni regiji. V obdobju 2008–2011 je bilo največ podjetij v Osrednjeslovenski regiji (v povprečju 33,4 %), vendar je tudi najgosteje poseljena in najštevilčnejša po številu prebivalstva (v drugi polovici leta 2012 je tu živel 26 % vsega prebivalstva Slovenije). Ker je v osrednji Sloveniji največ odjemalcev, dobaviteljev, največ

lokalne in regionalne konkurence, je na tem področju zelo dobra povezava med podjetji in njihovim okoljem. Podjetja namreč boljše delujejo v okolju z odjemalci, dobavitelji, v lokalni in regionalni konkurenci (van Wissen, 2002). Drugi največji delež podjetij ima Podravska regija, sledita ji Savinjska in Gorenjska regija. Najmanjši delež podjetij je v Notranjsko-kraški, Zasavski in Koroški regiji.

Tabela 4: Delež podjetij glede na statistično regijo (v %) v obdobju 2008–2009

Regija	2008	2009	2010	2011
Pomurska	4,1	4,0	4,0	3,9
Podravska	13,9	13,8	13,8	13,8
Koroška	2,6	2,9	2,9	2,9
Savinjska	11,1	10,9	10,9	10,8
Zasavska	1,5	1,5	1,5	1,4
Spodnjeposavska	3,1	3,0	3,0	2,9
Jugovzhodna Slovenija	5,5	5,4	5,2	5,1
Notranjsko-kraška	2,3	2,3	2,3	2,2
Osrednjeslovenska	32,9	33,4	33,5	33,8
Gorenjska	9,3	9,4	9,4	9,5
Goriška	6,8	6,8	6,7	6,6
Obalno-kraška	6,7	6,9	7,0	7,1

Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po kohezijskih in statističnih regijah, Slovenija, letno.

Prikazani rezultati odražajo predvsem velikost regij. Zato v nadaljevanju prikazujem tudi število podjetij/1.000 prebivalcev posamezne regije. V analizi so uporabljeni podatki portala SI-STAT od leta 2004 do 2011 za novonastala podjetja ter od 2008 do 2011 za preživela podjetja in podjetja, ki so prenehala poslovati.

2.6.1 Preživela podjetja

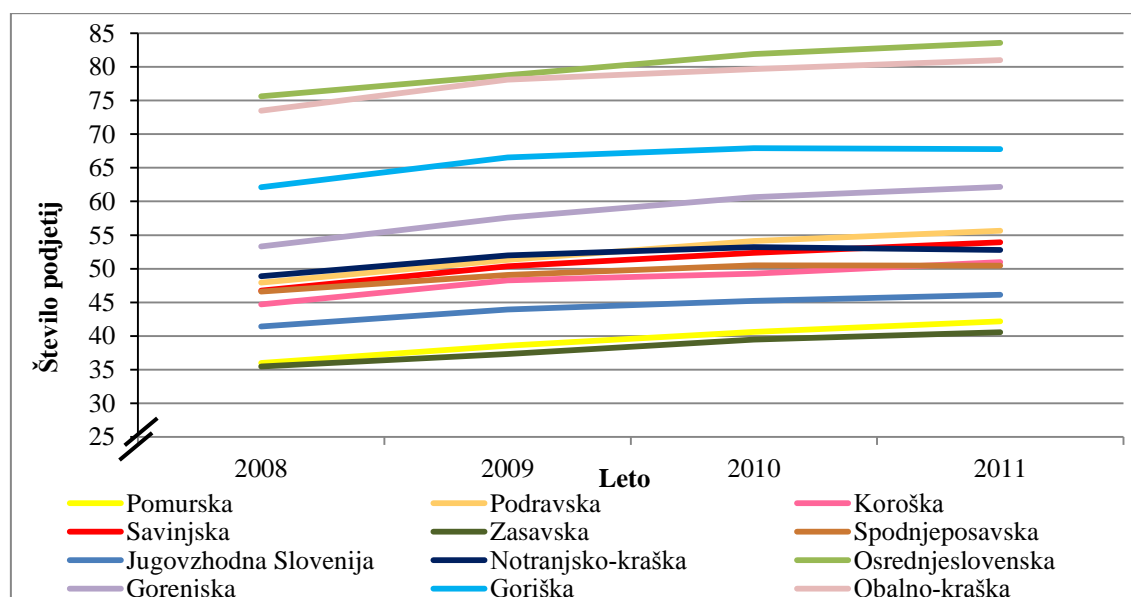
Osrednjeslovenska regija ima največ preživelih podjetij/1.000 prebivalcev v regiji. Gre za gospodarsko najbolj razvito regijo, z glavnim mestom Ljubljana, kar dodatno pripomore k privlačnosti oblikovanja novih in selitve že obstoječih podjetij v omenjeno regijo. Deloma je to povezano tudi z dejstvom, da se podjetje prišteva v tisto regijo, kjer ima sedež. Tako npr. družba Petrol šteje v Osrednjeslovensko regijo, čeprav ima svoje bencinske črpalke tudi v vseh drugih regijah. Sedeži podjetij pa gravitirajo v (naj)večja mesta.

Presenetljivo ima skoraj enako število preživelih podjetij/1.000 prebivalcev tudi Obalno-kraška regija. Med regijami z največ preživelimi podjetji/1.000 prebivalcev je tudi Goriška, ki ima le 6 % vseh prebivalcev Slovenije. Čeprav je Podravska regija druga največja po številu prebivalcev, je glede na število preživelih podjetij/1.000 prebivalcev šele na petem mestu. Pred njo ima več preživelih podjetij/1.000 prebivalcev tudi Gorenjska regija. Najmanj preživelih podjetij glede na število prebivalcev regije imata Zasavska in Pomurska regija. Podatki o številu

preživelih podjetij/1.000 prebivalcev regije so predstavljeni v Sliki 23. Število preživelih podjetij, ne glede na regijo, je raslo do leta 2010, v zadnjem proučevanem letu pa se je rast zaustavila in se je v Goriški, Spodnjeposavski in Notranjski regiji celo zmanjšala. V obdobju od 2008 do 2011 se je v vseh regijah (razen leta 2011 v predhodno navedenih regijah) povečalo število preživelih podjetij/1.000 prebivalcev.

Vpliv krize leta 2009 pri številu preživelih podjetij/1.000 prebivalcev regije ni viden. Število preživelih podjetij se je prvič zmanjšalo leta 2011 in še to samo v treh regijah (Goriški, Spodnjeposavski in Notranjsko-kraški). Je pa opaziti, da od leta 2009 stopnje rasti števila preživelih podjetij/1.000 prebivalcev upadajo.

Slika 23: Število preživelih podjetij/1.000 prebivalcev regije v obdobju 2008–2011

Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po kohezijskih in statističnih regijah, Slovenija, letno; Prebivalstvo po velikih in petletnih starostnih skupinah in spolu, statistične regije, Slovenija, letno.

2.6.2 Novonastala podjetja

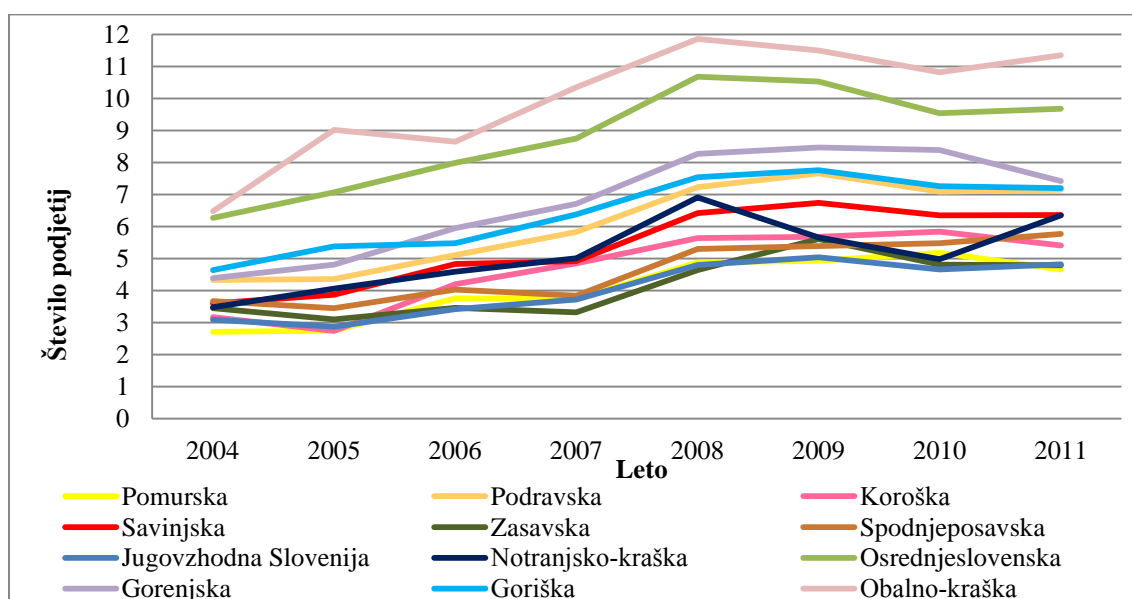
Slika 23 prikazuje, da Osrednjeslovenska, Obalno-kraška, Goriška in Gorenjska regija spadajo med regije z največ preživelimi podjetji/1.000 prebivalcev regije. Spadajo tudi med regije z največ novonastalimi podjetji/1.000 prebivalcev regije, kar prikazuje Slika 24. Največ novonastalih podjetij/1.000 prebivalcev regije je v Obalno-kraški regiji, sledi ji Osrednjeslovenska. Med prve štiri regije z največ novonastalih podjetij/1.000 prebivalcev regije spadata še Gorenjska in Goriška regija. Najmanj novonastalih podjetij/1.000 prebivalcev regije je v Jugovzhodni Sloveniji, Zasavski in Pomurski regiji.

Razlika med preživelimi in novonastalimi podjetji/1.000 prebivalcev regije je v rasti števila podjetij v proučevanem obdobju. Rast števila preživelih podjetij/1.000 prebivalcev regije je bila v vseh regijah od leta 2008 do 2010 pozitivna. Pri novonastalih podjetjih/1.000 prebivalcev regije ugotavljam, da rast podjetij v proučevanem obdobju ni bila vsako leto pozitivna (Slika 24).

Leta 2005 je bil zabeležen upad števila novonastalih podjetij/1.000 prebivalcev v Koroški, Zasavski, Spodnjeposavski regiji in Jugovzhodni Sloveniji. V letu 2006 so imele vse regije več novonastalih podjetij/1.000 prebivalcev regije kot v letu 2005, razen Obalno–kraške regije. V letu 2007 so imele, glede na prejšnje leto, manjše število novonastalih podjetij/1.000 prebivalcev regije Pomurska, Zasavska in Spodnjeposavska regija. Leta 2008 je bilo prvič, ko so imele vse regije več novonastalih podjetij/1.000 prebivalcev kot predhodno leto. V 2009 je že bil opažen upad števila novonastalih podjetij/1.000 prebivalcev, in sicer v Notranjsko–kraški, Osrednjeslovenski in Obalno–kraški regiji. Leta 2010 je bilo skoraj v vseh regijah (razen v Pomurski, Koroški in Spodnjeposavski) manj novonastalih podjetij/1.000 prebivalcev regije kot leta 2009.

V zadnjem proučevanem letu so imele pozitivno rast števila novonastalih podjetij/1.000 prebivalcev naslednje regije: Podravska, Savinjska, Spodnjeposavska, Jugovzhodna Slovenija, Notranjsko–kraška, Osrednjeslovenska in Obalno–kraška. Število novonastalih podjetij/1.000 prebivalcev regije se je v drugih regijah zmanjšalo. Največji upad je imela leta 2008 Notranjsko-kraška regija, kjer je število omenjenih podjetij upadalo dve zaporedni leti in leta 2010 ponovno začelo rasti.

Slika 24: Število novonastalih podjetij/1.000 prebivalcev regije v obdobju 2008–2011

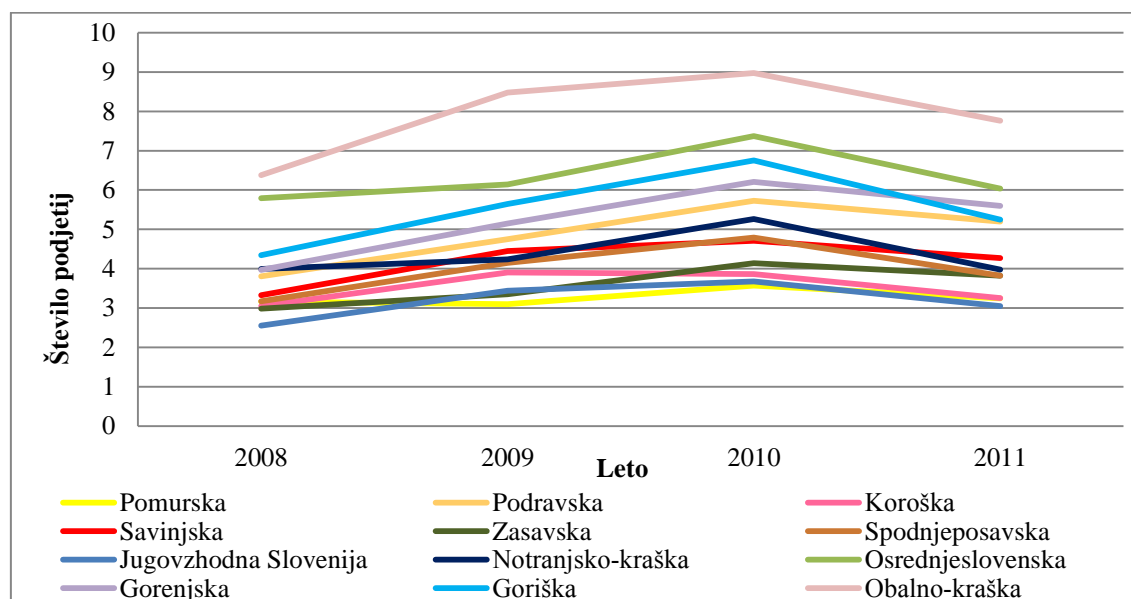
Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po kohezijskih in statističnih regijah, Slovenija, letno; Prebivalstvo po velikih in petletnih starostnih skupinah in spolu, statistične regije, Slovenija, letno.

2.6.3 Podjetja, ki so prenehala poslovati

SURS za podjetja, ki so prenehala poslovati, nima podatkov o številu pred letom 2008, zato analiziram le podatke od leta 2008 do 2011. V Sliki 25 prikazujem gibanje števila podjetij, ki so prenehala poslovati/1.000 prebivalcev posamezne regije. Regije z največ takih podjetij so Obalno-kraška, Osrednjeslovenska, Goriška in Gorenjska. Med regije, kjer je najmanj podjetij, ki so prenehala poslovati, spadata Jugovzhodna Slovenija in Pomurska regija.

V letu 2009 se je v vseh regijah, razen Pomurske, povečalo število podjetij, ki so prenehala poslovati/1.000 prebivalcev regije. Enako gibanje je bilo tudi v letu 2010, ko se je ponovno povečalo število podjetij, ki so prenehala poslovati/1.000 prebivalcev regije, povsod, razen v Koroški regiji. Leta 2011 so vse slovenske regije zabeležile upad števila podjetij, ki so prenehala poslovati/1.000 prebivalcev regije.

Slika 25: Število podjetij, ki so prenehala poslovati/1.000 prebivalcev regije, v obdobju 2008–2011

Vir: Osnovni kazalniki demografije podjetij po kohezijskih in statističnih regijah, Slovenija, letno; Prebivalstvo po velikih in petletnih starostnih skupinah in spolu, statistične regije, Slovenija, letno.

3 POVEZAVA DEJAVNOSTI GRADBENIŠTVA Z BDP

Gradbeništvo je ena najpomembnejših dejavnosti, ki vpliva na gospodarsko rast (Rozana, 2012). V nadaljevanju preverjam svojo prvo hipotezo, ki je povezana z navedbami Rozana (2012, str. 371), in sicer: »Ko je gospodarstvo v krizi in je splošno stanje v gospodarstvu slabo, gre gradbeništvu izmed vseh najslabše.« Prva hipoteza se tako glasi: **Gibanje BDP in brezposelnost sta močno povezana z gibanjem dodane vrednosti gradbeništva, novonastalih podjetij v dejavnosti gradbeništva in delovno aktivnih v gradbeništvu.**

Potrjevanje prve hipoteze je razdeljeno na tri dele, in sicer na potrjevanje povezave med BDP in brezposelnostjo z:

1. letnimi stopnjami rasti dodanih vrednosti gradbeništva
2. letnimi stopnjami novonastalih podjetij v gradbeništvu
3. letnimi stopnjami delovno aktivnih v gradbeništvu

Da bi lahko potrdila prvo hipotezo, preverjam povezave med letnimi stopnjami rasti dodanih vrednosti dejavnosti, novonastalih podjetij in delovno aktivnih z letno stopnjo rasti BDP in

brezposelnosti. Povezave med različnimi spremenljivkami so izračunane s korelacijskimi koeficienti s pomočjo statističnega paketa SPSS. S korelacijskim koeficientom lahko paru spremenljivk določimo smer in moč linearne povezave. Korelacijski koeficient se lahko giblje od -1 do 1 . Negativni predznak pomeni negativno povezavo med spremenljivkami, kar pomeni, da ko se ena spremenljivka povečuje, se druga zmanjšuje. V hipotezi trdim, da je povezava močna, kar pomeni, da je korelacijski koeficient vsaj $0,5$. Dobljeni rezultati so prikazani v korelacijskih matrikah, iz katerih je razvidna moč in smer povezave med spremenljivkami.

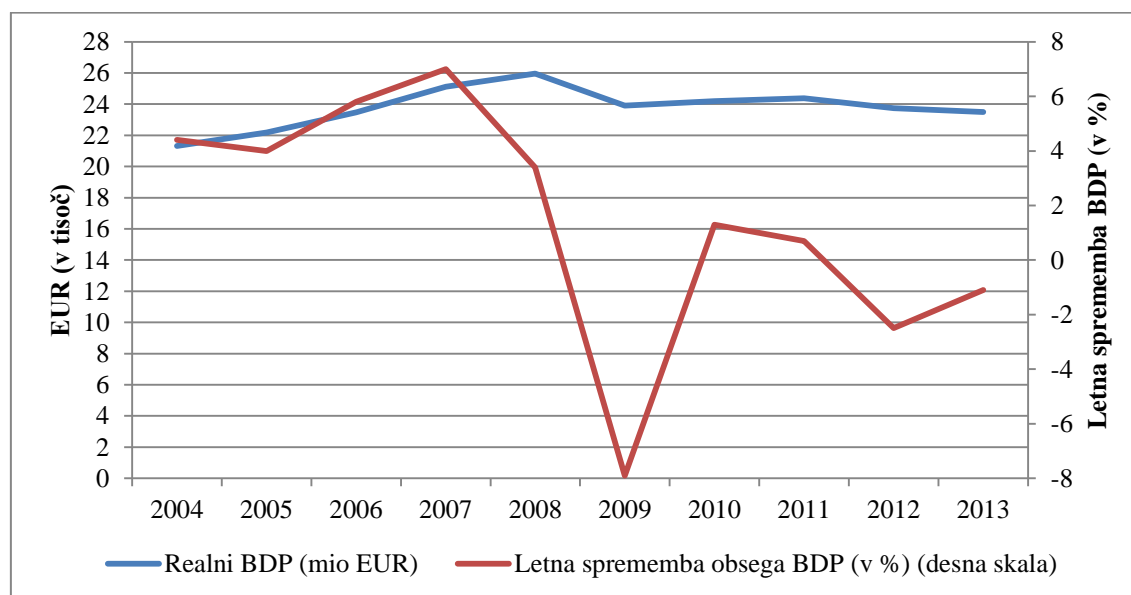
3.1 BDP

BDP je vsota vrednosti vseh končnih proizvodov in storitev, proizvedenih v določenem gospodarstvu v enem letu (Setnikar-Cankar, 2014, str. 136). Na podlagi metodoloških pojasnil SURS (2013, str. 432) je dodana vrednost v osnovnih cenah posamezne dejavnosti enaka proizvodnji v osnovnih cenah, zmanjšani za vmesno potrošnjo v cenah kupcev. Gre za proizvodno metodo BDP, ki je ena izmed možnih metod za izračun BDP. V svojem magistrskem delu navajam realni BDP (v stalnih cenah, referenčno leto je 2000), če se podatki nanašajo na nominalni BDP (v tekočih cenah), je to posebej navedeno.

V letu 2011 je Slovenija po BDP/prebivalca, izraženo v standardih kupne moči, padla na 84 % povprečja EU, s čimer je padla na raven relativne gospodarske razvitosti pred skoraj desetletjem (leta 2003) (UMAR, 2013, str. 88). Po BDP/prebivalca se je Slovenija povprečju EU najbolj približala leta 2008, in sicer na 91 % povprečja EU. Razlog za nazadovanje Slovenije glede na povprečje EU je bistveno močnejši upad BDP/prebivalca v času gospodarske krize od večine drugih držav članic EU. UMAR navaja, da so v Sloveniji ter tudi v Španiji in Grčiji za upad značilne težave s konkurenčnostjo, notranja neravnovesja pa so se kazala v hitri rasti gradbeništva, cen nepremičnin in posojil (2013, str. 88).

Obseg BDP se je pričel zmanjševati leta 2008, na kar je imelo po oceni Tajnikarja največji vpliv predvsem gradbeništvo. Tajnikar je dejal: »V tem trenutku kriza v gradbeništvu vleče cel voz nazaj in zato tudi gospodarska rast ni preveč obetavna v začetku letošnjega leta.« (Tajnikar, 2010). Gospodarsko rast, poleg dejavnosti gradbeništva, zavirata tudi trgovina, storitvena dejavnost in finančno posredništvo. V proučevanem obdobju je BDP rasel do vključno leta 2008 (Slika 26). Leta 2009 je bila letna stopnja rasti BDP prvič v proučevanem obdobju negativna ($-7,9\%$), kar prikazuje vpliv finančno gospodarske krize na slovensko gospodarstvo. Leta 2010 je letna stopnja rasti BDP znašala $1,3\%$ in leta 2011 $0,7\%$. Leta 2012 je BDP ponovno upadel, letna stopnja rasti je v letu 2012 znašala $-2,5\%$. K proučevanemu obdobju sem dodala še leto 2013, ki prikazuje nadaljevanje zmanjševanja BDP, saj je letna sprememba obsega BDP v letu 2013 znašala $-1,1\%$. Po napovedih UMAR (Pomladanska napoved: Po dveh letih upadanja letos povečanje BDP za $0,5\%$, 2014) se bo leta 2014 BDP povečal za $0,5\%$. Najvišji realni BDP v Sloveniji v obdobju od leta 2004 do 2013 je bil leta 2008, ko je znašal 25.958,4 mio EUR.

Slika 26: Realni BDP v cenah iz leta 2000 v mio EUR (leva skala), in letne stopnje rasti realnega BDP v % (desna skala)

Vir: Bruto domači proizvod in bruto nacionalni dohodek, Slovenija, letno.

3.2 Brezposelnost

Mednarodna finančna kriza je že leta 2008 vplivala na poslovne rezultate gospodarskih družb v Sloveniji (Poleg upadanja gospodarske aktivnosti stanje javnih financ in razmere na trgu dela poslabšujejo neizvedene strukturne reforme, 2014). V drugi polovici leta 2009 je bilo tudi zabeleženo zmanjševanje števila opravljenih nadur, kar je vplivalo na znižanje rasti plač v gospodarskem sektorju (Poleg upadanja gospodarske aktivnosti stanje javnih financ in razmere na trgu dela poslabšujejo neizvedene strukturne reforme, 2014). Nekatera podjetja so zaradi padca naročil začela s skrajševanjem delovnega časa zaposlenim, na koncu 2009 so vidna večja odpuščanja in nepodaljševanje pogodb za določen čas. Število delovno aktivnih in nadur se je najbolj zmanjšalo v predelovalnih dejavnostih (C) in gradbeništvu (F) (Poleg upadanja gospodarske aktivnosti stanje javnih financ in razmere na trgu dela poslabšujejo neizvedene strukturne reforme, 2014).

Po izbruhu krize je seznam gradbenih podjetij v Sloveniji, ki so propadla v času finančne in gospodarske krize, vsako leto daljši. V nadaljevanju podajam seznam posameznih večjih gradbenih podjetij, v oklepajih so datumi začetkov stečajnih postopkov:

- Vegrad d. d. (6. 10. 2010)
- Gradbeništvo Lendava d. o. o. (16. 11. 2010)
- SGP Zasavje d. d. (20. 12. 2010)
- Gradišče Cerknica d. o. o. (18. 01. 2011)
- Geodetski zavod Slovenije d. d. (17. 01. 2011)
- Stavbar Gradnje d. o. o. (3. 2. 2011)
- Cestno podjetje Maribor d. d. (23. 2. 2011)
- MTB d. o. o. (21. 3. 2011)

- GPG d. d. (4. 4. 2011)
- Gradis GP Gradnje d. d. (4. 4. 2011)
- Ingrad Gramat d. d. (4. 4. 2011)
- GPG KIPKOP d. o. o. (11. 4. 2011)
- Vemont d. o. o. (13. 5. 2011)
- SCT d. d. (16. 6. 2011)
- Konstruktor VGR d. o. o. (7. 11. 2011)
- GRADIS Gradbeno podjetje d. o. o. (8. 12. 2011)
- Gramiz d. d. (6. 2. 2012)
- SCT PRIMORSKA d. o. o. (20. 3. 2012)
- Gradbeno podjetje Bežigrad d. d. (23. 3. 2012)
- Primorje d. d. (26. 6. 2012)
- Kraški zidar d. d. (14. 8. 2012)
- Granit gradbeništvo d. o. o. (23. 11. 2012)
- Gradbeno podjetje d. d. (21. 12. 2012)
- PGP Ljutomer d. o. o. (23. 4. 2013)
- Granit d. d. (29. 7. 2013)
- SGP TEHNIK d. d. (9. 1. 2014)

Vpliv propada gradbenih podjetij so zaradi gospodarske in finančne krize leta 2012 napovedovali na Vipavskem že pred stečajem Primorja d. d. Slovenska turistična agencija (v nadaljevanju STA) navaja, da so že takrat predvidevali, da bi v primeru stečaja Primorja stopnja brezposelnosti v občinah Ajdovščina in Vipava porasla na 28,5 % (Stečaj Primorja – eksplozija brezposelnosti na Vipavskem, 2014). Leta 2007 je družba Primorje zaposlovala 1.552 ljudi, kar je bil vrhunec števila zaposlenih. Od takrat se v skladu s položajem gradbeništva na trgu dela njihovo število vztrajno znižuje (Stečaj Primorja – eksplozija brezposelnosti na Vipavskem, 2014). Visoka rast podjetij v gradbeništvu je z začetkom krize začela zelo hitro upadati, kar se kaže tudi v zmanjšanju deleža gradbeništva v BDP, ki je leta 2008 znašal okoli 6,6 %, leta 2012 pa le še 4,3 % BDP.

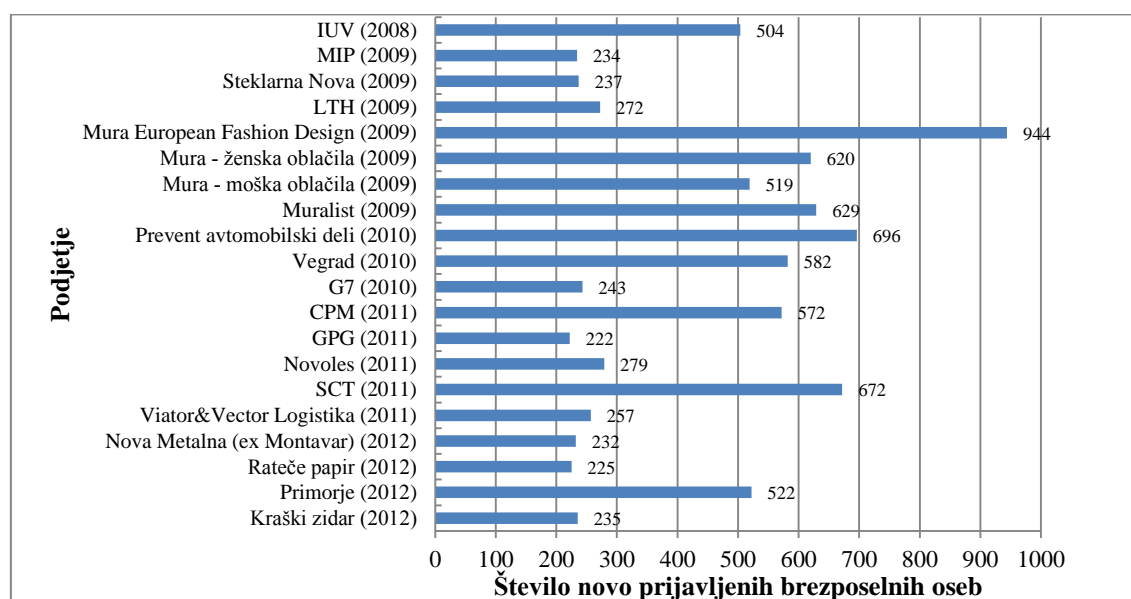
V obdobju 2005–2008 (obdobje pred krizo) je število brezposelnih v Sloveniji upadalo, število delovno aktivnih v gradbeništvu pa se je povečevalo. V omenjenem obdobju se je v gradbeništvu povečalo tudi število preživelih in število novonastalih podjetij. Leto 2009 je bilo prelomno leto za gibanje brezposelnosti, saj je stopnja rasti števila brezposelnih v tem letu znašala 31,5 % oziroma se je število brezposelnih povečalo za 30.433 oseb. V obdobju 2004–2013 je bilo največ brezposelnih oseb leta 2013 (124.015).

Leta 2010 so bili vidni začetki vpliva stečajev gradbenih podjetij na trg dela, saj se je po podatkih Zavoda (2011b, str. 10) v času finančne in gospodarske krize povečala brezposelnost zaradi stečajev, zlasti v letih 2009 (stečaji v predelovalnih dejavnostih) in 2010 (stečaji v gradbeništvu). Stopnja registrirane brezposelnosti v januarju 2011 se je po podatkih STA, v primerjavi z mesecem prej, zvišala za 0,5 odstotne točke in je znašala 12,3 %, vzroke pa lahko iščemo v stečajih gradbenih podjetij (Brezposelnost spet višja, vzrok tudi stečaji gradbenih

podjetij, 2011). Število zaposlenih oseb se je leta 2011 znižalo za okrog 3.200, na 727.343 oseb, razlog pa so predvsem stečajni podjetji v gradbeništvu, saj se je število zaposlenih v teh dejavnosti znižalo za okoli 1.400 (Brezposelnost spet višja, vzrok tudi stečajni gradbenih podjetij, 2011). Banka Slovenije (Poslovanje podjetij in tveganje po dejavnosti v letu 2011, 2012, str. 3) ugotavlja, da je leta 2011 po začelih stečajnih najboljši izstopala dejavnost gradbeništvu, kjer je bila četrtnina vseh začelih stečajnih postopkov. Zanimiv podatek je tudi, da je bilo število začelih stečajnih postopkov do konca julija 2012 visoko v predelovalnih dejavnostih in trgovini, vendar so bile zaradi večjega števila manjših podjetij med podjetji v stečaju te dejavnosti v povprečju manj prizadete (Poslovanje podjetij in tveganje po dejavnosti v letu 2011, 2012, str. 3).

Slika 27 prikazuje seznam podjetij, katerih stečaj je povzročil največje število novih prijav brezposelnih v času finančne in gospodarske krize (Stečaj Mure ob službo spravil daleč največ ljudi, 2014). Največ brezposelnih je leta 2012 povzročil stečaj Mure European Fashion Design, sledi ji Prevent avtomobilski deli, na tretjem mestu je gradbeno podjetje SCT d. o. o. Na seznamu podjetij so bila tudi gradbena podjetja: Vegrad d. d., CPM, GPG, Primorje in Kraški zidar.

Slika 27: Seznam podjetij, katerih stečaj je povzročil največje število novih prijav brezposelnih po izbruhu krize

Vir: Stečaj Mure ob službo spravil daleč največ ljudi, 2014.

3.3 Dodana vrednost gradbeništvu

V magistrskem delu prikazujem, da je slovensko gradbeništvu v času finančne in gospodarske krize zelo opustošeno. Vpliv krize na gradbeništvu je zelo pomemben, saj se kaže tudi v rasti drugih dejavnosti, kot so promet in skladiščenje, predelovalne dejavnosti, poslovanje z nepremičninami itd. Slovenija je ena izmed članic EU, ki je pred nastopom krize izrazito povečevala gradbeno aktivnost. Leta 2005 je gradbeništvu ustvarilo 5,5 % BDP, leta 2008 pa 6,6 %. Leta 2008 so imele večji delež gradbeništvu v BDP še Bolgarija (8,4 %), Estonija (8,6 %),

Latvija (9,1 %), Ciper (9,2 %), Slovaška (9,7 %), Litva (10,0 %), Španija (11,4 %) in Romunija (11,9 %). Najmanjši delež gradbeništva v BDP je bil leta 2008 v Nemčiji (4,1 %), povprečje EU pa je bilo 6,4 %.

Največji delež dodane vrednosti v BDP sta v obdobju 2004–2012 imeli predelovalna dejavnost (C) z več kot 20 % BDP in dejavnost trgovine, vzdrževanje in popravila vozil (G) z nekaj več kot 10 % BDP (Tabela 5). Dejavnosti B in E (rudarstvo; oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in odpadki, saniranje okolja) sta imeli najmanjši delež dodane vrednosti, saj je bil manjši od 1,0 %. Delež dodane vrednosti predelovalnih dejavnosti se je v obdobju 2004–2007 povečeval in nato v obdobju 2008–2009 zmanjševal. Zadnji dve proučevani leti se je glede na leto 2009 delež dodane vrednosti dejavnosti C ponovno povečal. Delež dodane vrednosti gradbeništva je rasel od leta 2005 do 2008. Po letu 2008 se je vsakoletno zmanjšal in je bil leta 2012 za 2,3 odstotne točke nižji kot leta 2008. Delež dodane vrednosti dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravil vozil se je v obdobju 2005–2009 gibal od 10,9 % do 11,1 % (leta 2006), ko je bil največji v proučevanem obdobju. Zadnje proučevano obdobje se je delež dodane vrednosti dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravila vozil (G) zmanjšal in je znašal 10,5 %. Dejavnosti prometa in skladiščenja (H), informacijske in komunikacijske dejavnosti (J), poslovanja z nepremičninami (L) in strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (M) so svoj delež dodane vrednosti v obdobju krize (2009–2012) povečevale glede na obdobje pred krizo. Delež dodane vrednosti gostinstva se v celotnem proučevanem obdobju ni spreminjal, vsakoletno je zrasel ali upadel za eno odstotno točko, leta 2012 je bil manjši kot leta 2004.

Tabela 5: Delež dodane vrednosti posamezne dejavnosti v BDP (v %) v obdobju 2004–2012

Dejavnost	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
B	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
C	22,5	22,4	22,8	23,1	22,3	20,2	21,4	22,0	21,9
D	1,7	1,7	1,7	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7
E	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8
F	5,5	5,5	5,9	6,5	6,6	6,2	5,0	4,5	4,3
G	10,7	10,9	11,1	10,9	11,0	10,9	10,5	10,7	10,5
H	4,7	4,7	4,7	4,9	5,0	4,9	5,4	5,4	5,4
I	1,8	1,7	1,8	1,7	1,6	1,5	1,5	1,6	1,5
J	3,7	4,0	4,1	4,2	4,4	4,6	4,7	4,7	4,8
K	4,8	5,2	5,1	5,5	5,5	6,1	6,1	5,7	5,8
L	6,4	6,3	6,1	6,0	6,1	6,6	6,6	6,6	6,8
M	4,0	4,0	4,1	4,0	4,2	4,3	4,5	4,5	4,5
N	2,0	1,7	1,7	1,8	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7
Skupaj B–N	68,9	69,2	70,2	71,3	71,2	69,9	70,4	70,3	70,1

Vir: Proizvodna struktura BDP (proizvodnja, vmesna potrošnja in dodana vrednost po dejavnostih, SKD 2008), Slovenija, letno.

V finančnih in zavarovalniških dejavnosti (tudi zavarovalništva in dejavnosti pokojninskih skladov ter holdingov) se je delež dodane vrednosti ob nastopu krize povečal na 6,1 %, leta 2011 je upadel na 5,7 %, vendar je v 2012 ponovno zrastlel. Delež dodane vrednosti drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti je bil največji leta 2004. Po tem letu je upadel na 1,6 %, v drugi polovici proučevanega obdobja pa se je povečal na 1,7 %. Skupno so dejavnosti B–N v obdobju 2004–2012 prispevale od 68,9 % (leta 2004) do 71,3 % BDP (leta 2007, pred nastopom finančne in gospodarske krize).

Za analizo povezav posameznih dejavnosti z BDP in brezposelnostjo uporabljam podatke o letnih stopnjah rasti. Iz podatkov v Tabeli 6 ugotavljam, da so vse povezave (razen v dejavnosti K in N) med dodano vrednostjo dejavnosti in BDP statistično značilne ter kažejo močno in pozitivno povezavo med letnimi stopnjami rasti BDP in letnimi stopnjami rasti dodanih vrednosti v posameznih dejavnostih. Najmočnejša povezava je med letnimi stopnjami rasti BDP in letnimi stopnjami rasti dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravila vozil (G), ki znaša 0,943, pri 2-stranski stopnji značilnosti 0,01. Povezava med letnimi stopnjami rasti BDP in letnimi stopnjami rasti dejavnosti poslovanja z nepremičninami (L) je najnižja in znaša 0,712 pri 2-stranski stopnji značilnosti 0,05. Korelacijski koeficient letnih stopenj rasti gradbeništva in letnih stopenj rasti BDP znaša 0,773, pri 2-stranski stopnji značilnosti 0,05, kar pomeni, da je povezava zelo močna in pozitivna.

Tabela 6 prikazuje tudi povezavo med letnimi stopnjami rasti dodane vrednosti dejavnosti in letno stopnjo rasti brezposelnosti. Statistično so značilne povezave v dejavnosti rudarstva (B), predelovalnih dejavnostih (C), oskrbi z vodo, ravnanjem z odplakami in odpadki, saniranjem okolja (E), gradbeništvu (F), trgovini, vzdrževanju in popravili motornih vozil (G), prometu in skladiščenju (H), gostinstvu (I), informacijskih in komunikacijskih dejavnostih (J) in strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (M). Vse povezave so zelo močne in negativne.

Najmočnejša je povezava med letnimi stopnjami dodanih vrednosti in brezposelnostjo v dejavnosti G, kjer korelacijski koeficient znaša -0,882, pri 2-stranski stopnji značilnosti 0,01. Najšibkejša je povezava med letnimi stopnjami dodanih vrednosti in brezposelnostjo v dejavnosti B, kjer je korelacijski koeficient -0,707, pri 2-stranski stopnji značilnosti 0,05. Povezava med letnimi stopnjami dodane vrednosti gradbeništva in brezposelnostjo je zelo močna in negativna. Korelacijski koeficient znaša -0,764, pri 2-stranski stopnji značilnosti 0,05.

Tabela 6: Korelacijska matrika med letnimi stopnjami dodane vrednosti po dejavnosti z letnimi stopnjami rasti BDP in brezposelnosti v obdobju 2005–2012

Dejavnost	BDP		Brezposelnost	
	Pearsonov korelacijski koeficient	2-stranska stopnja značilnosti	Pearsonov korelacijski koeficient	2-stranska stopnja značilnosti
B	,853**	,007	-,707	,050
C	,900**	,002	-,844**	,008
D	,762*	,028	-,669	,069
E	,765*	,027	-,805*	,016
F	,773*	,025	-,764*	,027
G	,943**	,000	-,882**	,004
H	,883**	,004	-,732*	,039
I	,848**	,008	-,790*	,020
J	,897**	,002	-,750*	,032
K	,652	,080	-,428	,290
L	,712*	,047	-,593	,122
M	,874**	,005	-,747*	,033
N	,549	,159	-,550	,158

* Korelacija je značilna pri stopnji značilnosti (2-stranska) 0,05.

** Korelacija je značilna pri stopnji značilnosti (2-stranska) 0,01.

Skladno z ugotovitvami v tem podpoglavju lahko potrdim, da obstaja zelo močna in pozitivna povezava med letnimi stopnjami dodane vrednosti gradbeništva in BDP ter zelo močna in negativna povezava z brezposelnostjo. Prvi del svoje prve hipoteze lahko v celoti potrdim.

3.4 Novonastala podjetja v gradbeništvu

V Sliki 5 sem ugotovila, da so bile letne stopnje rasti števila novonastalih podjetij v gradbeništvu do leta 2008 pozitivne, po letu 2008 pa negativne. Analiza je prikazala, da so se podobno gibale tudi letne stopnje rasti BDP, kjer je bila leta 2009 tudi prvič negativna (Slika 26). Obratno od BDP so se gibale letne stopnje rasti brezposelnosti, ki so od leta 2009 naprej pozitivne.

Da bi lahko še statistično potrdila močno povezavo, so v Tabeli 7 prikazani korelacijski koeficienti med letnimi stopnjami rasti novonastalih podjetij ter letnimi stopnjami rasti BDP in brezposelnosti. Izračunani korelacijski koeficienti prikazujejo, da imajo le dejavnosti rudarstva (B), gradbeništva (F), prometa in skladiščenja (H) ter poslovanje z nepremičninami (L), statistično značilno povezavo med letnimi stopnjami rasti novonastalih podjetij in letnimi stopnjami rasti BDP. Najmočnejša pozitivna povezava je v dejavnosti gradbeništva (0,797, pri 2-stranski stopnji značilnosti 0,05), najšibkejša pa v dejavnosti poslovanja z nepremičninami (0,777, pri 2-stranski stopnji značilnosti 0,05). Edina statistično značilna negativna povezava je v dejavnosti rudarstva, kar pomeni, da če se letna stopnja rasti novonastalih podjetij v tej

dejavnosti poveča, se letna stopnja rasti BDP zmanjša. Letna stopnja rasti novonastalih podjetij v dejavnostih F, H in L je pozitivno povezana z letnimi stopnjami rasti BDP.

Še manj statistično značilnih povezav kot pri povezavi z letnimi stopnjami BDP je pri letni stopnji rasti brezposelnosti. Statistično sta značilni le povezavi v dejavnosti gradbeništva (F) ter prometa in skladiščenja (H), povezavi sta zelo močni in pozitivni. Korelacijski koeficient v dejavnosti gradbeništva znaša -0,832 pri 2-stranski stopnji značilnosti. Rezultati prikazujejo, da če se v gradbeništvu letna stopnja rasti novonastalih podjetij poveča, se letna stopnja rasti brezposelnosti zmanjša.

Tabela 7: Korelacijska matrika med letno stopnjo rasti novonastalih podjetij in letnimi stopnjami rasti BDP in brezposelnosti v obdobju 2005–2011

Dejavnost	BDP		Brezposelnost	
	Pearsonov korelacijski koeficient	2-stranska stopnja značilnosti	Pearsonov korelacijski koeficient	2-stranska stopnja značilnosti
B	-,858*	,014	,708	,075
C	,315	,492	-,467	,291
D	-,016	,972	,104	,824
E	-,068	,885	-,044	,925
F	,797*	,032	-,832*	,020
G	-,308	,502	,258	,577
H	,854*	,014	-,876**	,010
I	-,206	,657	,170	,715
J	,209	,653	-,051	,914
K_X_K642	-,154	,742	,047	,921
L	,777*	,040	-,773*	,041
M	,450	,311	-,437	,326
N	-,273	,554	,201	,666

* Korelacija je značilna pri stopnji značilnosti (2-stranska) 0,05.

** Korelacija je značilna pri stopnji značilnosti (2-stranska) 0,01.

Ugotovitve, da so letne stopnje rasti novonastalih podjetij v gradbeništvu pozitivno povezane z letnimi stopnjami BDP in negativno z letnimi stopnjami rasti brezposelnosti, potrjujejo drugi del moje prve hipotezo, da je gradbeništvo močno povezano z BDP in brezposelnostjo.

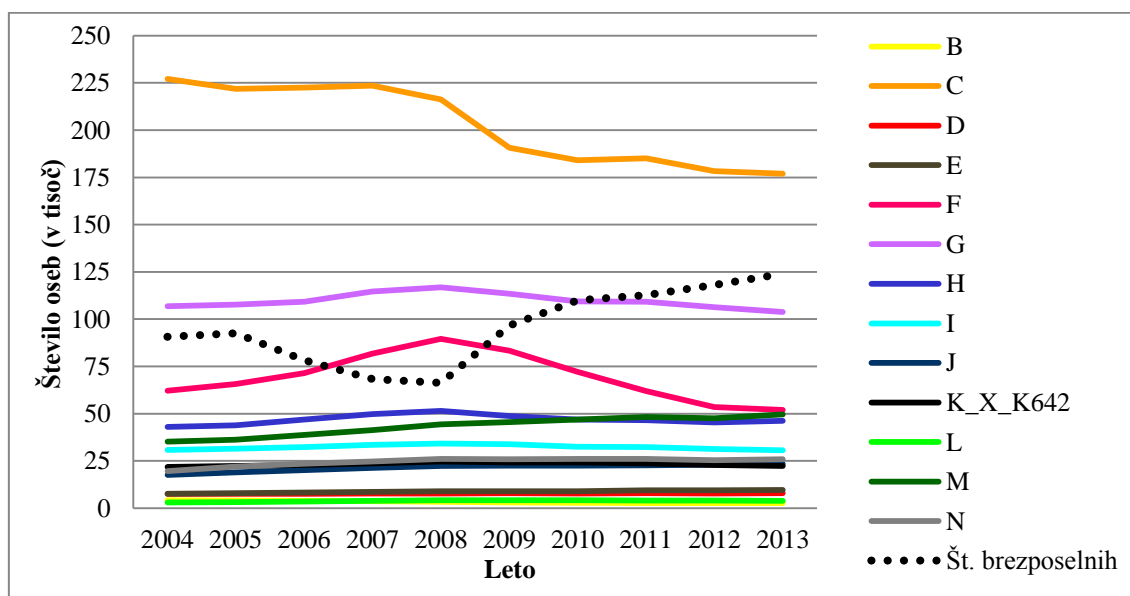
3.5 Delovno aktivni v gradbeništvu

Stečaji večjih gradbenih podjetji se odražajo tudi na trgu dela. Gradbeništvo (F), poleg predelovalnih dejavnosti (C) in dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil (G), spada med tri dejavnosti z največjim številom delovno aktivnih. Upadanje dejavnosti gradbeništva vpliva tudi na zaposlene v drugih dejavnostih. Ob pregledu števila delovno aktivnih

(Slika 28) ugotavljam, da je bilo v dejavnostih B–N_X_K642 največ delovno aktivnih leta 2008, in sicer 73,8 % vseh delovno aktivnih v Sloveniji. Istega leta je bilo tudi največ delovno aktivnih v gradbeništvu (10,2 %) glede na celotno opazovano obdobje.

Do leta 2008 je, poleg števila delovno aktivnih v dejavnosti F, naraščalo tudi število delovno aktivnih v drugih dejavnostih (razen v dejavnosti C). Skoraj v vseh dejavnostih je število delovno aktivnih v obdobju od leta 2009 do leta 2013 upadalo. Izmed vseh proučevanih dejavnosti najbolj izstopata dejavnost C (predelovalna dejavnost) in dejavnost F (gradbeništvo). Število delovno aktivnih v predelovalnih dejavnostih se je najbolj zmanjšalo leta 2009 (-13,5 %), kar je bilo tistega leta celo več kot v dejavnosti F, kjer se število delovno aktivnih zmanjšalo za 7,5 %. V dejavnosti gradbeništva se je v letih 2010, 2011 in 2012 število delovno aktivnih skupno vsakoletno zmanjšalo za približno 16 %, kar je v tem obdobju največji upad izmed vseh proučevanih dejavnosti. Upad števila delovno aktivnih v obdobju 2009 do 2013 v nobeni drugi dejavnosti ni bil tako močan kot v gradbeništvu. Število delovno aktivnih v dejavnosti gradbeništva se je leta 2012 znižalo pod raven iz leta 2004. Največji padec števila delovno aktivnih v letu 2012 glede na 2004 je bil v predelovalni dejavnosti. Čeprav je Slovenija za ustavitev trenda povečevanja brezposelnosti v dejavnosti gradbeništva sprejela več ukrepov, se upadanje števila podjetij in povečevanje brezposelnosti ni ustavilo.

Slika 28: Število delovno aktivnih po dejavnosti in število registriranih brezposelnih oseb v obdobju 2004–2013

Vir: Delovno aktivno prebivalstvo po dejavnostih (SKD 2008), Slovenija, mesečno; Gibanje registrirane brezposelnosti, 1987–2009; Registrirano brezposelne osebe po spolu, 2005–2014.

Pri izračunu korelacijskega koeficienta med letnimi stopnjami rasti števila delovno aktivnih in letnimi stopnjami rasti BDP ugotavljam, da povezave v dejavnosti B, D, E, L in M niso statistično značilne, saj je njihova 2-stranska stopnja značilnosti večja kot 0,05. Vse druge povezave so močne in pozitivne (Tabela 8). Najmočnejša je povezava v dejavnosti prometa in skladiščenja (H), korelacijski koeficient pri 2-stranski stopnji značilnosti 0,01 znaša 0,844.

Najšibkejša je povezava med letnimi stopnjami BDP in delovno aktivnih v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih (N), ki pri 2-stranski stopnji značilnosti 0,05 znaša 0,690. Povezava v dejavnosti gradbeništva znaša 0,695, kar pomeni, da je povezava pri 2-stranski stopnji značilnosti 0,05 močna in pozitivna. Trditev, da sta letni stopnji rasti BDP in delovno aktivnih v gradbeništvu močno povezana, je statistično potrjena.

Poleg povezave z BDP v Tabeli 8 preverjam še povezavo letnih stopenj rasti delovno aktivnih z letnimi stopnjami brezposelnosti. Povezave so statistično značilne le v predelovalnih dejavnostih (C), v dejavnosti trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil (G), prometu in skladiščenju (H) ter v informacijskih in komunikacijskih dejavnostih (J), vse druge povezave (tudi v gradbeništvu) pa niso statistično značilne. V dejavnostih G in J sta povezavi močni, v dejavnostih C in H pa sta povezavi negativni in zelo močni. Negativna povezava med delovno aktivnimi in brezposelnostjo je utemeljena, saj če se zmanjša število delovno aktivnih, se brezposelnost poveča (razen, ko gre npr. za upokojevanje). Povezave med letnimi stopnjami delovno aktivnih v gradbeništvu in letno stopnjo rasti brezposelnosti ne morem potrditi, saj rezultati analize niso statistično značilni.

Tabela 8: Korelacijska matrika med letnimi stopnjami delovno aktivnih po dejavnosti z letnimi stopnjami rasti BDP in brezposelnosti, v obdobju 2005–2012

Dejavnost	BDP		Brezposelnost	
	Pearsonov koeficient	2-stranska stopnja značilnosti	Pearsonov koeficient	2-stranska stopnja značilnosti
B	,408	,276	-,592	,093
C	,795*	,011	-,910**	,001
D	-,423	,257	,435	,242
E	,614	,078	-,533	,139
F	,695*	,038	-,559	,118
G	,793*	,011	-,698*	,037
H	,844**	,004	-,854**	,003
I	,711*	,032	-,589	,095
J	,793*	,011	-,671*	,048
K_X_K642	,809**	,008	-,555	,121
L	,610	,081	-,523	,149
M	,623	,073	-,468	,204
N	,690*	,040	-,469	,203

*. Korelacija je značilna pri stopnji značilnosti (2-stranska) 0,05.

** . Korelacija je značilna pri stopnji značilnosti (2-stranska) 0,01.

Tretji del svoje prve hipoteze lahko potrdim v delu, ki se nanaša na močno povezanost med letnimi stopnjami delovno aktivnih in letnimi stopnjami BDP. Povezave med letnimi stopnjami delovno aktivnih v gradbeništvu in letno stopnjo rasti brezposelnosti pa ne morem potrditi.

3.6 Ugotovitve

Ob analizi prvega dela hipoteze ugotavljam, da korelacijski koeficient letnih stopenj rasti dodane vrednosti gradbeništva in letnimi stopnjami rasti BDP znaša 0,773, pri 2-stranski stopnji značilnosti 0,05. Poleg močne povezave med letnimi stopnjami rasti dodane vrednosti gradbeništva in letnimi stopnjami rasti BDP je močna tudi povezava z brezposelnostjo, kjer korelacijski koeficient znaša -0,764, pri 2-stranski stopnji značilnosti 0,05. Navedena korelacijska koeficienta potrjujeta močni povezavi, s čimer potrjujem prvi del prve hipoteze.

V nadaljevanju potrjevanja drugega dela svoje prve hipoteze ugotavljam, da so letne stopnje rasti novonastalih podjetij v gradbeništvu pozitivno povezane z letnimi stopnjami BDP in negativno z letnimi stopnjami rasti brezposelnosti. Tudi drugi del prve hipoteze, da so letne stopnje rasti novonastalih podjetij v gradbeništvu močno povezane z letnimi stopnjami rasti BDP in brezposelnostjo, lahko potrdim.

Zadnja analiza tretjega dela prve hipoteze se nanaša na povezavo med letnimi stopnjami delovno aktivnih v gradbeništvu z BDP in brezposelnostjo. Tretji del svoje prve hipoteze lahko potrdim v delu, ki se nanaša na močno povezanost med letnimi stopnjami delovno aktivnih in letnimi stopnjami BDP. Ne morem pa potrditi dela, ki se nanaša na močno povezavo med letnimi stopnjami delovno aktivnih in brezposelnostjo.

Prvo hipotezo, da sta gibanje BDP in brezposelnost močno povezana z gibanjem dodane vrednosti gradbeništva, novonastalih podjetij v dejavnosti gradbeništva in delovno aktivnih v gradbeništvu, torej lahko potrdim, razen v delu, ki se nanaša na letne stopnje rasti delovno aktivnih in brezposelnosti, kjer povezava ni statistično značilna.

4 PRIMERJAVA SLOVENIJE Z DRUGIMI DRŽAVAMI ČLANICAMI EU

Kot drugo hipotezo postavljam trditev, da *Slovenija spada v skupino članic EU, ki je imela v času finančne in gospodarske krize najnižjo stopnjo ustanavljanja in najvišjo stopnjo ukinjanja podjetij*. Skupine oblikujem s pomočjo metode razvrščanja v skupine (angl. *Clustering analysis*). Pri tem uporabljam podatke za obdobje 2009–2011, saj Eurostat ne razpolaga s starejšimi podatki. Preverjam, ali Slovenija spada v skupino držav, ki ima v povprečju najnižjo stopnjo ustanavljanja in najvišjo stopnjo ukinjanja podjetij. Primerjalne analize za države EU so bile v preteklosti že narejene (npr. *Business demography in Europe Results for 10 Member States and Norway, Data 1997-2001, 2004 in Demography in Europe - results from 1997 to 2002, 2005*), nikjer pa jih niso še razvrščali v skupine. Če bi imela SI-STAT ali PRS portal dostop do individualnih podatkov za podjetja, bi se lahko ta analiza razširila še na pravnoorganizacijske oblike, število zaposlenih in oseb, ki delajo, in stopnjo preživetja. Za primerjavo podatkov o demografiji podjetij med Slovenijo in drugimi državami članicami EU uporabljam podatke iz spletnih strani Eurostata. Analiza razvrščanja držav članic EU v skupine je izvedena za obdobje finančne in gospodarske krize skupaj. Spremenljivke, na osnovi katerih je

izvedeno razvrščanje, so stopnja ustanavljanja (število novonastalih podjetij glede na število aktivnih podjetij), stopnja ukinjanja (število podjetij, ki so prenehala poslovati, glede na število aktivnih podjetij) in povprečna letna stopnja rasti BDP. Bartelsman, Scarpetta in Schivardi (2013) definirajo stopnjo ukinjanja podjetij kot število podjetij, ki so prenehala poslovati v proučevanem letu, deljeno s številom aktivnih podjetij v proučevanem letu. Stopnja ustanavljanja podjetij pa kot število novonastalih podjetij deljeno s skupnim številom aktivnih podjetij v proučevanem letu (Bartelsman et al., 2013).

Slovenija je v letu 2013 glede na industrijsko konkurenčnost in oceno napredka držav članic spadala skupaj s Ciprom, Grčijo, Italijo, Malto in Portugalsko v (srednjo) skupino držav, ki jim gre na določenih področjih dobro, na drugih slabo (Eurostat, 2004). V skupino, ki ji je šlo leta 2013 dobro na področjih, ki so vplivala na konkurenčnost, je Generalni direktorat za podjetništvo in industrijo (2013) vključil Avstrijo, Belgijo, Dansko, Finsko, Francijo, Nemčijo, Irsko, Luksemburg, Nizozemsko, Švedsko, Združeno kraljestvo in Španijo. Slabše od Slovenije so bile razvrščene članice v tretji skupini (Bolgarija, Hrvaška, Češka, Estonija, Madžarska, Latvija, Litva, Poljska, Romunija in Slovaška), ki imajo probleme na številnih področjih. Slovenija je po mnenju Evropske komisije po konkurenčnosti blizu povprečja EU (zato je bila dodeljena v srednjo skupino), saj se na nekaterih področjih še vedno sooča s težavami.

Z razvrščanjem držav glede na stopnjo ustanavljanja in ukinjanja prikazujem obseg ustanovitve in ukinjanja podjetij. V analizi uporabljam povprečje stopenj za obdobje celotne krize skupaj (2009-2011). Z analizo stopenj novonastalih podjetij (imenovane stopnje ustanavljanja) in stopenj podjetij, ki so prenehala poslovati (imenovane stopnje ukinjanja), želim prikazati, kako se je, glede na stopnje ustanavljanja in ukinjanja, razvrstila Slovenija v primerjavi z drugimi državami članicami v času krize. Namen analize razvrščanja držav v skupine je razdelitev držav članic EU v skupine tako, da so podobne države glede povprečne letne stopnje rasti BDP, ustanavljanja in ukinjanja podjetij v istih skupinah. Če ima skupina nizki obe stopnji, sklepam, da podjetja v teh državah preživijo dlje časa, zato so tudi stopnje ustanavljanja in ukinjanja nižje. Če sta obe stopnji visoki, pomeni, da podjetja v taki skupni držav preživijo najmanj časa od ustanovitve. V takih državah je tudi manjša povprečna letna stopnja rasti BDP oziroma celo negativna. Če je prirast podjetij v skupini negativen, pomeni, da je bilo v državah ustanovljenih manj podjetij, kot jih je prenehalo poslovati, stopnja preživelih podjetij pa se je s tem znižala. Prirast podjetij je med stopnjo ustanavljanja in stopnjo ukinjanja in nam pove, kateri trgi so bolj prilagodljivi na nove izzive (Ptak-Chmielewska, 2009, str. 8).

Poznamo več metod razvrščanja enot v skupine, ki jih lahko razdelimo na: hierarhične, nehierarhične in geometrijske metode (Šifrer & Bren, 2011, str. 73). Razdalje med državami so merjene s kvadratno evklidsko razdaljo. Uporabljam kombinacijo Wardove metode in metode voditeljev (angl. *K-means method*). Na začetku razvrščam države po skupinah z Wardovo metodo, ki oblikuje skupine na osnovi najmanjše možne variance v skupini, tako da so enote posamezne skupine kar najbolj homogene (Šifrer & Bren, 2011, str. 75). Ustrezno število skupin je oblikovano na podlagi dendrograma. V drugem koraku z metodo voditeljev poskušam izboljšati

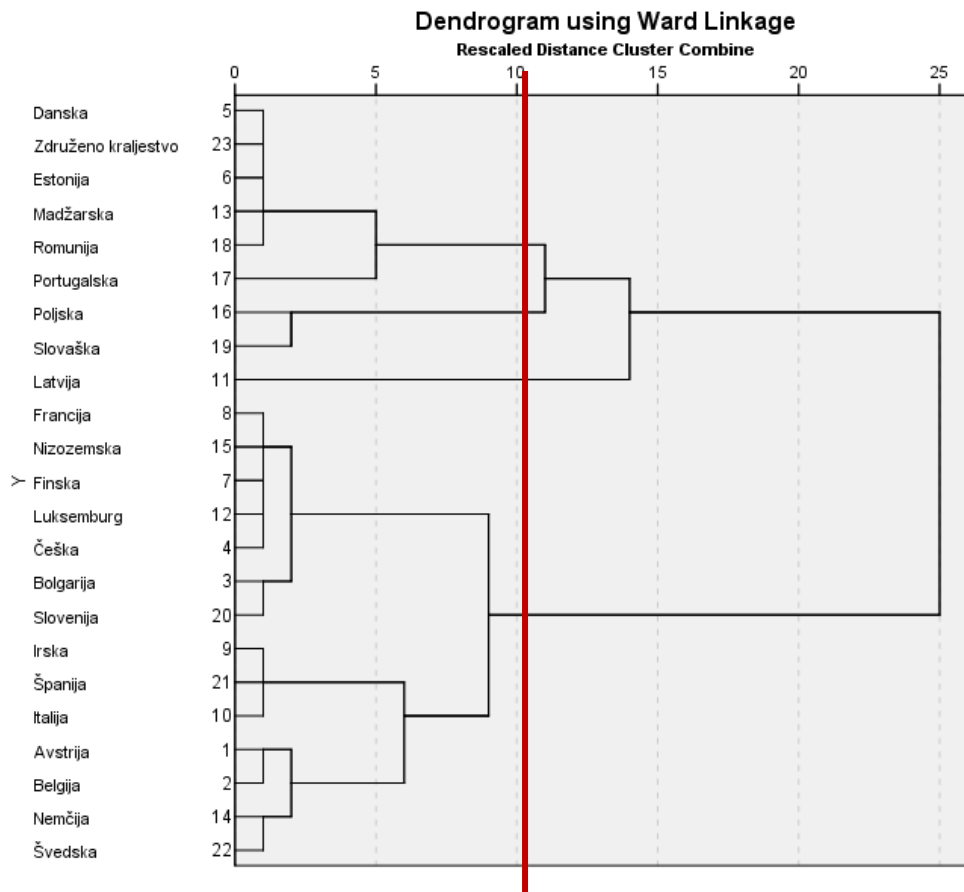
rezultate, pridobljene z Wardovo metodo. Na ta način se oblikujejo skupine s podobnimi enotami – državami članicami EU.

Pri pridobivanju podatkov ugotavljam, da podatki Eurostata o demografiji podjetij do leta 2007 niso na voljo za več držav članic, izjema so Avstrija, Slovenija in Portugalska. Eurostat tudi ne razpolaga s podatki o demografiji podjetij za Grčijo, za nobeno izmed proučevanih let. Hkrati tudi ni podatkov o številu aktivnih podjetij za vse članice EU do leta 2008. Zaradi manjkajočih podatkov je izvedena analiza razvrščanja samo za obdobje po začetku finančne in gospodarske krize.

4.1 Razvrstitev držav članic EU glede na dogajanje v celotnem obdobju krize

Analiza razvršča države članice EU glede na povprečne stopnje ustanavljanja, stopnjo ukinjanja podjetij ter letno stopnjo rasti realnega BDP v celotnem obdobju gospodarske in finančne krize 2009–2011. Kot je razvidno iz dendrograma (Slika 29), je smiselna razporeditev držav v 4 skupine. Zaradi manjkajočih podatkov za več kot eno leto so iz analize izločene tri države (Ciper, Litva in Malta). V analizo primerjave članic EU v obdobju 2009–2011 je tako vključenih 23 držav EU, kar predstavlja 88,5% držav članic EU do leta 2011. Ob uporabi Wardove metode razvrščanja v skupine je v prvi skupini ena država, v drugi štirinajst držav, v tretji šest in v četrti skupini dve državi.

Slika 29: Dendrogram – razvrstitev članic EU z Wardovo metodo za obdobje 2009–2011

Po razvrščanju z metodo voditeljev Latvija ostane edina članica Skupine 1. V Skupini 2 ostane deset članic (ostale štiri – Francija, Češka, Bolgarija in Slovenija so prerazporejene v Skupino 3). Največ na novo razporejenih držav je v Skupini 3, ki jih ima po razvrščanju z metodo voditeljev deset (iz Skupine 2 štiri države – Češka, Bolgarija, Slovenija in Francija ter štiri države iz Skupine 4 – Danska, Estonija, Madžarska in Združeno kraljestvo). V Skupini 4 ostaneta le Portugalska in Romunija. Razporeditev držav po skupinah z dodatnim razvrščanjem z metodo voditeljev je prikazana v Tabeli 9, povprečne stopnje ustanavljanja, ukinjanja in letne stopnje BDP pa so prikazane v Tabeli 10.

Tabela 9: Razvrstitev držav članic EU z metodo voditeljev za obdobje 2009–2011

Skupina 1	Skupina 2	Skupina 3	Skupina 4
Latvija	Avstrija	Bolgarija	Portugalska
	Belgija	Češka	Romunija
	Finska	Danska	
	Irska	Estonija	
	Italija	Francija	
	Luksemburg	Madžarska	
	Nemčija	Poljska	
	Nizozemska	Slovaška	
	Španija	Slovenija	
	Švedska	Zdr.kraljestvo	

V Skupini 1 je ena članica – Latvija. Značilnost te skupine je najvišja povprečna stopnja ustanavljanja (17,4 %) ter visoka stopnja ukinjanja (14,5 %). Visoka stopnja ustanavljanja pomeni, da je bilo v Skupini 1 v času krize lahko ustanoviti podjetje, vendar le-to ni preživelo, kar dokazuje visoka stopnja ukinjanja podjetij. Da je bila Skupina 1 druga najbolj prizadeta skupina glede ustanavljanja in ukinjanja podjetij, prikazuje tudi najnižja letna stopnja rasti BDP, ki znaša -4,6 %. Vse dokler gospodarska rast v Skupini 1 ne bo okrevala po krizi, bosta tudi stopnji ustanavljanja in ukinjanja podjetij visoki.

V Skupini 2 je deset članic (Avstrija, Belgija, Finska, Irska, Italija, Luksemburg, Nemčija, Nizozemska, Španija in Švedska). Značilnost te skupine sta najnižji stopnji ustanavljanja (7,8 %) in ukinjanja (7,2 %). Prirast podjetij v Skupini 2 je najmanjši (0,6 odstotnih točk), kar pomeni, da je večji delež preživelih podjetij. Države v Skupini 2 so odreagirale na krizo z najnižjo povprečno letno stopnjo rasti BDP (-0,3 %), kar prikazuje, da podjetja (in na splošno gospodarstvo) v članicah Skupine 2 skoraj niso bila prizadeta glede na druge skupine.

Bolgarija, Češka, Danska, Estonija, Francija, Madžarska, Poljska, Slovaška, Slovenija in Združeno kraljestvo so članice Skupine 3. Povprečni stopnji ustanavljanja (11,7 %) in ukinjanja podjetij (10,2 %) sta v Skupini 3 drugi najnižji, kar pomeni, da novonastala podjetja preživijo na trgu dlje kot v Skupini 1 ali 4. Povprečna letna stopnja rasti BDP v Skupini 3, kamor je bila razvrščena tudi Slovenija, je enaka kot v Skupini 2 in prikazuje rahlo negativno letno stopnjo rasti, kar pomeni, da so države članice Skupine 3 skoraj že okrevale po krizi.

Skupina 4 vsebuje dve članici – Portugalsko in Romunijo. Značilnost te skupine je, da je imela kot edina skupina negativen prirast podjetij, kar pomeni, da je bila v obdobju krize stopnja ukinjanja podjetij večja od stopnje ustanavljanja podjetij. Povprečna stopnja ustanavljanja podjetij je znašala 10,9 %, povprečna stopnja ukinjanja pa je najvišja izmed vseh petih skupin in znaša 16,4 %. Portugalska je imela v letu 2009 že tradicionalno najvišji stopnji ustanavljanja in ukinjanja podjetij v Evropi (Eurostat, 2009). Nunes in Sarmiento (2010) menita, da je glede na to, da portugalsko gospodarstvo močno temelji na dejavnosti storitev, večja verjetnost, da imajo višjo stopnjo novih podjetij in manjšo stopnjo umrlih podjetij zaradi večjega števila malih podjetij v gospodarstvu. Da je Skupina 4 najslabše odreagirala na krizo, prikazuje tudi nizka povprečna letna stopnja rasti BDP (-1,3 %), kar potrjuje moje navedbe, da imajo države z negativnim prirastom podjetij negativen oziroma nižji BDP.

Tabela 10: Povprečne stopnje ustanavljanja, ukinjanja in letne stopnje BDP v času krize (2009–2011) po skupinah (v %)

Povprečne stopnje	Skupina 1	Skupina 2	Skupina 3	Skupina 4
Stopnja ustanavljanja	17,4	7,8	11,7	10,9
Stopnja ukinjanja	14,5	7,2	10,2	16,4
Letna stopnja rasti BDP	-4,6	-0,3	-0,3	-1,3

4.2 Primerjava razvrščanja po posameznih letih in v celotnem obdobju skupaj

V Prilogi 8, 9 in 10 so navedene stopnje ustanavljanja in ukinjanja podjetij za obdobje 2009–2011 ter letne stopnje BDP po posameznih državah. Zadnji stolpec Tabele 11, 12 in 13 prikazuje povprečne letne stopnje rasti v posamezni državi.

Latvija, ki je v skupnem razvrščanju dodeljena Skupini 1, ima v proučevanem obdobju najnižjo stopnjo ustanavljanja podjetij leta 2010 (16,4 %). Stopnja ustanavljanja podjetij je bila leta 2009 nižja kot 2010 in 2011. Najnižjo stopnjo ukinjanja je imela Latvija leta 2010 (10,9 %), najvišjo pa leta 2011 (17,7 %).

Skupina 2, v katero spadajo Avstrija, Belgija, Finska, Irska, Italija, Luksemburg, Nemčija, Nizozemska, Španija in Švedska, je imela v skupnem razvrščanju v povprečju najnižji stopnji ustanavljanja in ukinjanja podjetij. Glede stopnje ustanavljanja podjetij iz omenjene skupine izstopajo Irska, Italija in Nizozemska, ki so imele 2009 ali 2010 višjo stopnjo ustanavljanja, vendar se je do leta 2011 povsod znižala. Najvišji stopnji ustanavljanja podjetij sta imeli Nizozemska (leta 2009 12,1 % in 2011 11,0 %) in Finska (9,9 % leta 2010). Ob pregledu posamezne države v posameznem letu ugotavljam, da je imela Belgija še nižje stopnje ukinjanja podjetij, kjer je leta 2011 stopnja ukinjanja znašala le še 3,3 %. V polovici vseh navedenih državah, ki so članice Skupine 2, tudi ugotavljam, da se je leta 2011 povsod znižala stopnja ukinjanja podjetij (izjeme so Avstrija, Luksemburg, Nizozemska in Španija). Najvišjo stopnjo ukinjanja podjetij sta izmed članic Skupine 2 imeli Irska (11,5 % leta 2009 in 9,4 % 2010) in

Španija (9,4 % leta 2011). Pellenbarg in Van Steen (2003) ugotavljata, da je imela Nizozemska od 10 % do 11 % stopnjo ustanavljanja podjetij in 5 % do 6 % stopnjo ukinjanja podjetij. Na podlagi svoje analize ugotavljam, da je imela tudi v obdobju 2009–2011 enaki povprečni stopnji ustanavljanja in ukinjanja podjetij.

Države v Skupini 3 so imele v povprečju stopnjo ustanavljanja 11,7 % in stopnjo ukinjanja 10,2 %. Čeprav je povprečni prirast podjetij znašal 1,5 odstotno točko, je bil v Češki, Franciji, Poljski, Slovaški in tudi Sloveniji prirast podjetij vsako leto pozitiven. V Bolgariji je bil prirast podjetij negativen leta 2011, v Danski leta 2009 in 2010, v Estoniji leta 2009. Prirast podjetij je bil negativen v Madžarski (vsa tri leta krize) in Združenem kraljestvu (leta 2009 in 2010). Izmed vseh članic Skupine 3 je bila najvišja stopnja ustanavljanja leta 2009 v Bolgariji (17,6 %), leta 2010 v Poljski (13,8 %) in leta 2011 v Slovaški (14,4 %). Najvišja stopnja ukinjanja je bila leta 2009 v Estoniji (14,6 %), leta 2010 v Madžarski (12,3 %) in leta 2011 v Slovaški (14,3 %).

Slovenija se lahko po posameznih letih primerja s Češko in Združenim kraljestvom, saj so imele vse tri članice približno enako stopnjo ustanavljanja podjetij (stopnje so bile nižje kot povprečne v celotni Skupini 3). Slovenija ni imela najnižje ali najvišje stopnje ustanavljanja podjetij, ampak se je glede na druge članice Skupine 3 razvrstila v povprečje. Leta 2009 je imela stopnjo ustanavljanja 11,3%, stopnjo ukinjanja pa 7,4 %. Stopnja ustanavljanja je upadala vsako leto, tako da je leta 2011 znašala 10,2 %. Stopnja ukinjanja se je leta 2010 povečala glede na leto 2009 (8,5 %), leta 2011 pa je upadla pod stopnjo leta 2009 (stopnja ukinjanja je leta 2011 znašala 7,0 %). Slovenija je največji odziv na krizo doživela v drugem letu krize – leta 2010.

Portugalska in Romunija sta v obdobju krize zabeležili najvišjo stopnjo ukinjanja podjetij med vsemi članicami EU (16,4 %). Stopnja ustanavljanja podjetij v Portugalski je bila leta 2009 12,8 %, 2010 11,9 % in leta 2011 12,4 %. V Romuniji je bila stopnja ustanavljanja manjša od stopnje Portugalske (2009 9,5 %, 2010 8,7 % in 2011 10,8 %). Leta 2009 je bila stopnja ukinjanja v Portugalski 16,2 %, leta 2010 17,5 % in leta 2011 24,1 %, kar predstavlja najvišjo stopnjo izmed vseh držav v vseh treh letih. Stopnja ukinjanja podjetij v Romuniji se je od začetka krize vsako leto znižala (leta 2009 je bila 18,0 %, leta 2011 pa le še 8,7 %).

4.3 Ugotovitev

Ob izvedenem razvrščanju ugotavljam, da je imela najvišjo stopnjo ukinjanja Skupina 4, kamor sta bili dodeljeni Portugalska in Romunija. Najnižjo stopnjo ustanavljanja je imela Skupina 2 (Avstrija, Belgija, Finska, Irska, Italija, Luksemburg, Nemčija, Nizozemska, Španija in Švedska). S primerjavo posameznih let ugotavljam, da je bila najnižja stopnja ustanavljanja leta 2009 in 2010 na Cipru (3,0 % in 3,9 %), leta 2011 na Malti (3,5 %). Obe državi zaradi več kot enega manjkajočega podatka nista bili uvrščeni v skupno razvrščanje. Najvišja stopnja ukinjanja je bila leta 2009 v Litvi (24,6 %) ter leta 2010 in 2011 v Portugalski (17,5 % in 24,1 %). Svojo drugo hipotezo, da Slovenija spada v skupino članic EU, ki je imela v času finančne in gospodarske krize najnižjo stopnjo ustanavljanja in najvišjo stopnjo ukinjanja, lahko v celoti zavrnem.

SKLEP

V magistrskem delu analiziram dogajanje na trgu dela z vidika demografije podjetij. Pri tem je analiza omejena z razpoložljivostjo podatkov večinoma na obdobje 2004–2011. Ugotavljam, da je število preživelih podjetij v proučevanem obdobju naraščalo, ne glede na začetek gospodarske in finančne krize leta 2009. Število novonastalih podjetij je naraščalo vse do leta 2009, od takrat naprej vsakoletno upadlo. Kriza tudi ni vplivala na skupno število podjetij, ki so prenehala poslovati, saj je njihovo število naraščalo že od leta 2005 in se je v letu 2011 celo rahlo zmanjšalo. Delež novonastalih podjetij je bil ves čas večji od deleža podjetij, ki so prenehala poslovati (izraženo glede na aktivna podjetja).

Do začetka krize je bilo gradbeništvo dejavnost, kjer je število novonastalih podjetij najbolj naraščalo. V času krize pa je bila prav ta dejavnost najbolj prizadeta. V 2009–2011 se je izmed vseh dejavnosti v gradbeništvu namreč najbolj zmanjšalo število novonastalih podjetij (povprečna letna stopnja rasti v obdobju 2009–2011 je znašala -10,5 %), od 2008 do 2010 pa je bila največja tudi rast števila podjetij, ki so prenehala poslovati (povprečna letna stopnja rasti v obdobju 2008–2010 je bila 37,8 %).

Gospodarska in finančna kriza je močno vplivala na število oseb, ki delajo, in tistih, ki so zaposleni v aktivnih podjetjih. Število oseb, ki delajo, in število zaposlenih se je povečevalo v obdobju gospodarske rasti (2004–2008) in pričelo zmanjševati z nastopom krize leta 2009. Število zaposlenih in število oseb, ki delajo v preživelih podjetjih, sta si po velikosti razredov podobna. Ob izvedeni primerjavi ugotavljam, da je več kot zaposlenih oseb, v novonastalih podjetjih, oseb, ki delajo. Največ slednjih je v novonastalih podjetjih z 0 zaposlenimi in največ zaposlenih v podjetjih z 1–4 zaposlenimi osebami. Čeprav se je leta 2011 število oseb, ki delajo, v novonastalih podjetjih še vedno zmanjševalo, je pri številu zaposlenih vidna rast.

Analiza deleža preživelih podjetij prikazuje, da največ podjetij preživi prvo leto od ustanovitve, za vsako dodatno leto preživetja se delež znižuje, kar je pričakovan rezultat. Aktualna je ugotovitev, da so se z letom nastopa krize začeli ti deleži zniževati. Zmanjševanje je najmanjše glede prvega leta preživetja ter precej večje glede višjega števila let preživetja, torej pri podjetjih, ki so preživele 2 ali več let od ustanovitve.

Prvo hipotezo, da sta gibanje BDP in brezposelnost močno povezana z gibanjem dodane vrednosti gradbeništva, novonastalih podjetij v dejavnosti gradbeništva in delovno aktivnih v gradbeništvu, lahko potrdim, razen v delu, ki se nanaša na letne stopnje rasti delovno aktivnih in brezposelnosti, kjer potrditev hipoteze ni mogoča, saj povezava ni statistično značilna.

Na podlagi pridobljenih rezultatov razvrščanja v skupine (angl. *Clustering analysis*) ugotavljam, da Slovenija glede na stopnjo rasti BDP, stopnjo ustanavljanja in stopnjo ukinjanja podjetij v celotnem obdobju 2009–2011 ni nikoli razvrščena v skupino z najnižjo stopnjo ustanavljanja in najvišjo stopnjo ukinjanja. Svojo drugo hipotezo, da Slovenija spada v skupino članic EU, ki je

imela v času finančne in gospodarske krize najnižjo stopnjo ustanavljanja in najvišjo stopnjo ukinjanja, tako v celoti zavrnem.

LITERATURA IN VIRI

1. Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve. (2012, 24. december). Število stečajev po dejavnostih. Naročeni podatki AJPES. Ljubljana: Ajpes.
2. Ahmad, N. (2008). Measuring Entrepreneurship. *International Studies in Entrepreneurship*, 16, 113-174.
3. Bartelsman, E., Haltiwanger, J., & Scarpetta, S. (2009). Measuring and analyzing cross-country differences in firm dynamics. V T. Dunne, J. B. Jensen, & M. J. Roberts (ur.), *Producer Dynamics: New Evidence from Micro Data* (str. 15-76). Chicago: University of Chicago Press.
4. Bartelsman, E., Scarpetta, S., & Schivardi, F. (2013, 16. januar). Comparative Analysis Of Firm Demographics And Survival: Micro-Level Evidence For The OECD Countries. *Organisation for Economic Co-operation and Development*. Najdeno 21. februarja 2014 na spletnem naslovu [http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?doclanguage=en&cote=eco/wkp\(2003\)2](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?doclanguage=en&cote=eco/wkp(2003)2).
5. Biswas, P. K., & Baptista, A. (2012). Institutions and micro-enterprises demography: A study of selected EU countries, 1997-2006. *Journal of Small Business and Entrepreneurship*, 25(3), 283-306.
6. *Brezposelnost spet višja, vzrok tudi stečaji gradbenih podjetij*. MMC - Gospodarstvo. Najdeno 17. marca 2014 na spletnem naslovu <http://www.rtv slo.si/gospodarstvo/brezposelnost-spet-visja-vzrok-tudi-stecaji-gradbenih-podjetij/253223>
7. *Bruto domači proizvod in bruto nacionalni dohodek, Slovenija, letno*. Najdeno 29. marca 2014 na spletnem naslovu http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0301910S&ti=&path=../Database/Ekonomsko/03_nacionalni_racuni/05_03019_BDP_letni/&lang=2
8. Carol, G. R., & Hannan, M. T. (2002). Why Corporate Demography Matter. *California Management Review*, 42(3), 148-163.
9. Davidsson, P., Kirchoff, B., Hatemi-J, A., & Gustavsson, H. (2002). Empirical Analysis of Business Growth Factors Using Swedish Data. *Journal of Small Business Management*, 40(4), 332-349.
10. *Decembra skoraj 4600 manj zaposlenih v gradbeništvu*. Najdeno 24. marca 2014 na spletnem naslovu http://www.gzs.si/slo/panoge/zbornica_gradbenistva_in_industrije_gradbenega_materiala/60847
11. Dejardin, M. (2004). Sectoral and cross-sectoral effects of retailing firm demographics. *The Annals of Regional Science*, 38(2), 311-334.
12. *Delovno aktivno prebivalstvo po dejavnostih (SKD 2008), Slovenija, mesečno*. Najdeno 10. januar 2014 na spletnem naslovu http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0700921S&ti=&path=../Database/Dem_soc/07_trg_dela/05_akt_preb_po_regis_virih/01_07009_aktivno_preb_mesecno/&lang=2
13. *Demografija podjetij*. Najdeno 10. oktobra 2013 na spletnem naslovu http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Ekonomsko/14_poslovni_subjekti/03_14184_demogr_podj/03_14184_demogr_podj.asp

14. Došenović, N. (2014, 10. januar). Zavod se hvali z uspešnostjo samozaposlitev, a pozablja na temno plat projekta. *24ur.com*. Najdeno 20. marca 2014 na spletnem naslovu <http://www.24ur.com/subvencij-za-samozaposlitev-v-taki-obliki-kot-doslej-do-nadaljnjegane-bo-vec.html>
15. Eurostat. (2004, 14. september). Business demography in Europe Results for 10 Member States and Norway. Data 1997-2001. Najdeno 10. junija 2014 na spletni strani http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-DV-04-001/EN/KS-DV-04-001-EN.PDF
16. Eurostat. (2009). Business Demography: employment and survival. *Statistics in focus no. 70/2009*.
17. Eurostat. (2011, 15. september). Business demography by legal form (from 2004 onwards, NACE Rev. 2). Najdeno 28. marca 2014 na spletnem naslovu <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do>
18. Eurostat. (2013, 17. oktober). Gross domestic product at market prices. Najdeno dne 2. decembra 2013 na spletnem naslovu <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00001&plugin=1>
19. Eurostat. (2014a, 18. marec). Business demography by legal form (from 2004 onwards, NACE Rev. 2). Najdeno 10. aprila 2014 na spletnem naslovu <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>
20. Eurostat. (2014b, 3. april 2014). National Accounts by 6 branches - aggregates at current prices. Najdeno 6. junija 2014 na spletnem naslovu <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do?dvsc=1>
21. Frech, H. E. (2001). What Can Corporate Demography and Economics Contribute to. *Working Papers 2001*, 7(1). Najdeno 6. junija 2014 na spletnem naslovu <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do?dvsc=1>
22. Generalni direktorat za podjetništvo in industrijo. (2013, 6. december). Industrial competitiveness: Europe can do better. Najdeno 4. junija 2014 na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/enterprise/magazine/articles/industrial-competitiveness/article_11098_en.htm
23. Giovannettia, G., Ricchiuti, G., & Velucchic, M. (2011). Size, innovation and internationalization: a survival analysis of Italian firms. *Applied Economics*, 43(12), 1511-1520.
24. *Gradbeništvo v Sloveniji in kriza: 29% manj poslov, 20.000 ljudi izgubilo delo!*. *Politikis - BIZNIS*. Najdeno 17. marca 2014 na spletnem naslovu <http://www.politikis.si/?p=39233>
25. Hadžić, M., & Petar, P. (2012). Small and innovative companies successfully adjusted to crisis circumstances, only. *10th International Conference on Management, Enterprise and Benchmarking, MEB 2012* (str. 97-114). Budimpešta: Óbuda University.
26. Håkansson, J., Macuchova, Z., & Rudholm, N. (2011). Firm migration in the Swedish wholesale trade sector. *HUI Working Papers 52*, 1-23. Najdeno 6. junija 2014 na spletnem naslovu <http://ideas.repec.org/p/hhs/huiwps/0052.html#download>

27. Harhoff, D., Stahl, K., & Woywode, M. (1998). Legal form, growth and exit of West German firms - empirical result for manufacturing, construction, trade and service industries. *The journal of industrial economics*, 46(4), 453-488.
28. Huergo, E., & Jaumandreu, J. (2004). Firms' age, process innovation and productivity growth. *International Journal of Industrial Organization*, 22(4), 541-559.
29. Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. (1994). Slovar slovenskega knjižnega jezika. Ljubljana: DZS.
30. Javna agencija RS za energijo. (b.l.). Novosti na področju dobaviteljev električne energije na distribucijskem omrežju. Najdeno 17. aprila 2014 na spletnem naslovu https://www.agencrs.si/dokumenti%5C29%5C2%5C2012%5CNovosti_na_podro%4%8Dju_dobaviteljev_EE_2011_1641.pdf
31. Javne storitve. Najdeno 19. novembra 2013 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/O_AJPES/Predstavitev/Javne_storitve
32. Lizbonska strategija. Najdeno 22. novembra 2013 na spletnem naslovu <http://www.evropa.gov.si/si/strategija-evropa-2020/lizbonska-strategija/>
33. Marn, U. (2010, 18. marec). Gradbinci na udaru. *Mladina.si*. Najdeno 28. marca 2014 na spletnem naslovu <http://www.mladina.si/50033/gradbinci-na-udaru/>
34. Nehrebecka, N. (2011). Analysis of Polish business demography using Markov chains. *Working Papers No 2011-06* (str. 23-25). Warsaw: Faculty of Economic Sciences
35. Nunes, A., & Sarmiento, E. (2010). Business Demography Dynamics In Portugal: A Non-Parametric Survival Analysis. Najdeno 1. junija 2014 na spletnem naslovu http://www.gee.min-economia.pt/RePEc/WorkingPapers/gee_papers_22.pdf
36. OECD. (2008). Eurostat-OECD Manual on Business Demography Statistics. Najdeno 23. oktobra 2013 na spletnem naslovu <http://www.oecd.org/std/39974460.pdf>
37. *Osnovni kazalniki demografije podjetij po kohezijskih in statističnih regijah, Slovenija, letno*. Najdeno 12. novembra 2013 na spletnem naslovu http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=1418403S&ti=&path=../Database/Ekonomsko/14_poslovni_subjekti/03_14184_demogr_podj/&lang=2
38. *Osnovni kazalniki demografije podjetij po pravnoorganizacijski obliki, Slovenija, letno*. Najdeno 12. novembra 2013 na spletnem naslovu http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=1418401S&ti=&path=../Database/Ekonomsko/14_poslovni_subjekti/03_14184_demogr_podj/&lang=2
39. *Osnovni kazalniki demografije podjetij po velikosti podjetja glede na število zaposlenih oseb, Slovenija, letno*. Najdeno 12. novembra 2013 na spletnem naslovu http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=1418402S&ti=&path=../Database/Ekonomsko/14_poslovni_subjekti/03_14184_demogr_podj/&lang=2
40. Pavlin, C. (2012, 28. december). Gradbeništvo tudi prihodnje leto v krču. *Delo.si*. Najdeno 10. marca 2014 na spletnem naslovu <http://www.delo.si/gospodarstvo/posel/gradbenistvo-tudi-prihodnje-leto-v-krcu.html>
41. Pellenbarg, P. H., & Van Steen, P. J. (2003). The demography of firms in the Netherlands: Introduction to the 2003 map. *Tijdschrift voor Economische en Ssociale Geografie* 94(1), 144-146.

42. *Podatki o številu poslovnih subjektov v Poslovnem registru Slovenije*. Najdeno 26. marca 2014 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/Registri/Poslovni_register/Porocila/Zadnje_porocilo?id=52#
43. *Podjetja po dejavnosti (SKD 2008) in velikosti glede na število oseb, ki delajo, Slovenija, letno*. Najdeno 20. septembra 2013 na spletnem naslovu http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=1418801S&ti=&path=../Database/Ekonomsko/14_poslovni_subjekti/01_14188_podjetja/&lang=2
44. *Pojasnila o teritorialnih spremembah - Pojasnila o spremembah statističnih regij*. Najdeno 25. oktobra 2013 na spletnem naslovu http://www.stat.si/tema_splosno_upravno_pojasnila.asp
45. *Poleg upadanja gospodarske aktivnosti stanje javnih financ in razmere na trgu dela poslabšujejo neizvedene strukturne reforme*. Najdeno 24. januarja 2014 na spletnem naslovu http://www.umar.gov.si/index.php?id=62&tx_ttnews%5Btt_news%5D=974&cHash=dd695b082a
46. *Pomladanska napoved: Po dveh letih upadanja letos povečanje BDP za 0,5 %*. Najdeno 31. marca 2014 na spletnem naslovu http://www.umar.gov.si/informacije_za_javnost/obvestila_in_sporocila_za_javnost/obvestilo/zapisi/pomladanska_napoved_po_dveh_letih_upadanja_letos_povecanje_bdp_za_05/1/
47. *Poslovanje podjetij in tveganje po dejavnostih v letu 2011*. Najdeno 10. junija 2014 na spletnem naslovu <http://www.bsi.si/library/includes/datoteka.asp?DatotekaId=4858>
48. *Prebivalstvo po velikih in petletnih starostnih skupinah in spolu, statistične regije, Slovenija, letno*. Najdeno 23. novembra 2013 na spletnem naslovu http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=05C2002S&ti=&path=../Database/Dem_soc/05_prebivalstvo/10_stevilo_prebivalstva/10_05C20_prebivalstvo_stat_regije/&lang=2
49. *Proizvodna struktura BDP (proizvodnja, vmesna potrošnja in dodana vrednost po dejavnostih, SKD 2008), Slovenija, letno*. Najdeno 15. aprila 2014 na spletnem naslovu http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0301915S&ti=&path=../Database/Ekonomsko/03_nacionalni_racun/05_03019_BDP_letni/&lang=2
50. Ptak-Chmielewska, A. (2009). *Business demography – application for Poland. XXVI - IUSSP International Population Conference*. Warsaw: Faculty of Economic Sciences.
51. Qifa, J. (2013). *Analysis on the Relationship between GDP and Construction Based on the Data of UK and China. International Conference on Education Technology and Management Science (ICETMS 2013)*. b.k.:Atlantis Press.
52. *Registrirano brezposelne osebe po spolu, 2005-2014*. Najdeno 3. aprila 2014 na spletnem naslovu http://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah/registrirana_brezposelnost
53. Rozana, P. R. (2012). *Vpliv finančne krize na dejavnosti gradbeništva v Sloveniji. Zbornik 9. festivala raziskovanja ekonomije in managementa*. Najdeno 25. septembra 2013 na spletnem naslovu <http://www.fm-kp.si/zalozba/ISBN/978-961-266-135-9.htm>
54. Scarpetta, S. H. (2002). *The role of policy and institutions for productivity and firm dynamics. OECD Economics Department Working Papers, no. 329*.
55. Schrör, H. (2005). *Business Demography in Europe - results from 1997 to 2002. Eurostat Statistics in focus 36/2005*. Najdeno 10. aprila 2014 na spletnem naslovu

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-NP-05-036/EN/KS-NP-05-036-EN.PDF

56. Schrör, H. (2008). Enterprise births, survivals and deaths – employment effects. *Eurostat Statistics in focus 44/2008*. Najdeno 10. aprila 2014 na spletni strani http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-08-044/EN/KS-SF-08-044-EN.PDF
57. Setnikar-Cankar, S. (2014). *Temelji ekonomije*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
58. *Seznam prisilnih poravnav in stečajnih postopkov*. (2014, 9. januar). Najdeno 17. marca 2014 na spletnem naslovu http://www.sdgd.si/stecaji_prisilne_poravnave/
59. *Standardna klasifikacija dejavnosti – SKD, Razlike med SKD 2008 in SKD 2002*. Najdeno 12. junija 2014 na spletnem naslovu http://www.stat.si/doc/klasif/revizija/Razlike_SKD2008_SKD2002.pdf
60. Statistični urad Republike Slovenije. (2011). *Statistični letopis Republike Slovenije 2011*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
61. Statistični urad Republike Slovenije. (2013). *Statistični letopis Republike Slovenije 2013*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
62. *Stečaj Mure ob službo spravil daleč največ ljudi*. Najdeno 17. marca 2014 na spletnem naslovu http://www.pomurec.com/vsebina/12592/Stečaj_Mure_ob_sluzbo_spravil_dalec_na_jvec_ljudi
63. *Stečaj Primorja - eksplozija brezposelnosti na Vipavskem*. MMC - Gospodarstvo. Najdeno 17. marca 2014 na spletnem naslovu <http://www.rtv slo.si/gospodarstvo/stečaj-primorja-eksplozija-brezposelnosti-na-vipavskem/280116>
64. Šifrer, J., & Bren, M. (2011). *SPSS - Multivariatne metode v varstvoslovju*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
65. *Število podjetij po dejavnosti (SKD 2008), Slovenija, letno*. Najdeno 10. oktobra 2013 na spletnem naslovu http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=1418805S&ti=&path=../Database/Ekonomsko/14_poslovni_subjekti/01_14188_podjetja/&lang=2
66. Tajnikar, M. (2010, 31. maj). Za upad BDP je krivo gradbeništvo. *Slovenska tiskovna agencija*. Najdeno 28. marca 2014 na spletnem naslovu <http://kr-og.sta.si/2010/05/tajnikar-za-padec-bdp-odlocilen-na-domaci-trg-usmerjen-del-gospodarstva/>
67. Urad RS za makroekonomske analize in razvoj. (2011). Poslovanje gospodarskih družb v letu 2010 – pregled po dejavnostih. Najdeno 24. septembra 2013 na spletnem naslovu http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/dz/2011/dz05-11.pdf
68. Urad RS za makroekonomske analize in razvoj. (2013, 10. maj). Poročilo o razvoju 2013. Najdeno 28. marca 2014 na spletnem naslovu http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/pr/2013/POR_2013s.pdf
69. Uredba ES št. 295/2008. *Uradni list Evropske unije* L 97/13.
70. Uredba o uvedbi in uporabi standardne klasifikacije. *Uradni list RS* št. 02/2002.
71. Uredba o standardni klasifikaciji dejavnosti. *Uradni list RS* št. 69/2007.
72. *Uspešen zaključek programa spodbujanja samozaposlovanja*. Najdeno 10. februarja 2014 na spletnem naslovu <http://www.ess.gov.si/obvestila/obvestilo?aid=760>
73. van Dijk, J., & Pellenbarg, P. H. (2000). Spatial perspectives on firm demography. *Papers in Regional Science*, 79(2), 107–110.

74. van Wissen, L. (2000). A micro-simulation model of firms: Applications of concepts of the demography of the firm. *Papers in Regional Science*, 79(2), 111-134.
75. van Wissen, L. (2002). Demography of the Firm: A Useful Metaphor. *European Journal of Population*, 18(3), 263-279.
76. van Wissen, L., & van Dijk, J. (2004, 1. junij). Editorial introduction Demography of the firm and spatial dynamics. *The Annals of Regional Science*, 3(2), 193-197.
77. Zakon o gospodarskih družbah. *Uradni list RS* št. 65/2009-UPB3, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 - odl. US in 82/13.
78. Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. (2011a). Strokovna izhodišča za leto 2012. Najdeno 10. maja 2014 na spletnem naslovu http://www.ess.gov.si/_files/3324/Strokovna_iz_hodisca_za_let_2012.pdf
79. Zavod RS za zaposlovanje. (2011b). Gradbeništvo v času krize - Pogled z vidika trga dela. Najdeno 25. septembra 2013 na spletnem naslovu http://www.ess.gov.si/_files/3113/gradbenistvo_v%20casu_krize.pdf
80. Zavod RS za zaposlovanje. (b.l.). Gibanje registrirane brezposelnosti, 1987 - 2009. Najdeno 3. aprila 2014 na spletnem naslovu http://www.ess.gov.si/_files/63/Gibanje%20BP_1987-2009.pdf

PRILOGE

KAZALO PRILOG

PRILOGA 1: Podroben seznam dejavnosti	1
PRILOGA 2: Letne stopnje rasti števila preživelih podjetij po dejavnosti	4
PRILOGA 3: Letne stopnje rasti števila novonastalih podjetij po dejavnosti	5
PRILOGA 4: Letne stopnje rasti števila podjetij po dejavnosti	6
PRILOGA 5: Delež oseb, ki delajo, v novonastalih podjetjih in podjetjih, ki so prenehala poslovati, v obdobju 2008–2011	7
PRILOGA 6: Delež zaposlenih v novonastalih podjetjih in podjetjih, ki so prenehala poslovati, po regijah, v obdobju 2009–2011	8
PRILOGA 7: Delež preživelih podjetij, glede na čas preživetja, po regijah, v obdobju 2009–2011	9
PRILOGA 8: Stopnje ustanavljanja v članicah EU	11
PRILOGA 9: Stopnje ukinjanja v članicah EU	12
PRILOGA 10: Letne stopnje rasti BDP v članicah EU	13

PRILOGA 1: Podroben seznam dejavnosti

Dejavnost B – rudarstvo:

- B05 pridobivanje premoga
- B06 pridobivanje surove nafte in zemeljskega plina
- B07 pridobivanje rud
- B08 pridobivanje rudnin in kamnin
- B09 storitve za rudarstvo

Dejavnost C – predelovalne dejavnosti:

- C10 proizvodnja živil
- C11 proizvodnja pijač
- C12 proizvodnja tobačnih izdelkov
- C13 proizvodnja tekstilij
- C14 proizvodnja oblačil
- C15 proizvodnja usnja, usnjenih in sorodnih izdelkov
- C16 obdelava in predelava lesa, proizvodnja izdelkov iz lesa, plute, slame in protja, razen pohištva
- C17 proizvodnja papirja in izdelkov iz papirja
- C18 tiskarstvo in razmnoževanje posnetih nosilcev zapisa
- C19 proizvodnja koksa in naftnih derivatov
- C20 proizvodnja kemikalij, kemičnih izdelkov
- C21 proizvodnja farmacevtskih surovin in preparatov
- C22 proizvodnja izdelkov iz gume in plastičnih mas
- C23 proizvodnja nekovinskih mineralnih izdelkov
- C24 proizvodnja kovin
- C25 proizvodnja kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav
- C26 proizvodnja računalnikov, elektronskih in optičnih izdelkov
- C27 proizvodnja električnih naprav
- C28 proizvodnja drugih strojev in naprav
- C29 proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic
- C30 proizvodnja drugih vozil in plovil
- C31 proizvodnja pohištva
- C32 druge raznovrstne predelovalne dejavnosti
- C33 popravila in montaža strojev in naprav

Dejavnost D – oskrba z električno energijo, plinom in paro:

- D35 oskrba z električno energijo, plinom in paro

Dejavnost E – oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja:

- E36 zbiranje, prečiščevanje in distribucija vode
- E37 ravnanje z odplakami
- E38 zbiranje in odvoz odpadkov ter ravnanje z njimi, pridobivanje sekundarnih surovin
- E39 saniranje okolja in drugo ravnanje z odpadki

Dejavnost F – gradbeništvo:

- F41 gradnja stavb
- F42 gradnja inženirskih objektov
- F43 specializirana gradbena dela

Dejavnost G – trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil:

- G45 trgovina z motornimi vozili in popravila motornih vozil
- G46 posredništvo in trgovina na debelo, razen z motornimi vozili
- G47 trgovina na drobno, razen z motornimi vozili

Dejavnost H – promet in skladiščenje:

- H49 kopenski promet, cevovodni transport
- H50 vodni promet
- H51 zračni promet
- H52 skladiščenje in spremljajoče prometne dejavnosti
- H53 poštna in kurirska dejavnost

Dejavnost I – gostinstvo:

- I55 gostinske nastanitvene dejavnosti
- I56 dejavnost strežbe jedi in pijač

Dejavnost J – informacijske in komunikacijske dejavnosti:

- J58 založništvo
- J59 dejavnosti v zvezi s filmi, video in zvočnimi zapisi
- J60 radijska in televizijska dejavnost
- J61 telekomunikacijske dejavnosti
- J62 računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti
- J63 druge informacijske dejavnosti

Dejavnost K (brez 642) – finančne in zavarovalniške dejavnosti:

- K64_X_K642 dejavnosti finančnih storitev, razen zavarovalništva in dejavnosti pokojninskih skladov ter dejavnosti holdingov
- K65 dejavnosti zavarovanja, pozavarovanja in pokojninskih skladov, razen obvezne socialne varnosti
- K66 pomožne dejavnosti za finančne in zavarovalniške storitve

Dejavnost L – poslovanje z nepremičninami:

- L68 poslovanje z nepremičninami

Dejavnost M – strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti:

- M69 pravne in računovodske dejavnosti
- M70 dejavnost uprav podjetij, podjetniško in poslovno svetovanje
- M71 arhitekturno in tehnično projektiranje, tehnično preizkušanje in analiziranje
- M72 znanstvena raziskovalna in razvojna dejavnost
- M73 oglaševanje in raziskovanje trga
- M74 druge strokovne in tehnične dejavnosti
- M75 veterinarstvo

Dejavnost N – druge raznovrstne poslovne dejavnosti:

- N77 dajanje v najem in zakup
- N78 zaposlovalne dejavnosti
- N79 dejavnost potovalnih agencij, organizatorjev potovanj in s potovanji povezanih dejavnosti
- N80 varovanje in poizvedovalne dejavnosti
- N81 dejavnost oskrbe stavb in okolice
- N82 pisarniške in spremljajoče poslovne storitvene dejavnosti

PRILOGA 2: Letne stopnje rasti števila preživelih podjetij po dejavnosti

Tabela 1: Letne stopnje rasti števila preživelih podjetij po dejavnosti, v obdobju 2005–2011

Dejavnosti	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
B	-5,6	0,0	-1,0	1,0	-2,9	6,1	-4,8
C	0,9	-0,6	0,7	0,9	-0,1	-0,9	1,1
D	2,0	8,6	10,4	8,8	16,7	16,1	35,5
E	12,3	8,0	10,2	3,2	6,2	4,2	3,1
F	6,6	7,2	10,2	7,7	6,2	-0,6	-1,9
G	1,3	1,0	1,7	0,6	3,1	2,0	4,3
H	-0,8	-0,8	-0,1	1,8	0,8	-1,9	-1,3
I	1,7	2,5	1,4	2,9	1,3	4,4	1,7
J	10,0	13,1	12,7	12,7	12,8	13,2	12,0
K_X_K642	20,9	10,8	11,6	13,9	11,0	12,2	5,4
L	10,6	12,1	11,0	16,3	9,2	5,5	6,8
M	6,3	7,2	7,6	7,5	10,7	7,1	8,2
N	4,1	8,4	10,8	3,8	12,6	16,5	10,0

PRILOGA 3: Letne stopnje rasti števila novonastalih podjetij po dejavnosti

Tabela 2: Letne stopnje rasti števila novonastalih podjetij po dejavnosti, v obdobju 2005–2011

Dejavnost	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
B	-25,0	-16,7	-40,0	0,0	66,7	-20,0	50,0
C	-15,7	28,9	-3,2	23,2	-5,8	-3,0	1,9
D	166,7	75,0	-16,7	62,9	56,1	69,7	21,2
E	73,7	-3,0	-28,1	56,5	2,8	-5,4	111,4
F	19,9	33,0	14,5	15,4	-16,3	-13,3	-1,5
G	0,2	-1,6	1,8	22,7	11,2	0,2	1,8
H	9,4	18,3	37,0	14,6	-14,7	-7,4	9,8
I	11,6	30,0	-2,4	2,2	20,4	2,9	-2,3
J	49,5	-1,1	28,5	17,9	14,7	-2,4	-13,5
K_X_K642	-6,4	24,9	-3,8	26,0	24,1	-29,9	-14,1
L	30,1	11,0	30,7	10,0	-22,5	-20,1	10,5
M	19,4	10,4	11,5	33,9	1,2	-1,6	-0,5
N	27,8	26,2	1,6	43,4	44,0	-23,5	1,1

PRILOGA 4: Letne stopnje rasti števila podjetij po dejavnosti

Tabela 3: Letne stopnje rasti števila podjetij, ki so prenehala poslovati po dejavnosti, v obdobju 2005–2011

Dejavnost	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
B	100,0	-33,3	-50,0	100,0	25,0	-40,0	100,0
C	-34,4	21,9	-13,1	18,2	12,6	10,2	-33,3
D	-81,8	150,0	30,0	0,0	0,0	138,5	-54,8
E	-60,0	50,0	33,3	58,3	5,3	35,0	37,0
F	-12,7	27,8	6,2	52,8	29,8	32,0	-10,0
G	-19,9	17,5	-10,0	10,8	4,4	17,5	-21,3
H	-30,2	9,8	4,0	15,3	17,8	13,7	-22,6
I	-21,1	22,2	23,1	-15,3	25,9	1,0	14,1
J	-20,2	44,6	-12,5	33,8	48,4	7,2	-13,0
K_X_K642	-31,0	56,9	8,8	-7,1	62,0	10,7	-7,3
L	-18,9	11,7	26,7	20,2	9,9	0,0	-54,9
M	-27,2	30,3	10,9	23,4	13,8	21,1	-20,0
N	-7,4	14,7	-7,0	48,1	21,2	16,6	-5,4

PRILOGA 5: Delež oseb, ki delajo, v novonastalih podjetjih in podjetjih, ki so prenehala poslovati, v obdobju 2008–2011

Tabela 4: Delež oseb, ki delajo, v novonastalih podjetjih (v %), v obdobju 2008–2011

Regija	2008	2009	2010	2011
Pomurska	4,7	4,3	4,7	4,3
Podravska	15,9	16,6	16,0	16,5
Koroška	2,4	2,6	2,6	2,5
Savinjska	10,5	10,9	11,0	11,1
Zasavska	1,3	1,6	1,5	1,5
Spodnjeposavska	2,3	2,2	2,5	2,5
Jugovzhodna Slovenija	4,3	4,4	4,3	4,9
Notranjsko-kraška	3,4	1,8	1,8	2,2
Osrednjeslovenska	31,0	32,0	31,7	32,2
Gorenjska	10,4	10,3	10,7	9,6
Goriška	5,6	5,5	5,7	5,1
Obalno-kraška	8,4	7,6	7,6	7,5

Tabela 5: Delež oseb, ki delajo, v podjetjih, ki so prenehala poslovati (v %), v obdobju 2008–2011

Regija	2008	2009	2010	2011
Pomurska	6,9	4,4	4,0	4,0
Podravska	15,2	15,8	15,3	16,0
Koroška	2,5	3,8	2,4	2,0
Savinjska	10,4	10,4	10,1	10,4
Zasavska	1,7	1,3	1,7	2,1
Spodnjeposavska	2,7	3,1	2,9	2,5
Jugovzhodna Slovenija	4,2	4,9	4,3	4,7
Notranjsko-kraška	2,3	2,1	2,1	1,9
Osrednjeslovenska	31,3	29,8	33,0	31,6
Gorenjska	8,8	10,1	9,3	10,5
Goriška	6,1	6,4	6,8	5,9
Obalno-kraška	8,0	8,0	8,0	8,3

PRILOGA 6: Delež zaposlenih v novonastalih podjetjih in podjetjih, ki so prenehala poslovati, po regijah, v obdobju 2009–2011

Tabela 6: Delež zaposlenih v novonastalih podjetjih (v %), po regijah, v obdobju 2009–2011

Regija	2008	2009	2010	2011
Pomurska	2,4	1,8	2,1	2,1
Podravska	7,2	6,0	5,9	7,4
Koroška	0,6	0,6	0,5	0,7
Savinjska	4,5	3,8	3,9	4,6
Zasavska	0,4	0,5	0,5	0,6
Spodnjeposavska	0,7	0,5	0,8	0,7
Jugovzhodna Slovenija	1,5	1,3	1,3	2,0
Notranjsko-kraška	1,9	0,5	0,6	0,8
Osrednjeslovenska	14,0	13,1	13,6	15,3
Gorenjska	4,5	3,7	3,5	3,1
Goriška	2,2	1,7	2,0	1,6
Obalno-kraška	3,8	2,5	2,7	2,5

Tabela 7: Delež zaposlenih v podjetjih, ki so prenehala poslovati (v %), po regijah, v obdobju 2009–2011

Regija	2008	2009	2010	2011
Pomurska	4,0	2,1	1,9	1,5
Podravska	6,2	6,7	6,3	6,0
Koroška	0,7	1,8	0,9	0,5
Savinjska	4,1	3,5	4,3	4,0
Zasavska	0,7	0,4	0,7	1,1
Spodnjeposavska	1,0	1,3	1,2	0,9
Jugovzhodna Slovenija	1,5	2,0	1,9	2,2
Notranjsko-kraška	0,6	0,7	0,7	0,8
Osrednjeslovenska	14,2	14,1	17,5	15,7
Gorenjska	3,0	4,3	3,9	5,2
Goriška	2,1	2,5	2,9	2,3
Obalno-kraška	2,9	2,2	3,2	3,3

PRILOGA 7: Delež preživelih podjetij, glede na čas preživetja, po regijah, v obdobju 2009–2011

Tabela 8: Delež preživelih podjetij, glede na čas preživetja, po regijah (v %), v letu 2009

Regija	% preživelih podjetij, ki so nastala v t-1	% preživelih podjetij, ki so nastala v t-2	% preživelih podjetij, ki so nastala v t-3	% preživelih podjetij, ki so nastala v t-4	% preživelih podjetij, ki so nastala v t-5
Pomurska	92,1	76,8	70,9	65,1	65,2
Podravska	90,6	80,2	71,1	63,3	60,3
Koroška	89,9	83,5	75,8	69,3	66,2
Savinjska	92,0	82,0	76,2	69,0	60,3
Zasavska	92,9	82,0	71,3	67,4	59,5
Spodnjeposavska	92,5	80,3	75,5	70,5	65,4
Jugovzhodna Slovenija	93,8	81,0	73,8	70,9	65,5
Notranjsko-kraška	89,4	77,9	66,4	68,6	68,9
Osrednjeslovenska	90,9	81,0	75,3	69,6	64,8
Gorenjska	91,3	81,8	74,8	65,0	62,5
Goriška	91,3	81,2	77,9	62,0	62,8
Obalno-kraška	89,1	77,9	69,0	59,3	57,4

Tabela 9: Delež preživelih podjetij, glede na čas preživetja, po regijah (v %), v letu 2010

Regija	% preživelih podjetij, ki so nastala v t-1	% preživelih podjetij, ki so nastala v t-2	% preživelih podjetij, ki so nastala v t-3	% preživelih podjetij, ki so nastala v t-4	% preživelih podjetij, ki so nastala v t-5
Pomurska	87,9	79,8	66,2	63,1	60,7
Podravska	87,8	77,5	68,8	61,3	56,5
Koroška	85,2	78,1	74,2	67,1	63,9
Savinjska	86,7	77,9	71,2	66,1	62,2
Zasavska	90,4	74,8	72,7	61,1	58,9
Spodnjeposavska	89,7	81,8	67,7	68,1	64,3
Jugovzhodna Slovenija	86,9	80,6	69,5	63,4	65,4
Notranjsko-kraška	85,3	74,4	69,0	58,7	59,9
Osrednjeslovenska	91,4	78,3	71,3	66,8	63,3
Gorenjska	89,4	77,9	70,3	66,0	58,1
Goriška	90,9	79,2	67,7	66,0	52,8
Obalno-kraška	84,7	72,7	64,8	58,8	52,7

Tabela 10: Delež preživelih podjetij, glede na čas preživetja, po regijah (v %), v letu 2011

Regija	% preživelih podjetij, ki so nastala v t-1	% preživelih podjetij, ki so nastala v t-2	% preživelih podjetij, ki so nastala v t-3	% preživelih podjetij, ki so nastala v t-4	% preživelih podjetij, ki so nastala v t-5
Pomurska	92,4	74,4	68,4	57,2	56,8
Podravska	88,9	74,3	63,8	60,4	53,9
Koroška	90,6	71,4	65,6	64,4	60,6
Savinjska	91,4	73,3	66,5	63,5	57,9
Zasavska	89,3	78,1	56,2	60,0	49,0
Spodnjeposavska	91,4	75,1	67,8	60,2	57,4
Jugovzhodna Slovenija	90,3	74,0	67,8	60,2	56,3
Notranjsko-kraška	89,6	71,0	60,0	58,5	48,1
Osrednjeslovenska	91,1	77,7	67,4	61,4	58,2
Gorenjska	89,0	73,2	64,9	59,3	58,9
Goriška	92,6	74,5	67,3	53,4	58,7
Obalno-kraška	87,3	70,6	58,3	53,8	50,1

PRILOGA 8: Stopnje ustanavljanja v članicah EU*Tabela 11: Stopnje ustanavljanja v članicah EU*

Država	Stopnja ustanavljanja 2009	Stopnja ustanavljanja 2010	Stopnja ustanavljanja 2011	Povprečna stopnja ustanavljanja
Avstrija	6,1	6,1	6,2	6,1
Belgija	4,6	5,2	5,2	5,0
Bolgarija	17,6	11,4	11,0	13,3
Ciper	3,0	3,9	ni podatka	3,5
Češka	10,9	11,4	10,6	11,0
Danska	9,8	10,9	12,1	10,9
Estonija	9,9	11,1	11,9	11,0
Finska	9,0	9,9	9,8	9,6
Francija	13,0	12,8	11,0	12,3
Irska	6,9	5,7	6,3	6,3
Italija	7,2	6,7	6,7	6,8
Latvija	16,4	16,7	19,2	17,4
Litva	14,7	21,1	ni podatka	17,9
Luksemburg	9,3	9,5	9,7	9,5
Madžarska	9,2	10,0	10,0	9,7
Malta	ni podatka	ni podatka	3,5	/
Nemčija	8,3	8,7	8,7	8,6
Nizozemska	12,1	9,8	11,0	11,0
Poljska	12,8	13,8	12,5	13,0
Portugalska	12,1	11,9	12,4	12,1
Romunija	9,5	8,7	10,8	9,7
Slovaška	16,3	13,2	14,4	14,6
Slovenija	11,3	10,3	10,2	10,6
Španija	7,2	7,8	8,0	7,7
Švedska	7,1	7,5	8,2	7,6
Združeno kraljestvo	10,1	10,5	11,6	10,7

PRILOGA 9: Stopnje ukinjanja v članicah EU*Tabela 12: Stopnje ukinjanja v članicah EU*

Država	Stopnja ukinjanja 2009	Stopnja ukinjanja 2010	Stopnja ukinjanja 2011	Povprečna stopnja ukinjanja
Avstrija	6,2	6,2	6,4	6,3
Belgija	3,7	3,9	3,3	3,6
Bolgarija	7,9	7,9	12,2	9,3
Ciper	3,8	ni podatka	ni podatka	/
Češka	8,2	10,5	8,4	9,0
Danska	12,5	11,1	11,7	11,8
Estonija	14,6	10,0	9,1	11,2
Finska	8,4	8,5	7,2	8,0
Francija	7,5	6,9	6,5	7,0
Irska	11,5	9,4	6,7	9,2
Italija	6,1	7,8	7,7	7,2
Latvija	14,9	10,9	17,7	14,5
Litva	24,6	ni podatka	ni podatka	/
Luksemburg	7,4	7,5	7,6	7,5
Madžarska	9,6	12,3	12,2	11,4
Malta	ni podatka	ni podatka	3,8	/
Nemčija	8,9	8,6	8,3	8,6
Nizozemska	6,0	5,0	7,2	6,0
Poljska	10,8	11,4	ni podatka	11,1
Portugalska	16,2	17,5	24,1	19,2
Romunija	18,0	14,2	8,7	13,6
Slovaška	10,6	9,2	14,3	11,3
Slovenija	7,4	8,5	7,0	7,7
Španija	9,6	9,1	9,4	9,4
Švedska	6,2	6,0	5,3	5,8
Združeno kraljestvo	14,2	11,1	10,0	11,8

PRILOGA 10: Letne stopnje rasti BDP v članicah EU*Tabela 13: Letne stopnje rasti BDP v članicah EU*

Država	Letna stopnja rasti BDP 2009	Letna stopnja rasti BDP 2010	Letna stopnja rasti BDP 2011	Povprečna letna stopnja rasti BDP
Avstrija	-3,8	1,8	2,8	0,2
Belgija	-2,8	2,3	1,8	0,4
Bolgarija	-5,5	0,4	1,8	-1,2
Ciper	-1,9	1,3	0,4	-0,1
Češka	-4,5	2,5	1,8	-0,1
Danska	-5,7	1,4	1,1	-1,1
Estonija	-14,1	2,6	9,6	-1,1
Finska	-8,5	3,4	2,8	-0,9
Francija	-3,1	1,7	2,0	0,2
Irska	-6,4	-1,1	2,2	-1,8
Italija	-5,5	1,7	0,4	-1,2
Latvija	-17,7	-1,3	5,3	-5,1
Litva	-14,8	1,6	6,0	-2,8
Luksemburg	-5,6	3,1	1,9	-0,3
Madžarska	-6,8	1,1	1,6	-1,4
Malta	-2,8	4,2	1,5	0,9
Nemčija	-5,1	4,0	3,3	0,6
Nizozemska	-3,7	1,5	0,9	-0,5
Poljska	1,6	3,9	4,5	3,3
Portugalska	-2,9	1,9	-1,3	-0,8
Romunija	-6,6	-1,1	2,3	-1,9
Slovaška	-4,9	4,4	3,0	0,7
Slovenija	-7,9	1,3	0,7	-2,1
Španija	-3,8	-0,2	0,1	-1,3
Švedska	-5,0	6,6	2,9	1,4
Združeno kraljestvo	-5,2	1,7	1,1	-0,8